

ΕΝΔΕΙΚΤΗΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Βοηθονία, α.δ.χίυ.καλ.Οct obr.ΜCMLXXXVIII

Ενημερωτικό Δελτίο του Πανεπιστημίου Κύπρου
Τεύχος **11** Νοέμβριος 2003

Ο *ενδεικτής* είναι περιοδική έκδοση του Πανεπιστημίου Κύπρου και διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

ενδεικτής = index, σύμφωνα με το Λατινοελληνικό Λεξικόν του Στέφανου Κουμανούδη. Ενδεικτής: λιτό, ελληνικό, εύηχο. Λέξη παλιά, μα «ακατοίκητη» από νόημα, με αμφιλεγόμενους συνειρμούς: ένδειξη, index librorum prohibitorum, δείκτης, απόδειξη... Θυμίζει κάτι, παραπέμπει κάπου, αλλά τελικά μένει ακαθόριστο. Περιμένει τον αναγνώστη να της δώσει το νόημα που της ταιριάζει.

Πρόεδρος Συντακτικής Επιτροπής
Σταύρος Α. Ζένιος, Πρύτανης

Συντακτική Επιτροπή
Κωνσταντία Αλεξάνδρου
Ζέλεια Γρηγορίου
Έλενα Ζωμενή Ασιώτη
Βάιος Λιαπής
Σπύρος Μαρτζούκος
Αντώνης Τσακμάκης

Υπεύθυνος Ύλης
Αντώνης Τσακμάκης

Επιμέλεια Έκδοσης
Έλενα Ζωμενή Ασιώτη

Σχεδιασμός/Σελιδοποίηση
EN ΤΥΠΟΣ - ΒΟΥΛΑ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΛΤΔ

Εκτύπωση
ΚΩΝΟΣ ΛΤΔ

Φωτογράφιση
Χοργία T & K Photo Studio Ltd

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
Καλλιπόλεως 75, Λευκωσία,
Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία
Τηλ.: 22892000, Τέλεφαξ: 22892100
<http://www.ucy.ac.cy>

Για να αποστέλλεται ο *ενδεικτής* στη διεύθυνσή σας, μπορείτε να επικοινωνήσετε:

ενδεικτής

Τ. Θ. 20537 Λευκωσία 1678
Τηλ.: +357-22892028, +357-22892000
Φαξ: +357-22892003
E-mail: endeiktis@ucy.ac.cy

ISSN 1450-0752

copyright© 2003 Πανεπιστήμιο Κύπρου

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση με αναφορά του *ενδεικτή* ως πηγής.

Εξώφυλλο: Magna Charta Universitatum

ΤΟ ΘΕΜΑ

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ε. Κεραυνού Παπαηλιού: Τα βήματα της εναρμόνισης 2

Νίβιανε Ρέντινγκ - *Συνέντευξη* 4

Με στόχο τη διεθνή ακτινοβολία:

Συνέντευξη με τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού
κ. Πεύκιο Γεωργιάδη 6

Α. Ορφανίδης: Η τριτοβάθμια εκπαίδευση
στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης 10

Συνέντευξη

Π. Προδρόμου: *Χτίζουμε πάνω σε γερά θεμέλια* 13

Α. Τσακμάκης: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου 18

Β. Κουφουδάκης: Εθνική πολιτική
στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 20

ΕΡΕΥΝΑ

Μήνας Υπολογιστικού Πλέγματος στη Λευκωσία 22

Δίκτυο Ιατρικής ΤηλεΣυνργασίας (ΔΙΤΗΣ) 23

Ο ρόλος των ανθρωπίνων γονιδίων στην μετάδοση
και εξέλιξη των νόσων 24

ΝΕΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 24

ΟΨΕΙΣ

Ηλεκτρονικό πανεπιστήμιο 25

ΚΥΠΡΟΣ - ΕΥΡΩΠΗ

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου υπογράφει
τη Μεγάλη Χάρτα των Πανεπιστημίων 28

ΓΙΑΤΙ ECTS; 29

Ο ρόλος των Πανεπιστημίων
στην Ευρώπη της γνώσης 30

BIBΛΙΟ 32

ΔΩΡΕΕΣ 34

ΝΕΑ 36

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 42

Η σύμπτωση δύο ανεξάρτητων μεταξύ τους γεγονότων θέτει την κυπριακή τριτοβάθμια εκπαίδευση μπροστά σε μια ιστορική ευκαιρία. Η αλματώδης ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο κράτος μας συμβαίνει σε μια περίοδο σημαντικών πρωτοβουλιών και μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταρρυθμίσεων που αμετάκλητα οδηγούν στην υλοποίηση του ενιαίου ευρωπαϊκού ακαδημαϊκού χώρου. Η ευρωπαϊκή διάσταση αποτελεί ήδη ουσιώδη παράγοντα στο σχεδιασμό όλων των αποφάσεων που λαμβάνονται σήμερα στην Κύπρο και θα καθορίσουν το ακαδημαϊκό της μέλλον.

Το παρόν τεύχος του *Ενδείκτη*, ο οποίος θα κυκλοφορεί πλέον με αυξημένη ύλη σε δύο τεύχη το χρόνο, είναι αφιερωμένο στο νέο τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που διαμορφώνεται στην Κύπρο. Εκπρόσωποι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας της κυπριακής πολιτείας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ηγεσίας των δύο κρατικών Πανεπιστημίων (του Πανεπιστημίου Κύπρου και του νεοσύστατου Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου) και των δύο μεγαλύτερων ιδιωτικών κολεγίων παρουσιάζουν τις ευκαιρίες και τα διλήμματα της ιστορικής για τον τόπο στιγμής.

Ο αναγνώστης θα διαπιστώσει παράλληλα ότι πολλαπλασιάζονται και οι πρωτοβουλίες που θερμαίνουν τη σχέση του Πανεπιστημίου Κύπρου με τις τοπικές κοινωνίες μέσα από τη διοργάνωση των διαλέξεων που διοργανώνουν τα "Ελευθера Πανεπιστήμια" πολλών σημαντικών δήμων της χώρας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ας σημειωθεί εξάλλου η επέκταση του θεσμού και στο χώρο της ομογένειας με την διοργάνωση αντίστοιχων εκδηλώσεων στο Λονδίνο.

Και όλα αυτά συμβαίνουν, ενώ το Πανεπιστήμιο ακολουθεί την πορεία της ανάπτυξης και της επέκτασής του. Ιδρύθηκε το εκκολαπτήριο επιχειρήσεων Πανεπιστημίου Κύπρου *Διογένης*, περισσότερα Τμήματα εγκαθίστανται στην Πανεπιστημιούπολη, νέα Προγράμματα Σπουδών υποδέχθηκαν τους πρώτους φοιτητές τους, όπως αυτά της Πολυτεχνικής Σχολής και του Τμήματος Βιολογικών Επιστημών. Παράλληλα εκδίδεται το ενημερωτικό δελτίο *Κοινότητα*, που θα καλύπτει την τρέχουσα πανεπιστημιακή επικαιρότητα, γίνονται τα πρώτα βήματα για τη δημιουργία του ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου, οργανώνεται η λειτουργία του Κέντρου Στήριξης Διδασκαλίας...

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ

Πιστοποίηση ποιότητας, δύο διάκριτοι κύκλοι σπουδών και αναγνώριση τίτλων και περιόδων σπουδών

Τα τρία αποφασιστικά βήματα που θα πρέπει να γίνουν μέχρι το 2005 για τη δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης και την επίτευξη του απότερου στόχου της ευρώπης της γνώσης

της Ελπίδας Κερανού Παπαλιού
Αντιπρυτάνεως Ακαδημαϊκών Υποθέσεων

Στις 19 Σεπτεμβρίου 2003, στο Βερολίνο, οι αρμόδιοι Υπουργοί για την ανώτατη εκπαίδευση από 33 χώρες της Ευρώπης δεσμεύτηκαν ως προς τις προτεραιότητες και τους στόχους μέχρι το 2005, με γνώμονα την επίσπευση της δημιουργίας του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΕΧΑΕ).

Καταρχήν οι Υπουργοί επαναβεβαίωσαν τη σημασία της κοινωνικής διάστασης της διαδικασίας της Βολογνα και επαναδιατύπωσαν τη θέση ότι η ανώτατη εκπαίδευση είναι δημόσιο αγαθό και δημόσια ευθύνη. Η κοινωνική συνοχή θα πρέπει να ενισχυθεί και οι κοινωνικές ανισότητες θα πρέπει να μειωθούν τόσο σε εθνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στη συνέχεια έθεσαν τις προτεραιότητες για τα επόμενα δύο χρόνια ως εξής: (α) δημιουργία αποτελεσματικών συστημάτων για την πιστοποίηση ποιότητας, (β) αποτελεσματική χρήση του συστήματος το οποίο βασίζεται σε δύο κύκλους σπουδών, και (γ) βελτίωση του συστήματος αναγνώρισης τίτλων και περιόδων σπουδών.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης αποτελεί την κεντρική συνιστώσα της δημιουργίας του ΕΕΧΑΕ.

Η ανάγκη για τη δημιουργία μηχανισμών πιστοποίησης ποιότητας σε ιδρυματικό, εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο είναι επιτακτική, και θα πρέπει να αναπτυχθούν αμοιβαία αποδεκτά κριτήρια και μεθοδολογίες. Τονίσθηκε ότι με βάση την αρχή της ιδρυματικής αυτονομίας, η κύρια ευθύνη για την πιστοποίηση ποιότητας βαρύνει το κάθε ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης. Αυτή η ευθύνη παρέχει τη βάση για την υπολογισιμότητα (accountability) του ακαδημαϊκού συστήματος εντός του εθνικού πλαισίου για ποιότητα.

Κάθε χώρα δεσμεύθηκε, το εθνικό της σύστημα για πιστοποίηση ποιότητας να περιλαμβάνει μέχρι το 2005 τα εξής:

- Ορισμό των ευθυνών των σωμάτων και ιδρυμάτων τα οποία εμπλέκονται.
- Αξιολόγηση προγραμμάτων ή ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένης εσωτερικής αξιολόγησης, εξωτερικής αξιολόγησης, συμμετοχής φοιτητών και δημοσιοποίησης αποτελεσμάτων.
- Σύστημα πιστοποίησης ("accreditation", "certification" ή ισοδύναμες διαδικασίες).
- Διεθνή συμμετοχή, συνεργασία και δικτύωση.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΕ ΔΥΟ ΚΥΚΛΟΥΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η καθολική αναδόμηση των Ευρωπαϊκών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης έτσι ώστε να υπάρχουν δύο διακριτοί κύκλοι σπουδών, ο προπτυχιακός και ο μεταπτυχιακός, έχει ήδη τεθεί σε λειτουργία. Κάθε χώρα δεσμεύθηκε να έχει αρχίσει μέχρι το 2005 την υλοποίηση του συστήματος δύο κύκλων σπουδών. Περαιτέρω θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες για την ανάπτυξη εθνικών πλαισίων συμβατών και συγκρίσιμων προσόντων ανώτατης εκπαίδευσης, όπου τα προσόντα αυτά θα περιγράφονται σε σχέση με φόρτο εργασίας, επίπεδο, μαθησιακά αποτελέσματα, ικανότητες και δεξιότητες. Θα πρέπει επίσης να αναπτυχθεί το πλαίσιο προσόντων για τον ΕΕΧΑΕ.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΙΤΛΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ο σημαίνων ρόλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Μονάδων (ECTS) ως προς τη διευκόλυνση της κινητικότητας των φοιτητών και την ανάπτυξη διεθνών προγραμμάτων τονίσθηκε ιδιαίτερα. Παρατη-

ρήθηκε επίσης το γεγονός ότι η γενικευμένη χρήση του ECTS ως η βάση για τα εθνικά συστήματα πιστωτικών μονάδων συνεχώς αυξάνεται. Περαιτέρω πρόοδος με στόχο να καταστεί το ECTS όχι μόνο σύστημα μεταφοράς πιστώσεων αλλά και σύστημα συσσώρευσης πιστώσεων, το οποίο να εφαρμόζεται με συμβατό τρόπο εντός του εξελισσόμενου ΕΕΧΑΕ, ενθαρρύνεται.

Υπογραμμίστηκε η σημασία της συμφωνίας της Λισαβόνας αναφορικά με την αναγνώριση πτυχίων, η οποία θα πρέπει να υιοθετηθεί από όλες τις χώρες οι οποίες υπέγραψαν τη Διακήρυξη της Βολογνα. Παράλληλα, τέθηκε ο στόχος όπως κάθε φοιτητής ο οποίος αποφοιτά το 2005 και μετά να λαμβάνει το Συμπλήρωμα Διπλώματος (Diploma Supplement) αυτόματα και δωρεάν. Αυτό θα πρέπει να εκδίδεται σε μία Ευρωπαϊκή γλώσσα ευρέως διαδεδομένη. Ιδρύματα και εργοδότες θα πρέπει να κάνουν πλήρη χρήση του Diploma Supplement, για να αποκομίζουν τα οφέλη της αυξημένης διαφάνειας και ευελιξίας των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης και έτσι να προωθείται η δυνατότητα απασχόλησης και να διευκολύνεται η ακαδημαϊκή αναγνώριση για περαιτέρω σπουδές.

Αναλογιζόμενοι τη σημαντική συνεισφορά που μπορεί να έχουν ισχυρά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, οι αρμόδιοι αξιωματούχοι δέχτηκαν ότι ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν όλες τις αποφάσεις αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση και διοίκησή τους. Παράλληλα, καλούν τα ιδρύματα να βεβαιωθούν ότι οι σχετικές μεταρρυθμίσεις θα ενσωματωθούν πλήρως στις κεντρικές λειτουργίες και διαδικασίες τους.

Τονίσθηκε η ανάγκη για την παροχή των κατάλληλων συνθηκών φοίτησης και διαβίωσης, ούτως ώστε οι φοιτητές να είναι σε θέση να ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στην κανονική διάρκεια και χωρίς εμπόδια τα οποία να σχετίζονται με κοινωνικούς ή οικονομικούς λόγους.

Τέλος τονίσθηκε η σημασία της επιστημονικής έρευνας ως αναπόσπαστο μέρος της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη της Γνώσης και αποφασίσθηκε όπως η Διαδικασία της Βολογνα διευρυνθεί με την προσθήκη του επιπέδου του Διδακτορικού ως του τρίτου διακριτού κύκλου σπουδών.

Viviane Reding

Συνάντηση με την Επίτροπο Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η επίσκεψη της Επιτρόπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα Παιδείας και Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο Κύπρου έδωσε την ευκαιρία στην Πανεπιστημιακή Κοινότητα να ενημερωθεί και να προβληματιστεί για τα φλέγοντα θέματα που απασχολούν τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης.

Σε πρόσφατη ομιλία σας στο Graz συνδέσατε τη διαδικασία της Bologna με μια σειρά μέτρων που σκοπό έχουν "να εκσυγχρονίσουν την Ευρωπαϊκή Ανώτερη Εκπαίδευση." Τι σημαίνει για σας ο όρος εκσυγχρονισμός;

Ο εκσυγχρονισμός της Ανώτερης Εκπαίδευσης σημαίνει προσαρμογή της στις σύγχρονες τάσεις. Όταν ο Humboldt υποστήριζε ότι τα πανεπιστήμια πρέπει να καθοδηγούνται από την ανεξάρτητη έρευνα, κι ότι αυτό και μόνο θα αποτελούσε την ουσιαστική προσφορά των πανεπιστημίων, ήταν ένας οραματιστής για την εποχή του. Όταν, ζήσαμε με τις ιδέες αυτές εδώ κι ένα αιώνα. Σήμερα όμως τα πανεπιστήμια κάνουν περισσότερα απ' ό,τι έκαναν τότε. Σήμερα ο ρόλος των πανεπιστημίων εξακολουθεί να είναι ερευνητικός και εκπαιδευτικός, κι η διεθνοποίηση της έρευνας έχει, αν μη τι άλλο, ενισχύσει τη σπουδαιότητα του ρόλου αυτού. Σήμερα όμως τα πανεπιστήμια εκφράζουν και ταυτοχρόνως καθοδηγούν την κοινωνία. Πρέπει να εκφράζουν την κοινωνία παραμένοντας 'ανοικτά προς' και προσπαθώντας για όλες τις μερίδες της κοινωνίας, περιλαμβανομένων των λιγότερο προνομιούχων μελών της. Πρέπει επίσης να ανταποκρίνονται στις κοινωνικές ανάγκες, είτε αυτές είναι ακαδημαϊκές, πολιτιστικές ή οικονομικές. Η δημόσια χρηματοδότηση τους επιβάλλει την υποχρέωση λογοδοσίας. Όμως επίσης τα πανεπιστήμια οδηγούν την κοινωνία και προπορεύονται της κοινωνίας: αναπτύσσουν νέους τρόπους προσέγγισης προβλημάτων, μετασχηματίζουν την εφαρμοσμένη έρευνα προς την εκκόλαψη νέων επιχειρήσεων και δημιουργούν νέες δουλειές, μπορούν να είναι μηχανισμός κιν-

τοποίησης τοπικής ανάπτυξης και αποτελούν μια ανεξάρτητη πηγή εμπειρογνώμοσύνης, την οποία η συνεχώς τεχνολογικά εξελισσόμενη κοινωνία χρειάζεται επειγόντως. Αυτοί είναι νέοι ρόλοι που πρόβαλαν μέσα από τον κλασσικό ρόλο του πανεπιστημίου. Και είναι θεμελιακοί.

"Το άνοιγμα των πανεπιστημίων στον πλατύτερο κόσμο." Τι σημαίνει άνοιγμα; Ποιος είναι ο πλατύτερος κόσμος;

Άνοιγμα στον "πλατύτερο κόσμο" σημαίνει άνοιγμα προς την κοινωνία, αποδοχή και υποδοχή μη παραδοσιακών μαθητών, και ανάπτυξη δεσμών με τον επιχειρησιακό κόσμο. Πιστεύω ότι η ένταξη εξωτερικών μετόχων στον ακαδημαϊκό κόσμο θα ενδυναμώσει την ικανότητα των πανεπιστημίων να παίρνουν τις αποφάσεις που πρέπει για την ανάπτυξή τους. Δεν σημαίνει ότι τα πανεπιστήμια χάνουν έτσι την αυτονομία ή την ακαδημαϊκή τους ταυτότητα. Τουναντίον, αυτό τα βοηθά να στεριώσουν την αυτονομία και ακαδημαϊκή τους ταυτότητα μέσα στο συγκεκριμένο ολόκληρης της κοινωνίας.

Ποιές οι προκλήσεις της διαδικασίας της Bologna για μικρά νέα κράτη μέλη και για την Κύπρο ειδικότερα;

Η διαδικασία της Bologna είναι ανοιχτή για όλα τα Ευρωπαϊκά κράτη, μεγάλα και μικρά. Πρόκληση αποτελεί η εισαγωγή των μεταρρυθμίσεων της Bologna (του συστήματος δύο κύκλων σπουδών, του ελέγχου ποιότητας, της αναγνώρισης, κ.λπ.) όσο το δυνατό συντομότερα, έτσι ώστε να έχει εγκαθιδρυθεί ο Ενιαίος Χώρος Ευρωπαϊκής Ανώτερης Εκπαίδευσης μέχρι το 2010. Για τα μικρότερα κράτη αυτό είναι ευκολότερο απ' ό,τι για τα μεγαλύτερα. Θα ανέμενα ότι η Κύπρος θα έχει ολοκληρώσει αυτή τη διαδικασία πριν το 2010. Η Bologna προσθέτει στην ισχυρή εμπειρία του Πανεπιστημίου Κύπρου τη δυνατότητα σύνδεσης των ακαδημαϊκών τίτλων που απονέμει με το δίκτυο απονομών που αναπτύσσεται σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, ενισχύει την διασφάλιση ποιότητας και επομένως ενισχύει

«Πάνω από ένα εκατομμύριο φοιτητές έχουν συμμετάσχει στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus από το 1987 που ξεκίνησε μέχρι σήμερα. Πόσα Ευρω-μωρά έχουν γεννηθεί άραγε μέσα από αυτή τη φοιτητική κινητικότητα;»

**«Η Ευρώπη
κτίστηκε πάνω στο ασάλι
και τον άνθρακα.
Είχαμε να στήσουμε πρώτα
αγορές και μετά
τα δικαιώματα του πολίτη»**

την εμπιστοσύνη στους τίτλους που απονέμει το Πανεπιστήμιο, και υποβοηθά την κινητικότητα προς κι από τον ακαδημαϊκό κόσμο της Κύπρου. Αυτό το άνοιγμα είναι σημαντικό διότι ο ακαδημαϊκός κόσμος γίνεται ολοένα και πιο υπερθετικός, ιδιαίτερα στην έρευνα. Μόνο με την ενίσχυση των σχέσεων τους με άλλες χώρες, με ερευνητικά ινστιτούτα και με τη βιομηχανία θα μπορέσουν τα πανεπιστήμια να διατηρήσουν μελλοντικά τη σημαντική θέση που κατέχουν σήμερα στην κοινωνία.

**«Κουλτούρα σημαίνει
να διδάσκεις τις ρίζες σου
και να μαθαίνεις για τις ρίζες
των άλλων [...]»
Η ευρωπαϊκή εμπειρία
έχει ενισχύσει τη βεβαιότητα
ότι αν δεν μαθαίνουμε
για τους άλλους η δική μας
κουλτούρα θα πεθάνει»**

Το όραμα του προέδρου Delors για κινητικότητα φοιτητών αναφερόταν στην αύξηση φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό στο 10 %. Στην περίπτωση της Κύπρου, όπου πολλοί φοιτητές ήδη σπουδάζουν στο εξωτερικό, κάτι τέτοιο δεν αποτελεί ούτε πρόκληση ούτε όραμα.

Συμφωνώ, μόνο που κινητικότητα φοιτητών δεν σημαίνει μόνο κινητικότητα Κυπρίων φοιτητών προς την Ελλάδα ούτε και κινητικότητα φοιτητών από την Κύπρο προς τα έξω. Πρόκληση αποτελεί επίσης και η προσέλκυση φοιτητών από το εξωτερικό προς την Κύπρο. Το πρόγραμμα Erasmus Mundus αποτελεί μια τέτοια ευκαιρία. Το πρόγραμμα αναφέρεται και σε κοινά προγράμματα επιπέδου Μάστερς στα οποία ελπίζω το Πανεπιστήμιο Κύπρου θα εμπλακεί. Στην πρόταση του προγράμματος δεν καθορίζεται γλώσσα διδασκαλίας, αλλά ενθαρρύνεται η χρήση δύο ευρωπαϊκών γλωσσών, οι οποίες να ομιλούνται αντίστοιχα στα κράτη μέλη όπου βρίσκονται τα ιδρύματα που συμμετάσχουν από κοινού στα Μάστερς αυτά.

Επιμέλεια: Ζέλεια Γρηγορίου

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΜΠΟΛΟΝΙΑΣ

Ημερίδα με θέμα **Higher education in Europe after the Bologna Declaration: Prospects for Cyprus** διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο. Το σεμινάριο διαπραγματεύθηκε το ρόλο των Πανεπιστημίων στον μεταβαλλόμενο Ευρωπαϊκό χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης, τις αντιδράσεις των κυβερνήσεων προς τη Διακήρυξη της Μπολόνιας, το Ελληνικό σύστημα Ανώτατης Εκπαίδευσης, την αντίδραση των Αγγλικών Πανεπιστημίων στις Ευρωπαϊκές προκλήσεις και τέλος την πρακτική του Πανεπιστημίου Κύπρου και τη συμμόρφωσή του με την Διακήρυξη της Μπολόνιας.

Στην ημερίδα μίλησαν ο Guy Haug από τη Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα Εκπαίδευσης, ο Δρ. Ανδρέας Staab Διευθυντής του Κέντρου Πληροφόρησης Ευρωπαϊκής Πολιτικής (European Policy Information Centre, UK), ο Καθ. Χριστός Νικολάου, Πρύτανης του Πανεπιστημίου της Κρήτης, ο Καθ. Bob Boucher, Πρύτανης του Πανεπιστημίου του Sheffield του Ηνωμένου Βασιλείου, η Καθ. Ελπίδα Κερανού-Παπαηλιού, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου και η Λέκτορας Καλλιόπη Αγαπίου-Ιωσηφίδου, κάτοχος της έδρας Jean Monnet στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Με στόχο τη διεθνή ακτινοβολία

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Πεύκιος Γεωργιάδης μας ανέπτυξε τις θέσεις και το όραμα της Κυβέρνησης για την Παιδεία και τον Πολιτισμό. Υπέρμαχος της συλλογικότητας και της συνυπευθυνότητας στη λήψη και τη στήριξη των κυβερνητικών αποφάσεων, θέτει στόχους ρεαλιστικούς για την ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα από την ενίσχυση της έρευνας και την ανάδειξη της Κύπρου σε περιφερειακό εκπαιδευτικό κέντρο. Σε περίπτωση λύσης υπόσχεται αξιολόγηση των τουρκοκυπριακών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης με βάση κοινώς αποδεκτά κριτήρια.

Κύριε Υπουργέ, ποιες είναι οι προτεραιότητές σας σε σχέση με την ανώτερη και την ανώτατη Παιδεία. Ποιους στόχους ιεραρχείτε ως σημαντικότερους;

Μπαίνουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και παρόλο που οι οδηγίες ή τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι υποχρεωτικά, εντούτοις αποτελεί μία σοβαρή υποχρέωση κάθε κυβέρνησης να εναρμονιστεί με τις θέσεις αυτές. Βασική μας προτεραιότητα είναι επίσης η επέκταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο στόχος είναι να αυξήσουμε τις προσφερόμενες θέσεις, έτσι ώστε να καλύψουμε το μισό περίπου της ζήτησης ετησίως. Αυτή τη στιγμή το 70% των νέων μας σπουδάζει στο εξωτερικό. Εμείς θέλουμε το ποσοστό αυτό να μειωθεί. Για να το επιτύχουμε σχεδιάζουμε τέσσερις μεγάλες δράσεις. Επέκταση Πανεπιστημίου Κύπρου με νέα τμήματα και προγράμματα και νέες σχολές, όπως είναι η Ιατρική Σχολή, δημιουργία του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου με έδρα τη Λεμεσό, δημιουργία του Ανοικτού Πανεπιστημίου, και φυσικά θεσμοθέτηση του νομικού πλαισίου για την ίδρυση Ιδιωτικών Πανεπιστημίων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Η υλοποίηση των στόχων αυτών είναι μια κοινωνική υποχρέωση του κράτους για την ανώτατη εκπαίδευση, ώστε να μπορέσει η επόμενη γενιά στα επόμενα 30 – 40 χρόνια να επιβιώσει και να διατηρήσει το επίπεδο ζωής που έχει, και ακόμα να το αυξήσει.

Τι σημαίνει για σας αυτονομία του Πανεπιστημίου; Υπάρχει κάτι στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του Πανεπιστημίου που θα επιθυμούσατε να αλλάξετε;

Εγώ προσωπικά όχι. Πιστεύω ότι το Πανεπιστήμιο πρέπει να είναι αυτόνομο, να έχει τις δικές του διαδικασίες, να αποφασίζει γενικά την όλη φιλοσοφία και αντιμετώπιση των προβλημάτων του. Υπάρχει όμως ένα μικρό πρόβλημα στο Πανεπιστήμιο. Εφόσον ένα Πανε-

πιστήμιο χρηματοδοτείται εξολοκλήρου από το κράτος, η Πολιτεία πρέπει να παίζει κάποιο ρόλο στην όλη λειτουργία του. Ήδη έχουμε ένα μικρό πρόβλημα με την εισαγωγή φοιτητών. Με ποιο τρόπο θα γίνεται η εισαγωγή των φοιτητών, ποια θα είναι η πολιτική που θα ακολουθείται. Προς το παρόν δεν βλέπω σοβαρό πρόβλημα, γιατί οι θέσεις είναι τόσο λίγες που δεν χρειάζεται να βάλεις οποιαδήποτε κριτήρια. Άρα εδώ δεν βλέπω σοβαρό πρόβλημα, αλλά βλέπω σοβαρό πρόβλημα στο μέλλον, όταν θα εξελιχθεί το Πανεπιστήμιο ή τα Πανεπιστήμια και επίσης στο ποιες Σχολές πρέπει να δημιουργούνται. Πρέπει να υπάρχει μια σχέση μεταξύ της αγοράς και του Πανεπιστημίου. Και ο πιο καλός καθοδηγητής πρέπει να είναι η κυβέρνηση, γι' αυτό και όλες οι νέες Σχολές, τα νέα Τμήματα που δημιουργούνται, πρέπει νομίζω να έχουν την έγκριση της κυβέρνησης ή τουλάχιστον να την συμβουλεύονται πάνω σε αυτό το θέμα, γιατί στο κάτω κάτω παίζει σοβαρό ρόλο στην οικονομία του τόπου ο αριθμός των φοιτητών που βγαίνουν από ένα Πανεπιστήμιο, σε ποιους κλάδους κτλ.

Αυτό σύμφωνα με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αρμοδιότητα του Συμβουλίου, το οποίο θα όφειλε να λειτουργεί ως δίαυλος μεταφοράς μηνυμάτων από την Πολιτεία και την κοινωνία προς την Πανεπιστημιακή κοινότητα, και αντίστροφα. Πιστεύετε ότι στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπάρξει κάποια αναθεώρηση;

Δεν έχω προλάβει να μελετήσω το θέμα και έτσι δεν μπορώ να πω κάτι συγκεκριμένο. Εκείνο που έχω προσέξει όμως είναι ότι ο καθορισμός πολιτικής γίνεται από τον προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου, ο οποίος εγκρίνεται από την κυβέρνηση. Αυτός είναι ένας πολύ άμεσος τρόπος χάραξης πολιτικής. Αφού ο προϋπολογισμός εγκρίνεται από την κυβέρνηση αποτελεί και αυτό μέρος της κυβερνητικής πολιτικής.

Μπορεί όμως οι απόψεις και εισηγήσεις του Πανεπιστημίου να βρίσκουν σύμφωνη την Ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, αλλά να προσκρούουν στο Γραφείο Προγραμματισμού.

Το Γραφείο Προγραμματισμού δεν διαφωνεί από απόψεως παιδαγωγικής ή από απόψεως εκπαιδευτικής πολιτικής. Διαφωνεί από απόψεως οικονομικών. Πιστεύω ότι ο κάθε Υπουργός πρέπει να λαμβάνει υπόψη του την οικονομική παράμετρο πολύ σοβαρά. Είναι πολύ εύκολο εγώ να πω ότι θέλω στα σχολεία οι τάξεις να έχουν 25 ή 20 παιδιά. Ποιος θα πληρώσει για αυτό; Οφείλω να σκεφτώ ότι κάνοντας τα παιδιά 25 κατά τάξη αντί 30, αυτό σημαίνει επιπλέον αίθουσες, καθηγητές, συντήρηση, θέρμανση, έξοδα τα οποία το κράτος δεν μπορεί να αντέξει. Άρα οι συγκρούσεις που βλέπουμε πολλές φορές πιστεύω ότι είναι τεχνητές. Πολλοί Υπουργοί λένε κάτι, για να απαλλαγούν από την πίεση. Και γι αυτό και στις πλείστες περιπτώσεις οι Υπουργοί Οικονομικών είναι οι πλέον αντιπαθείς. Ο Πρόεδρος μας επαναλαμβάνει διαρκώς ότι είμαστε μια κυβέρνηση και δεν μπορεί ο κάθε Υπουργός να λέει ό,τι θέλει.

Πως μπορεί η Κύπρος, με τις περιορισμένες οικονομικές της δυνατότητες και την υποδομή που έχει, να συνδυάσει την ενίσχυση της βασικής έρευνας με αυτήν την σύνδεση με την αγορά και την αγορά εργασίας ή την παραγωγικότητα;

Πιστεύω ότι πρώτα απ' όλα έχουμε πολύ καλό υπόβαθρο. Βλέπετε ότι έχουμε πολύ μικρό ποσοστό λειτουργικού αναλφαριθμητισμού. Όλα τα παιδιά τελειώνουν τη μέση εκπαίδευση και ένας μεγάλος αριθμός

σπουδάζουν. Η έρευνα μπορεί να κατευθυνθεί στα προβλήματα της Μέσης Ανατολής. Υπάρχουν τεράστια προβλήματα περιβαλλοντικά που απασχολούν την Ανατολική Μεσόγειο, και εκτός από το Ισραήλ που πράγματι έχει να επιδείξει αξιόλογη ερευνητική δραστηριότητα, οι άλλες χώρες είναι πάρα πολύ περιορισμένες στον τομέα αυτό. Η Κύπρος θα μπορούσε να παίξει αυτό το σημαντικό ρόλο. Όμως πρέπει να συνεργαστεί και με Ινστιτούτα ερευνών άλλων χωρών και μάλιστα με γνωστά Κέντρα, ούτως ώστε πράγματι η ποιότητα που θα προσφερθεί στην έρευνα αυτή να είναι τέτοια που να προσελκύσει χρηματοδότηση. Διότι η έρευνα, όπως ξέρετε, πρέπει να έχει μια σοβαρή χρηματοδότηση και δεν μπορεί να προέλθει μόνο από την κυβέρνηση, αλλά πρέπει να προέλθει από τους Ιδιωτικούς Οργανισμούς.

Μια τέτοια προοπτική εγείρει το ερώτημα της γλώσσας. Σκέφτεστε την εισαγωγή μιας διεθνούς γλώσσας στα κρατικά Πανεπιστήμια ή η προσέλκυση ξένων φοιτητών θα αφεθεί στα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια;

Εγώ δεν ξεχωρίζω ιδιωτικά και δημόσια Πανεπιστήμια, γιατί ο νόμος ο οποίος πρόκειται να κατατεθεί σύντομα προνοεί ανάλογες ρυθμίσεις για τα Ιδιωτικά όπως και για το Πανεπιστήμιο Κύπρου στον τρόπο επιλογής καθηγητών. Δεύτερον, δεν θα είναι κερδοσκοπικού χαρακτήρα, άρα τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια θα είναι αυτόνομα από τον ιδιοκτήτη, έτσι που να μην αποτελούν μέσο εκμετάλλευσης και κερδοφορίας. Ήδη όμως υπάρχει ένα νομοσχέδιο στη Βουλή για να επιτραπεί στο Πανεπιστήμιο Κύπρου να διδάσκει μεταπτυχιακά μαθήματα σε άλλη γλώσσα, στα αγγλικά. Προτάθηκε να επιτραπεί στο Πανεπιστήμιο να κάμνει αυτά τα μεταπτυχιακά στα αγγλικά με τον όρο ότι θα τα προσφέρει και στα ελληνικά, πράγμα το οποίο δέχτηκε το Πανεπιστήμιο, με την εξαίρεση δύο περιπτώσεων: Τα προγράμματα διακρατικής συνεργασίας μεταξύ δύο Πανεπιστημίων, μπορεί να γίνονται στη γλώσσα που επιθυμούν τα δύο Πανεπιστήμια. Η δεύτερη εξαίρεση είναι το MBA.

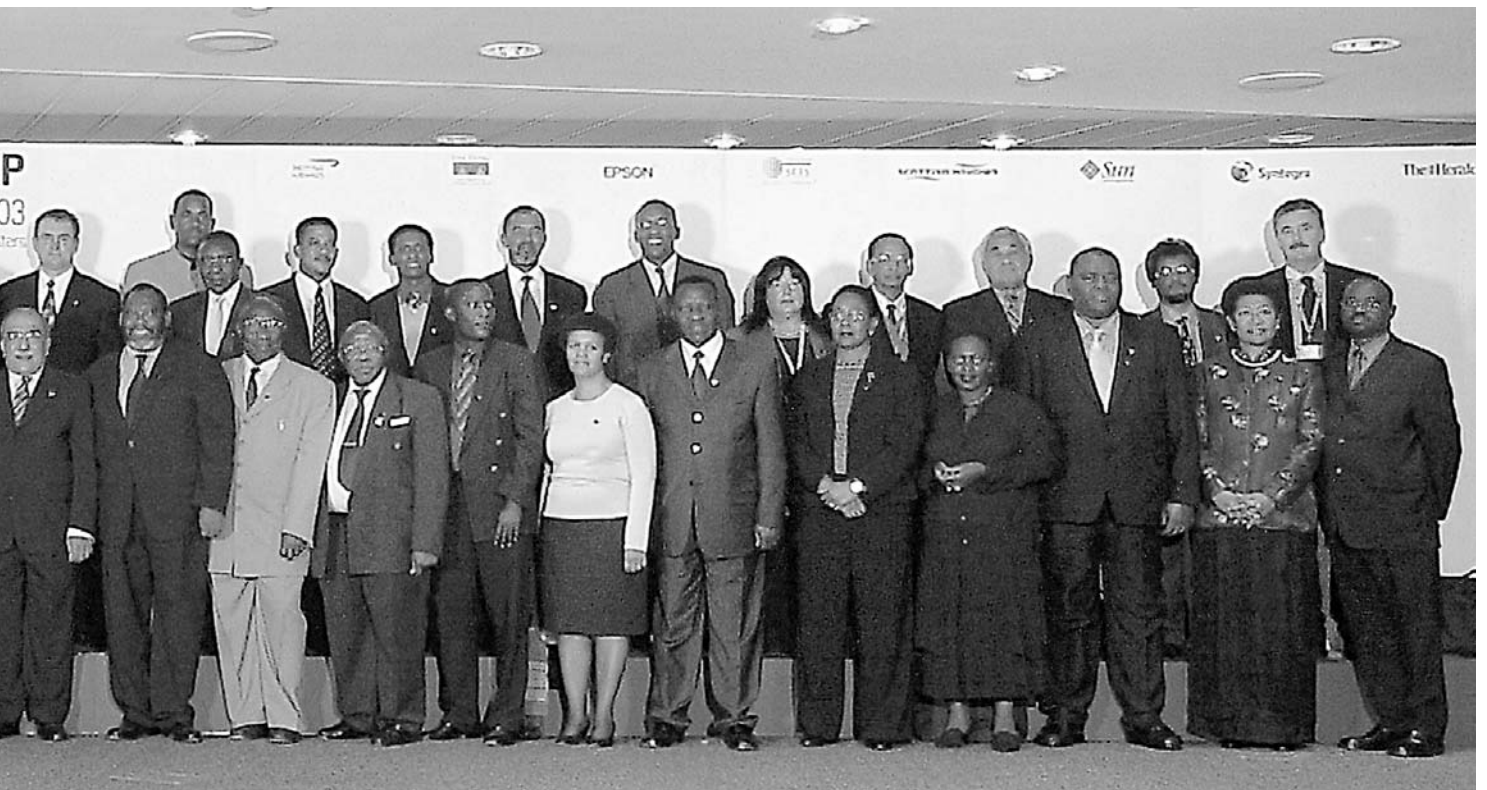
Οι συνέπειες από την ανάδειξη της χώρας σε περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης και έρευνας, ασφαλώς δεν θα περιορίζονται στο χώρο της εκπαίδευσης, αλλά θα περιλαμβάνουν κάποια πολιτιστική και πολιτισμική αλληλεπίδραση. Είναι η Κύπρος έτοιμη να αντιμετωπίσει μια τέτοια πρόκληση;

Βλέπω ότι ο ρόλος που μπορεί να παίξει είναι μέσω του πολιτισμού της, μέσω των πολιτιστικών αξιών, της πολιτιστικής δημιουργίας. Και όταν λέω πολιτισμό, δεν εννοώ μόνο τις καλές τέχνες και τα γράμματα. Εννοώ την καθημερινή ζωή του ανθρώπου, τον τρόπο ζωής, την επαφή με τους άλλους, το σεβασμό στην ανθρώπινη ζωή και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και γενικά την κοινωνική δομή μιας χώρας. Σε αυτό το τομέα πιστεύω ότι η Κύπρος μπορεί να παίξει κάποιο ρόλο, γιατί νιώθω ότι στην Κύπρο υπάρχουν οι θεσμοί και υπάρχει κοινωνική συνοχή, η οποία θα βοηθήσει και ευρύτερα την περιοχή. Παράδειγμα εδώ στην Κύπρο δεν βλέπετε τεράστιες ανισότητες πλούτου. Έστω και αν υπάρχουν δεν επιδεικνύονται ή δεν φαίνονται, πράγμα που αμέσως δημιουργεί μια άλλη διάσταση στις σχέσεις των ανθρώπων. Και αυτό είναι μια ένδειξη ότι στην Κύπρο υπάρχει μια κοινωνική συνείδηση που δεν επιτρέπει τις υπερβολές. Επομένως βλέπω ότι οι ανθρωπιστικές αξίες θα διασωθούν μέσα από τον πολιτισμό, και ο πολιτισμός, όπως είπα, είναι η καθημερινή ζωή.

Το μορφωτικό επίπεδο του λαού μας θεωρείται υψηλό, αλλά είναι στην πολιτιστική ζωή υπάρχει μια στασιμότητα. Με ποια συγκεκριμένα μέτρα θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση;

Το πολιτιστικό επίπεδο του λαού μας είναι αρκετά ψηλό, απλώς δεν έχει την ευκαιρία, δεν έχει τις δυνατότητες να εκφραστεί. Εκείνο που χρειάζεται η Κύπρος είναι υποδομή. Έχουμε έλλειψη σοβαρής πολιτιστικής υποδομής. Είναι απαράδεκτο σε μια χώρα να μην υπάρχει κρατική βιβλιοθήκη, ενώ οι Κύπριοι και διαβάζουν και αγοράζουν βιβλία και παρακολουθούν τι γίνεται. Δεύτερον, βλέπετε πόσο καιρό έκανε να δημιουργηθεί το Πανεπιστήμιο. Το Πανεπιστήμιο δημιουργήθηκε τα τελευταία 10 - 12 χρόνια, ενώ η δημιουργία του Πανεπιστημίου έπρεπε να είναι από τις πρώτες προτεραιότητες του κράτους μας. Σήμερα στη Σχολή Καλών Τεχνών δεν υπάρχουν όλες οι υποδομές που αντιστοιχούν στις διάφορες τέχνες. Για το χορό κάνουμε ελάχιστα πράγματα, για τον κινηματογράφο ελάχιστα, για τη μουσική το ίδιο. Μόλις τώρα πάμε να οργανωθούμε, η κρατική ορχήστρα έγινε τα τελευταία δύο χρόνια. Εκείνο που έχουμε κατορθώσει να ενισχύσουμε σε κάποιο βαθμό είναι το θέατρο. Βασική πολιτική του Υπουργείου μου θα είναι η εμπλοκή στα ζητήματα του πολιτισμού, η δημιουργία πρώτα αυτής της βασικής υποδομής. Όπως ξέρετε, για τη δημιουργία του Μεγάλου Πολιτισμού έχει ενδιαφερθεί προσωπικά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Από τον δεύτερο μήνα της θητείας μου, μου απέστειλε επιστολή να προωθήσω αυτό το θέμα κατά προτεραιότητα.

Η αλλαγή κυβέρνησης στο τόπο μας συχνά σημαίνει αλλαγή πολιτικής και αναθεώρηση κάποιων ειλημμένων αποφάσεων. Πώς μπορεί η παιδεία να διαφυλαχθεί από μια αντιπαράθεση αυτού του τύπου;

Εγώ πιστεύω ότι η παιδεία πρέπει να αποτελεί μια διαχρονική υπόθεση. Δεν μπορεί η παιδεία κάθε πέντε χρόνια να αλλάζει. Όμως η παιδεία πρέπει να προσαρμόζεται. Πρέπει να προσαρμόζεται στις νέες ανάγκες, στις νέες απαιτήσεις της ζωής, στο νέο τρόπο της ζωής, στις νέες ανακαλύψεις, στα νέα μέσα. Αυτή τη στιγμή η παιδεία μας περνά το τρομερό πρόβλημα της προσαρμογής στις νέες συνθήκες τεχνολογίας, στις νέες συνθήκες ζωής, σε νέες αντιλήψεις. Φεύγουμε από τη πατερναλιστική κοινωνία και μπαίνουμε σε μια άλλη κοινωνία. Όλα αυτά επομένως πρέπει να ληφθούν υπόψη. Αρκετά μέτρα έχουν ληφθεί από την προηγούμενη κυβέρνηση, όπως η εισαγωγή του ενιαίου λυκείου, παρόλο που έγινε βιαστικά και απρογραμμάτιστα και δημιούργησε ένα σωρό σοβαρά προβλήματα. Εντούτοις είναι ένας θεσμός που ήταν καλό να γίνει και εμείς θα τον συνεχίσουμε. Για αυτό λέω ότι η παιδεία ιδίως σε αυτούς τους τομείς της εκπαίδευσης δεν μπορεί να είναι συνεχώς εναλλασσόμενη, αλλά να βασίζεται πάνω σε ορισμένες διαχρονικές αξίες.

Σε μια ενδεχόμενη λύση του κυπριακού προβλήματος, πώς διασφαλίζεται το αίτημα της ποιότητας απέναντι στο τετελεσμένο της τυχόν αναγνώρισης κάποιων τίτλων Τουρκοκυπριακών Ιδρυμάτων από Πανεπιστήμια του εξωτερικού;

Στην παιδεία κατά τη γνώμη μου θα έχουμε τα λιγότερα προβλήματα και εύκολα μπορούν να αντιμετωπιστούν. Είμαι βέβαιος ότι και τα Τουρκοκυπριακά Πανεπιστήμια θα θέλουν να κρατήσουν μια ποιότητα και θα πρέπει να τεθεί μια Επιτροπή η οποία θα αξιολογήσει αυτά τα Πανεπιστήμια με βάση κάποια κριτήρια κοινά αποδεκτά από όλες τις κοινότητες. Θα γίνει αυτή η αξιολόγηση και θα καταταγούν αναλόγως της αξιολόγησης αυτής. Δεν νομίζω ότι θα έχουμε σοβαρά προβλήματα σε αυτό το τομέα ή τουλάχιστον θα έχουμε τα λιγότερα προβλήματα από άλλες νομίζω πτυχές της ζωής μας ιδίως τις οικονομικές πτυχές. Εκεί εγώ εστιάζω τα μεγαλύτερα προβλήματα της Κύπρου σε περίπτωση λύσης, διότι εκεί θα κληθούμε εμείς και πολύ σωστά να προσφέρουμε για να αυξηθεί το βιοτικό επίπεδο των σύνοικων στοιχείων, των Τουρκοκυπριακών, για να μπορούν να απολαμβάνουν ίσα δικαιώματα και τις ευκαιρίες που πιθανόν να παρουσιαστούν με την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επιμέλεια: Αντώνης Τσακμάκης

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης

του Ανδρέα Γρ. Ορφανίδη

Κοσμήτορα Ακαδημαϊκών Υποθέσεων του Cyprus College
Διοικούσα Επιτροπή Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου

Τα πανεπιστήμια, και γενικά τα ακαδημαϊκά ιδρύματα, χαρακτηρίζονται εκ παραδόσεως από τη διδασκαλία στους διάφορους επιστημονικούς κλάδους σπουδών, την έρευνα και την ευρύτερη προσφορά προς την κοινωνία. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση εθεωρείτο πάντοτε «δημόσιο αγαθό», πολύτιμη προσφορά προς την κοινωνία, επομένως άξιζε κάθε μορφής στήριξη και προστασία, που συνήθως μεταφράζονταν σε ιδρυματική αυτονομία και ακαδημαϊκή ελευθερία. Επιπλέον, η διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτέλεσε κυρίαρχο ζήτημα κατά την τελευταία κυρίως δεκαετία, παρόλο που πάντοτε η τριτοβάθμια εκπαίδευση είχε διεθνή χαρακτήρα. Η διεθνοποίηση εθεωρείτο ως η διεργασία για ενσωμάτωση της διεθνούς και διαπολιτισμικής διάστασης στη διδασκαλία. Χαρακτηριζόταν από μια διεθνή προσέγγιση και κατεύθυνση σε σχέση με την έρευνα, τους καθηγητές, τους φοιτητές, τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα, με στόχο τη δημιουργία μιάς διεθνούς κοινότητας ακαδημαϊκών και επιστημόνων με κοινές αξίες και οράματα.

Η σημερινή κατάσταση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Σήμερα, με την ανάπτυξη της εμπορευματοποίησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι αξίες της αγοράς διείσδυσαν στα πανεπιστήμια και γενικά στα ακαδημαϊκά ιδρύματα. Ένας από τους κύριους παράγοντες είναι η αλλαγή της στάσης της κοινωνίας απέναντι στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που τώρα θεωρείται από πολλούς ως «ιδιωτικό αγαθό» προς όφελος εκείνων που σπουδάζουν ή χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξάγεται σ' αυτά τα ιδρύματα. Έτσι, οι φοιτητές πληρώνουν για την εκπαιδευτική υπηρεσία που τους παρέχεται, όπως συμβαίνει με κάθε άλλη υπηρεσία. Η παροχή γνώσεων γίνεται ουσιαστικά μια άλλη μορφή εμπορικής συναλλαγής. Τα πανεπιστήμια και τα άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι υποχρεωμένα όλο και περισσότερο να εξασφαλίζουν από μόνα τους τους οικονομικούς τους πόρους, κυρίως από τον ιδιωτικό τομέα, και να λειτουργούν όλο και περισσότερο ως επιχειρηματικοί οργανισμοί.

Οι επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι εκ φύσεως επιρρεπή σε διεθνείς τάσεις και συνεργασίες. Εντού-

τοις, σήμερα οι τάσεις παγκοσμιοποίησης της γνώσης και η ανάπτυξη του διαδικτύου δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στις μικρές ή φτωχές χώρες. Σ' ένα κόσμο που χωρίζεται σε κέντρα και περιφέρειες, τα κέντρα αναπτύσσονται και γίνονται ισχυρότερα και κυρίαρχα, ενώ οι περιφέρειες όλο και περισσότερο περιθωριοποιούνται. Οι ανισότητες διευρύνονται. Η δυνατότητα για τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για τα πανεπιστήμια και τα άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να αναπτυχθούν από μόνα τους σε μια όλο και περισσότερο ανταγωνιστική και ευέλικτη παγκόσμια τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπου επικρατούν τα φημισμένα πανεπιστήμια των αναπτυγμένων βιομηχανικών χωρών, είναι ελάχιστη μέχρι και ανύπαρκτη. Το παραδοσιακό ακαδημαϊκό κέντρο που βρίσκεται στις αγγλόφωνες χώρες του Βορρά (Η.Π.Α., Βρετανία, Καναδά και Αυστραλία), και στις μεγαλύτερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κυρίως Γερμανία και Γαλλία, και σε κάποιο βαθμό Ιταλία και Ισπανία), γίνεται όλο και πιο ισχυρό και κυρίαρχο.

Τα ήθη, οι αξίες, η γλώσσα, οι επιστημονικές καινοτομίες και τα προϊόντα γνώσης σε χώρες του παραδοσιακού ακαδημαϊκού κέντρου υπερκαλύπτουν άλλες ιδέες και πρακτικές. Αυτές οι χώρες είναι οι εστίες όχι μόνο των κυρίαρχων στον κόσμο πανεπιστημίων, αλλά και των ισχυρών στο παγκόσμιο σύστημα γνώσεως πολυεθνικών εταιριών. Οι μικρότερες και φτωχότερες χώρες έχουν ελάχιστη αυτονομία ή δυνατότητα ανταγωνισμού σε ένα παγκοσμιοποιημένο κόσμο. Η παγκοσμιοποίηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση επιφέρει δραματικές ανισότητες μεταξύ των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων σ' όλο τον κόσμο.

Διεθνής ελευθεροποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον ανισότητας που δημιουργεί η παγκοσμιοποίηση, ο Διεθνής Οργανισμός Εμπορίου (World Trade Organization) μελετά αυτή τη στιγμή τη συμπερίληψη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στους τομείς που έχει κάτω από την αρμοδιότητα και τον έλεγχό του. Τούτο σημαίνει ελευθεροποίηση της εισαγωγής και της εξαγωγής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα πλαίσια των πρωτοκόλλων του Οργανισμού.

Οι συνέπειες αυτής της εξέλιξης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι τεράστιες, αλλά δυστυχώς μέχρι στιγμής πολύ λίγο έγιναν αντιληπτές. Βρισκόμαστε στο μέσο μιας πραγματικής επανάστασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και μπροστά σ' ένα πολύ σοβαρό κίνδυνο που επιβουλεύεται την αυτονομία και την ακαδημαϊκή ελευθερία τόσο των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, όσο και των εθνικών συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, χωρίς τη δυνατότητα ελέγχου από τις αρμόδιες κρατικές αρχές. Γιατί η συμπερίληψη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Γενική Συμφωνία για το Εμπόριο και τις Υπηρεσίες (γνωστής ως GATS), που είναι για όλους νομικά δεσμευτική, θα σημαίνει ότι όλες οι μορφές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα είναι αντικείμενο ελεύθερου εμπορίου, όπως συμβαίνει με διάφορες υπηρεσίες. Θα σημαίνει ότι τα φημισμένα πανεπιστήμια του παραδοσιακού ακαδημαϊκού κέντρου, και οι ισχυρές στο παγκόσμιο σύστημα γνώσεων πολυεθνικές εταιρείες θα μπορούν να εγκαθιδρύουν παραρτήματα σε οποιαδήποτε χώρα, θα εξάγουν εκπαιδευτικά προγράμματα που θα οδηγούν στην απόκτηση τίτλων σπουδών όλων των βαθμίδων, θα απονέμουν σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου πιστοποιητικά και τίτλους σπουδών, θα επενδύουν ανά το παγκόσμιο σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (που έτσι θα τα ελέγχουν κιόλας), θα προσφέρουν εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών και επαγγελματική κατάρτιση χωρίς κανένα περιορισμό, και πολλά άλλα.

Κίνδυνοι από τη διεθνή ελευθεροποίηση

Έτσι γεννιούνται μια σειρά από καυτά ερωτήματα: Πώς θα μπορέσουν οι μικρές ή αναπτυσσόμενες χώρες, ή τα ακαδημαϊκά ιδρύματα από μόνα τους, να διατηρήσουν την ακαδημαϊκή τους ελευθερία και αυτονομία σ' ένα κόσμο όπου θα υπάρχει ελάχιστη ή καθόλου κρατική προστασία ή κρατικός νομικός έλεγχος στην εισαγωγή και εξαγωγή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης; Πώς θα διεξάγεται ο έλεγχος ποιότητας και η εκπαιδευτική αξιολόγηση-πιστοποίηση, επομένως η αναγνώριση των τίτλων σπουδών; Μήπως τα ισχυρά φημισμένα πανεπιστήμια και οι πολυεθνικές εταιρείες γνώσεων του παραδοσιακού ακαδημαϊκού κέντρου θα οδηγήσουν εκτός λειτουργίας άλλα πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης; Θα συνεχίσει να υπάρχει η ακαδημαϊκή ελευθερία; Ένα είναι σίγουρο, ότι με την τριτοβάθμια εκπαίδευση κάτω από τη δικαιοδοσία του Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου, θα υπάρξει τεράστιος συμβιβασμός στην αυτονομία των πανεπιστημίων, ενώ οι αναπτυσσόμενες χώρες θα στερηθούν τη συμβολή των πανεπιστημίων τους και των άλλων ακαδημαϊκών τους ιδρυμάτων, που τόσο πολύ την έχουν ανάγκη στην εθνική τους ανάπτυξη. Και τούτο επειδή μέσα σε μια διεθνή ελευθεροποιημένη ακαδημαϊκή

αγορά που θα ελέγχεται από τον Διεθνή Οργανισμό Εμπορίου τα πανεπιστήμια και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των χωρών αυτών θα εκτοπισθούν από τα ισχυρά πανεπιστήμια του εξωτερικού, που θα ενδιαφέρονται για την αποκόμιση οικονομικού κέρδους και όχι για την εθνική ανάπτυξη της χώρας. Οι μικρές και αναπτυσσόμενες χώρες έχουν ειδικές ακαδημαϊκές ανάγκες που πρέπει να προστατευθούν. Οι διεθνείς σχέσεις και συνεργασίες των πανεπιστημίων θα πρέπει κατά κύριο λόγο να στηρίζονται στις εθνικές ανάγκες κάθε χώρας και να επιτρέπουν ελεύθερη επιλογή συνεργατών και συνεργασιών.

Πώς αντιμετωπίζει η Κύπρος αυτή την παγκοσμιοποίηση;

Πώς αντιμετωπίζει, λοιπόν, η μικρή Κύπρος, με άλυτο ακόμη το εθνικό της πρόβλημα λόγω της τουρκικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής, την πρόκληση, και γιατί όχι επιβουλή, της παγκοσμιοποίησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στο πλαίσιο μάλιστα της προσχώρησής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Πιστεύω ότι υπάρχει και απάντηση και τρόπος και δυνατότητα. Με συγκεκριμένες στρατηγικές, πρακτικές και αποτελεσματικές ενέργειες που μας προσφέρει αυτή η ίδια η παγκοσμιοποίηση.

1. Η ολοκλήρωση και πλήρης υλοποίηση του στρατηγικού σχεδίου για ανάπτυξη της Κύπρου σε διεθνές κέντρο παροχής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με την ίδρυση νέων κρατικών και ιδιωτικών πανεπιστημίων, μαζί με την πλήρη κρατική στήριξη των πανεπιστημίων και των άλλων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, κρατικών και ιδιωτικών, σ' ένα ολοκληρωμένο κυπριακό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου θα υπάρχει και η δυνατότητα διδασκαλίας σε διάφορες γλώσσες. Και τούτο στο πλαίσιο ενός ενιαίου εκπαιδευτικού και ακαδημαϊκού δόγματος με την Ελλάδα. Τούτο θα μάς προσφέρει αποτελεσματική αντίσταση στα φημισμένα πανεπιστήμια και συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του παραδοσιακού ακαδημαϊκού κέντρου, αλλά και επιτυχή ανταγωνισμό.

2. Η όσο το δυνατό πιο σύντομα λειτουργία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, που ως ένα διεθνώς αναγνωρισμένο υψηλών προδιαγραφών και ποιότητας πανεπιστήμιο και σε πλήρη συνεργασία και συμπόρευση με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, θα προσφέρει με τη μέθοδο της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης προγράμματα και τίτλους σπουδών όλων των βαθμίδων ανά την υφήλιο, χωρίς περιορισμούς. Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη και πολλές άλλες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που σήμερα απαιτούν την παροχή εξ αποστάσεως τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα δύο πανεπιστήμια θα έχουν σημαντικότερο ρόλο να επι-

τελέσουν σε σχέση με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση τόσο σε Κύπρο και Ελλάδα, όσο και σε κάθε γωνιά του πλανήτη όπου κατοικούν απόδημοί μας.

Κλείνω μ' ένα αισιόδοξο συμπέρασμα. Ναι, η παγκοσμιοποίηση είναι πια γεγονός, όπως γεγονός είναι και οι σοβαρότατοι κίνδυνοι που εμπεριέχει. Υπάρχει όμως τρόπος, και μπορούμε να την αντιμετωπίσουμε με επιτυχία, χρησιμοποιώντας δικά της στοιχεία και δικούς της όρους. Ταυτόχρονα όμως τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι αρμόδιες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση κρατικές αρχές σε κάθε χώρα, καθώς και η διεθνής ακαδημαϊκή κοινότητα οφείλουν να διασφαλίσουν τα καλώς νοούμενα ακαδημαϊκά συμφέροντα και να διατηρήσουν τις αρχές και δράσεις που παραδοσιακά χαρακτηρίζουν τη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία – Πηγές:

Albach, Philip G. "Higher Education and the WTO: Globalization Run Amok", *Chronicle of Higher Education & International Higher Education* no. 23 (Spring 2001)

Albach, Philip G. "Knowledge and Education as International Commodities", *International Higher Education* 28 (Summer 2002)

Albach, Philip G. "Academic Colonialism in Action: American Accreditation of Foreign Universities", *International Higher Education* 32 (Summer 2003)

Enders, J and O. Fulton. *Higher Education in a Globalizing World. International Trends and Comparisons*, Dordrecht: Kluwer, 2002

Harman, Grant. "Australia as a Major Higher Education Exporter", 15th Annual Conference of CHER "Higher Education in the Global Age", Βιέννη, 5-7 Σεπτεμβρίου 2002

Knight, Jane. "Trade Creep: Implications of GATS for Higher Education Policy", *International Higher Education* 28 (Summer 2002)

Morey, Ann I. "Globalization and the Emergence of For-Profit Education", 15th Annual Conference of CHER "Higher Education in the Global Age", Βιέννη, 5-7 Σεπτεμβρίου 2002

Orphanides, Andreas G. "Higher Education: Internationalization vs. Globalization", *Journal of Business and Society* 15:1&2 (2002)

Salmi, Jamil. "New Challenges for Tertiary Education: The World Bank Report", *International Higher Education* 28 (Summer 2002)

Teichler, Ulrich. "The Changing Debate on Internationalization of Higher Education", 15th Annual Conference of CHER "Higher Education in the Global Age", Βιέννη, 5-7 Σεπτεμβρίου 2002

Wender van der, Marijk, "Bologna is not the only City that Matters in European Higher Education Policy", *International Higher Education* 32 (Summer 2003)

Η ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ANNA ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Ανοιχτή συνάντηση εργασίας πραγματοποιήσε η Επιτροπή Ισότητας του Πανεπιστημίου, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή έδρα Jean Monnet, με επίτιμη προσκεκλημένη την Ευρωβουλευτή και Πρόεδρο της Επιτροπής Ισότητας των Γυναικών και Ίσων ευκαιριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Άννα Καραμάνου. Το θέμα «Η αριστεία στην επιστήμη και στην κοινωνία: συνοπολογίζοντας το φύλο», χαιρέτησαν ο Αντιπρύτανης Δ.Σ.Ο.Δ. Χρίστος Σχίζας και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης κ. Λάζαρος Σαββίδης, ενώ κύριες ομιλήτριες ήταν η κ. Άννα Καραμάνου και η Αντιπρύτανης Α.Υ. Ελπίδα Κερανού.

Η κ. Καραμάνου συνεχάρη το Πανεπιστήμιο για την πρωτοβουλία σύστασης Επιτροπής Ισότητας, που αποτελεί καινοτομία στον ευρύτερο Ελληνικό χώρο, και τόνισε ότι η δραστηριότητα αυτή στο ακαδημαϊκό περιβάλλον μπορεί να έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη για τις γυναίκες, τόσο μέσα στο πανεπιστήμιο, όσο και στην κυπριακή κοινωνία. Η κ. Καραμάνου σημείωσε ότι η προσφορά των γυναικών μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα ανάπτυ-

ξης της κοινωνίας και εξέλιξης της επιστήμης, αλλά για να συμβεί αυτό πρέπει να διευκολυνθεί η πλήρης ένταξη των γυναικών στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ευρωπαϊκών κρατών, ιδιαίτερα σε εκείνους τους τομείς από τους οποίους μέχρι πρόσφατα ήταν αποκλεισμένες, όπως η επιστήμη, η βιομηχανία, η τεχνολογία και η πολιτική.

Όπως τονίστηκε και από τους δύο Αντιπρυτάνεις, το Πανεπιστήμιο στοχεύει στην προαγωγή της αριστείας τόσο στην επιστήμη, όσο και στην ευρύτερη κοινωνία, συνοπολογίζοντας το φύλο. Η Επιτροπή Ισότητας έχει συσταθεί για να μελετήσει σφαιρικά το θέμα και να υποβάλει σχετικές εισηγήσεις προς τη Σύγκλητο, ενώ παράλληλα έχουν οργανωθεί διάφορες ημερίδες και συνέδρια επί του θέματος με τη στήριξη του Πανεπιστημίου, όπως για παράδειγμα το διεπιστημονικό συνέδριο «Οι Γλώσσες του Φύλου».

Η ανοιχτή συνάντηση εργασίας ολοκληρώθηκε με συζήτηση στην οποία συμμετείχαν τα μέλη της επιτροπής, άλλα μέλη της Πανεπιστημιακής κοινότητας, καθώς και το κοινό που παρακολούθησε τη συνάντηση.

Χτίζουμε πάνω σε γερά θεμέλια

Συνέντευξη του Προέδρου της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής κ. Π. Προδρόμου

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής κ. Προδρόμος Προδρόμου πιστεύει στην εκπαιδευτική παράδοση του τόπου και στις δυνατότητες της Κύπρου για ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της μέσω της παιδείας. Ζητά ενίσχυση της έρευνας από το κράτος με την ίδρυση Εθνικού Κέντρου Ερευνών και ποσοστιαία αύξηση των ετήσιων κονδυλίων για την έρευνα. Εκφράζει ικανοποίηση για όσα έχει επιτύχει το Πανεπιστήμιο Κύπρου και πιέζει για έγκαιρη και ορθολογική ρύθμιση των ζητημάτων που σχετίζονται με την ίδρυση του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου και των ιδιωτικών Πανεπιστημίων.

Κύριε Πρόεδρε, ποιους θεωρείτε ως πρωταρχικούς εθνικούς στόχους για την ανώτερη και ανώτατη παιδεία της Κύπρου;

Η κυπριακή κοινωνία είναι ένας χώρος ο οποίος παραδοσιακά διακρίνεται για το ανθρώπινο δυναμικό του. Δεν έχουμε ιδιαίτερο φυσικό πλούτο, βαριά βιομηχανία ή εγκαταστάσεις από το παρελθόν. Άρα λοιπόν για την Κύπρο θα πρέπει η καλλιέργεια και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού να είναι πρωταρχικός στόχος της εκπαιδευτικής πολιτικής. Η Κύπρος έχει διακριθεί μέχρι σήμερα για τα εκπαιδευτικά της επιτεύγματα. Στο παρελθόν είχαμε μια πολύ σημαντική μορφωτική επανάσταση, η οποία από την αρχή της αποικιοκρατίας επέτρεψε στην κυπριακή κοινωνία να εκσυγχρονιστεί σε κάποιο βαθμό και να μπει σιγά σιγά στον 20ο αιώνα. Ακολούθως η εκπαιδευτική παράδοση μας είχε επιτρέψει να εναρμονιστούμε κάπως με τον ευρωπαϊκό χώρο και να διατηρήσουμε και την εθνική ταυτότητα του χώρου μας. Όμως σήμερα αυτά τα πολύτιμα θεμέλια δεν είναι αρκετά. Για να προχωρήσουμε χρειάζεται να δοθεί έμφαση στην πανεπιστημιακή και την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται ως εποχή της γνώσης και των πληροφοριών, μεγαλύτερες μάζες πρέπει να έχουν πρόσβαση και στην ανώτατη εκπαίδευση, άρα λοιπόν η Κύπρος θα πρέπει επειγόντως να δημιουργήσει περισσότερες πανεπιστημιακές θέσεις. Θεωρώ απαράδεκτο το ότι το ένα Πανεπιστήμιο που έχουμε καλύπτει μόλις το ένα τέταρτο (ίσως και λιγότερο) των Κυπρίων φοιτητών. Θα έπρεπε για να ολοκληρωθεί η φιλοσοφία της δημόσιας δωρεάν εκπαίδευσης που έχουμε στις κατώτερες βαθμίδες, να προσφέρουμε και στον πανεπιστημιακό χώρο τουλάχιστον τα δύο τρίτα ή τα τρία τέταρτα των θέσεων που χρειάζονται οι Κύπριοι φοιτητές. Στόχος βέβαια που σήμερα ακούγεται πάρα πολύ μακρινός και φιλόδοξος. Όμως η Κύπρος μπορεί σήμερα να έχει για μεγάλη ιδέα της την παιδεία. Ο αποφασιστικότερος παρά-

γοντας για την ανάπτυξη μιας χώρας είναι η γνώση, η έρευνα, η εφαρμοσμένη έρευνα, τομείς στους οποίους πρέπει να ανεβάσουμε ταχύτητα.

Με την πρακτική διάσταση που επικρατεί σήμερα και με την έμφαση που δίδεται στην επαγγελματική κατάρτιση των πτυχιούχων σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, μήπως υπάρχει κίνδυνος τελικά να υποβαθμίσουμε τη βασική έρευνα; Και πώς αντιμετωπίζετε αυτό το ενδεχόμενο;

Υπάρχει στο χώρο της εκπαίδευσης μια μόνιμη διεγκυστίνδα, σχεδόν υπαρξιακού τύπου, ανάμεσα στις εφαρμοσμένες σπουδές ή στις σπουδές με επαγγελματικό προσανατολισμό και στις σπουδές γενικότερης κατάρτισης ή μόρφωσης. Κατά καιρούς προκρίνονται οι μεν ή οι δε. Στο παρελθόν στην Κύπρο είχε γίνει μεγάλη προσπάθεια για να στραφούν οι νέοι στην τεχνική ή τεχνολογική εκπαίδευση, όπου υστερούσαμε. Μία ανάλογη διεγκυστίνδα παρατηρείται ανάμεσα στις σπουδές οι οποίες απολήγουν σε πτυχία με συγκεκριμένο επαγγελματικό προσανατολισμό και σε εκείνες οι οποίες επενδύουν στον τομέα της έρευνας. Μέχρι σήμερα η Κύπρος είναι θύμα αυτού που διεθνώς αποκαλείται μετανάστευση φαιάς ουσίας. Πολλοί Κύπριοι έμειναν και μένουν στο εξωτερικό, επειδή έχουν κάνει σπουδές που δεν μπορούν να απορροφηθούν από την Κυπριακή οικονομία και κοινωνία. Πιστεύω ότι παρά το γεγονός ότι πολλοί βλέπουν τις σπουδές με πολύ στενό φακό και θέλουν απλώς ένα πτυχίο που την επόμενη μέρα να τους δίνει μια δουλειά, υπάρχουν νέοι άνθρωποι οι οποίοι έχουν έφεση στην ακαδημαϊκή έρευνα. Εκείνο όμως που λείπει είναι οποιοδήποτε θεσμικό πλαίσιο και υποδομή. Η Κύπρος δεν μπορεί να θεωρείται ότι μετέχει του σύγχρονου πολιτισμένου κόσμου χωρίς να έχει ένα Εθνικό Κέντρο Ερευνών. Το βιοτικό επίπεδο της Κύπρου δεν δικαιολογεί να μην έχουμε κάποιες ερευνητικές μονάδες. Δεν υπάρχει σύγχρονη Ευρωπαϊκή χώρα στην οποία να μην υπάρχει παρακαταθήκη ερευνητικού

έργου, μία σειρά ερευνών, τράπεζες δεδομένων, συγκρίσιμα στοιχεία, ώστε οι νέες προσεγγίσεις να κτίζονται πάνω σε στέρεες βάσεις και να παράγεται νέα γνώση. Θεωρώ αστειό το γεγονός ότι όποτε χρειαστεί μια έρευνα, οι δημόσιοι οργανισμοί καταφεύγουν σε ευκαιριακές έρευνες. Κάθε φορά ξεκινάμε από την αρχή. Είναι γνωστό ότι στην Κύπρο οι δαπάνες για την έρευνα είναι ένα κλάσμα της μονάδας κάπου στο 0,25% ενώ στις Ευρωπαϊκές χώρες κατά μέσο όρο είναι 2,5% του ΑΕΠ και στις πρωτοπόρες χώρες, όπως είναι οι Σκανδιναβικές, ξεπερνά το 3,0%. Αντιλαμβάνεται κανείς ότι για να φτάσουμε από το 0,25% στο 3,5% του ΑΕΠ χρειάζεται μια μικρή επανάσταση. Θα ήταν νομίζω πολύ ευγενής και καταξιωμένος πολιτικός στόχος, αν ήταν από τους πρώτους στην ατζέντα μιας κυβέρνησης και μιας πολιτικής το να πει ότι θα επενδύσει στην έρευνα σε αυτήν ακριβώς τη φάση της ανάπτυξης της Κύπρου. Θα υπενθυμίσω τις εκτιμήσεις τις οποίες είχε κάνει ο πολύ γνωστός Καθηγητής του Harvard Jeffrey Sachs, όταν ήταν εδώ στην Κύπρο, ότι χωρίς έρευνα, χωρίς εφαρμοσμένη έρευνα, η Κύπρος θα αρχίσει να χάνει έδαφος.

Προέρχεστε από το χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών. Μιλήσαμε περισσότερο για έρευνα έχοντας στο μυαλό μας την έρευνα αιχμής στην κατεύθυνση της τεχνολογίας και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Πώς νιώθετε βλέποντας τις κοινωνικές επιστήμες, τις επιστήμες του πολιτισμού να πέφτουν ολοένα στις προτεραιότητες ανάμεσα στις προτιμήσεις του Κύπριου αλλά και του Ευρωπαίου πολίτη; Είναι αλήθεια ότι οι ανθρωπιστικές επιστήμες και οι κοινωνικές επιστήμες συνήθως έχουν τον χαμηλότερο βαθμό επαγγελματικής εξασφάλισης. Μόνιμη σταθερά των κοινωνιών από την Αρχαία Ελλάδα, το παρατηρούσε και ο Πλάτωνας, είναι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι σπουδάζουν και επιδίδονται στα γράμματα έχοντας μάλλον στο νου τους το όφελος που θα αποκομίσουν αμέσως μετά. Ο Μιχαήλ Ψελλός αναφέρει μία αντίστοιχη τάση των ανθρώπων στη Βυζαντινή εποχή, ότι και πάλι σπούδαζαν για τη χρησιμότητα των σπουδών και όχι για χάρη της ίδιας της επιστήμης, της γνώσης, της αλήθειας. Οι πολλοί είχαν την τάση να περιμένουν κάποια ανταπόκριση, κάποιο αντίδωρο από τις σπουδές τους, και το παρατηρεί και πολύ πιο πρόσφατα για τη σύγχρονη Ελλάδα, πράγμα που είναι ισχύει και στην Κύπρο, ο Βασίλης Καραποστόλης, που λέει ότι στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία οι πανεπιστημιακές σπουδές θεωρούνται

διαβατήριο κοινωνικής ανόδου. Σπουδάζει κάποιος για να καταφέρει να βρει μια καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία από ό,τι συνεπάγονται οι κοινωνικές καταβολές του. Μέσα σε ένα τέτοιο κοινωνικό μηχανισμό αντιλαμβάνεται κανείς ότι οι ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες δεν είναι από τις πρώτες προτεραιότητες. Παρόλα αυτά πιστεύω ότι ακόμα τραβούν κάποιους ανθρώπους οι οποίοι εκτός από την προσωπική τους πορεία και σταδιοδρομία έχουν και μια έφεση στην αναζήτηση, στην έρευνα, στη μάθηση και στην αισθητική θα έλεγα ακόμα. Γενικά πιστεύω σε αυτά τα θέματα ότι η πορεία των πραγμάτων είναι κύκλιος μάλλον παρά γραμμική. Δεν είναι τυχαίο ότι πριν από μερικά χρόνια στις πλέον περιζήτητες αγορές εργασίας, όπως είναι του Λονδίνου, μεγάλοι Οικονομικοί Οργανισμοί εργοδοτούσαν αποφοίτους με διδακτορικά κοινωνικής ανθρωπολογίας ή φιλοσοφίας σε θέσεις αιχμής, γιατί ήθελαν να αξιοποιήσουν κάποια στοιχεία που είχαν αποκτήσει από τις σπουδές τους σε επαγγελματικούς τομείς που δεν έχουν ενδεχομένως το ακριβώς αντίστοιχο πτυχίο ή κλάδο σπουδών. Είμαι από αυτούς που πιστεύουν ότι δεν μπορούν να χαθούν οι ανθρωπιστικές επιστήμες, όμως χρειάζεται και μια θετική δράση της πολιτείας για μια ισορροπία, γιατί ολόκληρο το εκπαιδευτικό μας σύστημα στηρίζεται και θέλει τη γενική ανθρωπιστική παιδεία. Άρα λοιπόν δεν μπορεί αυτή η ανθρωπιστική παιδεία, όταν φτάνουμε στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, να γίνεται απαξία. Θα έπρεπε να εξακολουθήσει να έχει το δικό της βάρος, και πιστεύω ότι το ιδιαίτερο μέλλον των ανθρωπιστικών και των κοινωνικών επιστημών και της φιλοσοφίας ειδικότερα, θα ήταν να γονιμοποιεί περισσότερο και τους άλλους κλάδους των εφαρμοσμένων ή των θετικών επιστημών, μέσα απ' αυτό που λέμε διεπιστημονική κατεύθυνση. Μπορεί να μη έχουν πάντοτε μια αυστηρά θετικιστική μέθοδο ή ακόμη και τεκμηρίωση όπως είναι γνωστή στο χώρο των θετικών επιστημών. Αλλά ακονίζουν τη σκέψη. Δίνουν ένα νοήμονα ζωτικό χώρο για την επιστημονική γενικότερα. Υποχρεωτικά αφήνουν περισσότερο χώρο στην κριτική, στην αναθεώρηση, στη συζήτηση. Κι αυτή ακόμη η αμφιβολία, η αμφισημία, η πολλαπλότητα των εκδοχών που υποχρεωτικά συνοδεύουν το λόγο τους, νομίζω πως είναι πολύτιμο στοιχείο μέσα στο γενικότερο επιστημονικό και ακαδημαϊκό έργο.

Αν τα παιδιά σας επρόκειτο ξεκινούσαν τις σπουδές τους αύριο, θα τους συστήνατε τις σπουδές στο Πανεπιστήμιο Κύπρου;

Έχουμε στην Κύπρο ένα πολύ καλό Πανεπιστήμιο, αυτό είναι αδιαμφισβήτητο. Ένα Πανεπιστήμιο, το οποίο αντιστοιχεί πλήρως με τις ανάγκες και το επίπεδο μιας χώρας όπως η Κύπρος, για να μην πω ότι είναι και πιο ψηλά. Από αυτή την άποψη ο καθένας θα ήθελε να δει τα παιδιά του ή να σπουδάζουν στο Πανεπιστήμιο της Κύπρου. Βεβαίως, εδώ στην Κύπρο υπάρχει ένα μόνιμο δίλημμα. Πέραν του γεγονότος ότι είναι καλά να σπουδάσει κάποιος στον τόπο του, οι Κύπριοι είχαν μία πολύ καλή ευκαιρία σπουδάζοντας στο εξωτερικό να ωριμάσουν καλύτερα, να βρεθούν μακριά από την οικογένειά τους, να γνωρίσουν άλλες κοινωνίες, άλλους τόπους, άλλα συστήματα, άλλες αξίες, και αυτό είναι κάτι που πιστεύω ότι δεν πρέπει να το χάσουμε σαν ευκαιρία. Βεβαίως αυτό δεν σημαίνει ότι κάποιος πρέπει να σπουδάσει στο εξωτερικό για να το αποκομίσει. Ελπίζω λοιπόν ότι τα παιδιά μου σπουδάζοντας στο Πανεπιστήμιο της Κύπρου, θα μπορέσουν στη συνέχεια να έχουν την ευκαιρία και κάποιες άλλης εκπαιδευτικής εμπειρίας, σε κάποια άλλη χώρα. Νομίζω ότι όσοι έχουν την ευκαιρία να κάνουν σπουδές στην Κύπρο και στο εξωτερικό (ή στην Ελλάδα και το εξωτερικό) έχουν ίσως την καλύτερη εμπειρία. Πρέπει βέβαια να ληφθεί υπόψη ότι στα επόμενα χρόνια, και ελπίζω η Πολιτεία να καταφέρει να το κάνει, θα έχουμε και άλλα Πανεπιστήμια στην Κύπρο,

διότι το ένα σημερινό Πανεπιστήμιο περιορίζεται και περιορίζει τις επιλογές των υποψηφίων φοιτητών από τους συγκεκριμένους κλάδους, οι οποίοι προσφέρονται. Αν οποιοσδήποτε νέος θέλει να σπουδάσει νομικά, αυτομάτως πρέπει αυτή τη στιγμή να πάει στο εξωτερικό. Ελπίζω λοιπόν ότι θα έχουμε και το δεύτερο και τρίτο ακόμα Πανεπιστήμιο, και ιδιωτικά Πανεπιστήμια και ξένα Πανεπιστήμια, που γνωρίζουμε ότι υπάρχει ενδιαφέρον να έρθουν στην Κύπρο, ούτως ώστε μέσα σε μια κοσμογονία στον Πανεπιστημιακό χώρο οι νέοι να έχουν όλες τις επιλογές και όλες τις ευκαιρίες. Όμως, για να είμαστε εντελώς ειλικρινείς, θα πρέπει να απαντήσω ότι δε ξέρω. Καλά το λέτε... Να συστήσεις μόνο, να συμβουλευθείς μπορείς... Βλέπω πίσω και την προσωπική μου διαδρομή. Με το που τέλειωσα τη θητεία στο στρατό είχα ήδη θέση –είχα μάλιστα φτάσει στο δεύτερο έτος- στην Αθήνα, στη Νομική. Τελικά βρέθηκα στο Παρίσι. Οι γονείς μου μάλλον δεν το φαντάζονταν. Διότι, εκτός απ' την Ελλάδα, ήμουν έτοιμος για τα αγγλοσαξονικά που συνηθίζονται στην Κύπρο – με GCE κ.λπ. Ενώ απ' την άλλη ο πατέρας μου μάλλον θα το έβλεπε με καλό μάτι αν, όπως κι εκείνον, με είχε τραβήξει η Γερμανία... Βρέθηκα όμως στο Παρίσι και ποτέ δεν το μετάνιωσα...

Μπορεί το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο που θα ιδρυθεί να είναι πραγματικά ανταγωνιστικό σε σχέση με τα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά ιδρύματα; Τι απαιτείται από πλευράς προδιαγραφών, πολιτικών αποφάσεων και υποδομής;

Για να κρίνουμε ένα καινούριο Πανεπιστήμιο, και εσείς στην Πανεπιστημιακή κοινότητα το γνωρίζετε πολύ καλύτερα από εμάς, χρειάζονται αρκετά χρόνια. Δεν μπορεί να κριθεί ένα καινούριο Πανεπιστήμιο ούτε από την ίδρυσή του, ούτε μπορεί να κριθεί οριστικά μετά από μερικά χρόνια ζωής. Τα πολύ καλά και τα πολύ γνωστά Πανεπιστήμια του κόσμου έχουν πίσω τους μια ιστορία αρκετών δεκαετιών, αν όχι ή μάλλον αιώνων. Άρα, όταν μιλάμε για ένα καινούργιο Πανεπιστήμιο, θα πρέπει να του δώσουμε όσο γίνεται καλύτερες προδιαγραφές στην εκκίνηση. Αντιλαμβάνομαι ότι αυτό το Πανεπιστήμιο ξεκινά με τη λογική ότι κάποια υφιστάμενα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα αναβαθμιστούν και θα ενσωματωθούν σε αυτό. Αυτό το σχέδιο είναι και καλό, είναι και κακό. Από τη μια δίνει μια επιτάχυνση στα πράγματα, και μια διέξοδο σε ορισμένες Σχολές που ήδη υπάρχουν, από την άλλη όμως μπορεί μια σειρά από προβλήματα να κληροδοτηθούν στο καινούργιο Πανεπιστήμιο. Ελπίζω ότι θα γίνουν οι κατάλληλες ρυθμίσεις, για να υπερικύσουν τα

θετικά. Ταυτόχρονα, αντιλαμβάνομαι επίσης από όσα έχω ακούσει σχετικά με την Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου, ότι ίσως να υπάρχει κάποιο πρόβλημα στην προσέλκυση διδακτικού προσωπικού. Εδώ θα πρέπει το ζήτημα να μελετηθεί πολύ σοβαρά, γιατί είναι λεπτό. Αν δοθούν μεγαλύτερες ευκαιρίες αμοιβής ή άλλα ωφελήματα, σίγουρα θα υπάρξει μια λογική ότι θα πρέπει να μεταφερθούν αυτά και στο υπόλοιπο προσωπικό, κάτι που ίσως να είναι οικονομικά δυσβάσταχτο. Όμως νομίζω ότι ένας αποφασιστικός παράγοντας είναι οι ακαδημαϊκοί που θα ξεκινήσουν αυτό το Πανεπιστήμιο να είναι άνθρωποι που να θέλουν να παραμείνουν στην Κύπρο και να κάνουν κάτι για την Κύπρο, να μην το δουν απλώς ως ακαδημαϊκοί μισθοφόροι. Νομίζω πάντως ότι μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει ο καλύτερος προγραμματισμός, εν πάση περιπτώσει μόλις τώρα έχει κατατεθεί στη Βουλή νομοσχέδιο για το Τεχνικό Πανεπιστήμιο. Υπήρξε μια καθυστέρηση, αφού η νέα κυβέρνηση απέσυρε το νομοσχέδιο της προηγούμενης. Έτσι, στην καλύτερη των περιπτώσεων θα έχουμε το νομικό πλαίσιο για το νέο Πανεπιστήμιο με το τέλος αυτού του χρόνου. Την ίδια ώρα νομίζω ότι έχουμε μια γενικότερη καθυστέρηση, γιατί δεν έχουμε θεσμοθετήσει ένα πλαίσιο για τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια ή τα ξένα Πανεπιστήμια που μπορεί να θέλουν να έρθουν στην Κύπρο. Συνδέω αυτά τα ζητήματα, γιατί κανονικά όλος αυτός ο σχεδιασμός πρέπει να γίνεται εκ παραλλήλου. Γνωρίζω ότι πριν από χρόνια υπήρξε ενδιαφέρον για να έρθει πολύ γνωστό Πανεπιστήμιο των Ηνωμένων Πολιτειών. Δυστυχώς όμως μέχρι στιγμής στην Κυπριακή Πολιτεία λαμβάνονται μεμονωμένες αποφάσεις, συχνά από διαφορετικής συνθέσεως όργανα του Κράτους, χωρίς να υπάρχει πάντοτε συνοχή. Θεωρώ ότι μια πολύ καλή βάση, η οποία μας λείπει και πρέπει να δημιουργηθεί σύντομα, θα ήταν ένα Ακαδημαϊκό Συμβούλιο του Κράτους. Γνωρίζω ότι υπάρχει μία παρόμοια εισήγηση και από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Προσωπικά έχω καταθέσει μία πρόταση νόμου για να θεσμοθετηθεί στην Κυπριακή Πολιτεία ένα Ακαδημαϊκό Συμβούλιο του Κράτους, το οποίο θα συμβουλευεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού σε θέματα Πανεπιστημιακής ανάπτυξης και ταυτόχρονα θα μπορεί σε μια σειρά από άλλους τομείς να παίζει ένα σύγχρονο ρόλο, αντίστοιχο μιας Ακαδημίας, που υπάρχει σε άλλες χώρες αλλά δεν υπάρχει στην Κύπρο.

Πολλές φορές δημιουργείται η εντύπωση ότι από πλευράς του πολιτικού κόσμου πρτανεύει ένας

λαϊκισμός, όταν πρόκειται να ληφθούν αποφάσεις που αφορούν στην παιδεία ή και τα ανώτατα ιδρύματα. Αυτό μήπως είναι κάτι που βλάπτει τη λειτουργία των Πανεπιστημίων και την επίτευξη των στόχων που έχουμε θέσει;

Υπάρχει πάντοτε μία πολύ λεπτή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην υποχρέωση των πολιτικών προσώπων να ανταποκρίνονται στο κοινό συμφέρον, και στο δημόσιο συμφέρον άρα λοιπόν σε κάποια αντικειμενικά, τεκμηριωμένα και όχι πάντοτε δημοφιλή κριτήρια, απ' τη μια, και στο να το αντιληφθούν τη θέληση των πολλών, όπως εκφράζεται με την κοινή γνώμη, που μπορεί όμως και να αλλάζει κάθε μέρα, απ' την άλλη. Είναι πολύ εύκολο να διολισθήσει κάποιος στην αυθαιρεσία, να εφαρμόζει στο όνομα του δημόσιου συμφέροντος συνταγές που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, όπως είναι και πολύ εύκολο να καταφύγουμε σε μία δημοψηφισματική λογική των πραγμάτων: αν ήταν δυνατόν να είναι όλοι ενωμένοι με το internet και κάθε πρωί να ψηφίζουν τι θέλουν να κάνουμε, ορισμένοι θα ακολουθούσαν αυτό που θέλει η κοινή γνώμη. Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Τα υπεύθυνα όργανα μιας Πολιτείας πρέπει και να εκφράζουν τη θέληση των ανθρώπων, αλλά και να καθοδηγούν σε κάποιο βαθμό, χωρίς έπαρση (και δυστυχώς έπαρση υπάρχει πολλές φορές και στο χώρο της πολιτικής και στον χώρο των μεγάλων οικονομικών συμφερόντων και επίσης στον ακαδημαϊκό χώρο), αλλά και χωρίς να κάνουμε ό,τι θέλουν εκείνοι που είναι έτοιμοι να μας χειροκροτήσουν. Ειδικά οι πολιτικοί γνωρίζουν ότι αυτοί που χειροκροτούν και ζητωκραυγάζουν, πολύ εύκολα μπορεί να είναι αυτοί που θα σε προπηλακίσουν τις αμέσως επόμενες μέρες. Στο χώρο της παιδείας οι αποφάσεις δεν μπορεί να λαμβάνονται μόνο και μόνο με κριτήριο το τι ζητάει ο κόσμος, και χρειάζεται μερικές φορές εμείς οι πολιτικοί να αντιστεκόμαστε περισσότερο. Όμως, εκείνο το οποίο επίσης απουσιάζει από την κυπριακή κοινωνία είναι κάποιο θεσμοί με εγκυρότητα και με συνέχεια μέσα στο χρόνο, οι οποίοι να έχουν αξιοπιστία. Πρέπει να σας εκμυστηρευτώ ότι ακόμα και για αυτές τις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου, που είναι ο πλέον αξιόπιστος θεσμός στην κυπριακή κοινωνία, ένα μεγάλος μέρος της κοινής γνώμης έχει την εντύπωση ότι δεν είναι αξιοκρατικές, δεν είναι αντικειμενικές και ότι μπορεί να υπάρξουν παρεμβάσεις. Είναι μια μεγάλη ιστορία η εμπειρία της κοινής γνώμης που δεν εμπιστεύεται τις αποφάσεις των θεσμικών οργάνων. Θα χρησιμοποιούσα ως κλασικό

παράδειγμα λαϊκισμού στις αποφάσεις για εκπαιδευτικά πράγματα τη διεγκυστίνδα που υπήρξε στο κατά πόσο πρέπει να υπάρχουν ή να μην υπάρχουν δίδακτρα σε ορισμένες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Εγώ λέω ότι μακάρι να είχαμε την ευκαιρία να προσφέρουμε τις ανωτάτου δυνατού επιπέδου σπουδές σε όσο το δυνατό περισσότερους δωρεάν. Από τη στιγμή όμως που η σύγχρονη αντίληψη είναι ότι ο χρήστης πρέπει να συμμετέχει σε κάποιο βαθμό στο κόστος των υπηρεσιών που χρησιμοποιεί (και δεν είναι ούτε τυχαία ούτε αυθαίρετη αυτή η αντίληψη), θεωρώ για παράδειγμα ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές είτε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου είτε στο δεύτερο Πανεπιστήμιο που θα γίνει, είτε στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, θα έπρεπε να συνοδεύονται από κάποια οικονομική συνεισφορά των συμμετεχόντων. Βεβαίως, όταν το πει κανείς αυτό, δεν γίνεται αρεστός στους υποψήφιους φοιτητές, αλλά πρέπει να προτιμούμε το κόστος να λέμε αυτό που είναι το ορθότερο, παρά να επιζητούμε το χειροκρότημα. Γνωρίζω ότι γίνεται σήμερα μία μεγάλη προσπάθεια να διαφυλαχτεί αυτό το οποίο εννοούμε ως επίπεδο σπουδών. Μακάρι, η ίδια προσπάθεια να γινόταν ή να γίνει σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Σε μια ενδεχόμενη λύση του κυπριακού πώς διασφαλίζεται το αίτημα της ποιότητας για το οποίο γίνεται τόσος λόγος μέσα στην Ευρώπη, και τι διαδικασίες που ακολουθούμε απέναντι σε ένα τετελεσμένο αναγνώρισης ορισμένων τουρκοκυπριακών ιδρυμάτων που μπορεί να προβάλουν την αναγνώριση τους από Πανεπιστήμια του εξωτερικού ή και από χώρες του εξωτερικού ήδη σήμερα. Πολλά θα κριθούν από τον τρόπο με τον οποίο θα

εγκατασταθεί μια λύση του Κυπριακού. Γνωρίζουμε ότι ήδη στις συνομιλίες που έγιναν, ένα επίμαχο θέμα είναι το τι γίνεται με την υφιστάμενη νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία θα πρέπει να περάσει στο νέο κράτος, αλλά και την ανυπόστατη νομικά, αλλά υφιστάμενη εν πάση περιπτώσει νομοθετική εργασία στο κατοχικό κράτος. Υπάρχει ένα προηγούμενο το οποίο πρέπει να μας προβληματίσει. Το προηγούμενο αυτό είναι της Γερμανίας. Ένα από τα πλέον ευαίσθητα σημεία στην επανένωση της χώρας ήταν αυτό της αναγνώρισης πανεπιστημιακών τίτλων. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει μια νομοθεσία η οποία έχει διεθνή εμβέλεια. Το σύστημα αναγνώρισης τίτλων σπουδών στην Κυπριακή Δημοκρατία, όσο και αν προσωπικά νομίζω ότι πρέπει να τύχει τροποποιήσεων και αλλαγών, συνάδει περίπου με τα ισχύοντα στον Ευρωπαϊκό χώρο, άρα κανονικά θα έπρεπε η άλλη πλευρά να ενταχθεί σε αυτό το σύστημα. Πολύ φοβάμαι όμως ότι θα είναι πολύ λεπτό το θέμα, οι παλαιότεροι όσοι είναι παλαιότεροι από μας από εμάς τα έχουν ζήσει αυτά τα πράγματα στην πολύ σύντομη ζωή της Κυπριακής Δημοκρατίας σε πλήρη σύνθεση, στην αρχή της δεκαετίας του '60. Δεν θα είναι δυνατό να ληφθούν αντικειμενικές αποφάσεις, όταν θα αφορούν τουρκοκυπριακά ιδρύματα ή ό,τι άλλο υπάρχει στην άλλη πλευρά. Εδώ ο κίνδυνος δεν θα είναι να αναγνωριστούν μερικές εκατοντάδες και χιλιάδες πτυχία, που ίσως να μην έπρεπε να αναγνωριστούν σε αυτό το επίπεδο ακριβώς, αλλά να διαλυθεί το όλο σύστημα, να υπάρξει μια απαξίωση και μια διαστρέβλωση του συστήματος αναγνώρισης, και εδώ που τα τελευταία χρόνια πολεμάμε μεταξύ μας για μερικές πιστωτικές μονάδες, που δίνονται ή δεν δίνονται σε υποψήφιους για να πάρουν την αντιστοιχία, ξαφνικά μπορεί να βρεθούμε να κάνουμε χονδρική αγορά πτυχίων. Άρα λοιπόν πιστεύω ότι είναι κάτι που προτού έρθει η ώρα μιας τελικής λύσης, θα έπρεπε να τεθεί και να συζητηθεί πάρα πολύ σοβαρά. Πιστεύω ότι μετά τη λύση η βασική εκπαίδευση βεβαίως δεν θα είναι κοινή, αλλά ειδικά στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα υπάρχουν ίσες ευκαιρίες συνεργασίας και συνύπαρξης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Αν αυτό το πράγμα δεν γίνει κάτω από σωστούς αντικειμενικούς και διακριτούς όρους για όλους, που να διασφαλίζουν και το επίπεδο σπουδών και την αξιοπιστία και εγκυρότητα των τίτλων σπουδών στην Κυπριακή Δημοκρατία, τότε κινδυνεύουμε να γκρεμίσουμε ότι χτίζουμε σε άλλα πεδία της βελτίωσης των σχέσεων.

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Υποθήκη προόδου και ανάπτυξης ή πολυτέλεια;

του Αντώνη Τσακμάκη
Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας
Διοικούσα Επιτροπή Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου

Ο εκσυγχρονισμός του οικοδομήματος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί ζωτική επένδυση για το μέλλον της Κυπριακής κοινωνίας. Το οικονομικό θαύμα της δεκαετίας του εξήντα, το θαύμα της επούλωσης των πληγών του πολέμου και της προσφυγιάς, το διπλωματικό θαύμα της υποδοχής στην ενωμένη ευρωπαϊκή κοινοπολιτεία απαιτούν αντίστοιχη συνέχεια: είναι η ώρα της Παιδείας. Η θέση της Κύπρου στην ενωμένη Ευρώπη θα κριθεί από την ικανότητά της να προσαρμοσθεί όχι μόνο στο γράμμα αλλά και στο πνεύμα των ευρωπαϊκών θεσμών. Αλλά κυρίως θα εξαρτηθεί από την ανταπόκρισή της στο αίτημα της διαρκούς αναβάθμισης των υποδομών της και τη διαρκή

της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί όρο επιβίωσης της Κύπρου και είναι ευτύχημα ότι σύσσωμος ο πολιτικός κόσμος έχει στρατευθεί για την επίτευξη του στόχου αυτού. Με λόγια αλλά και έργα.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ήδη από το 1992 προσφέρει στους Κυπρίους τη δυνατότητα να σπουδάζουν στον τόπο τους. Οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνέπειες που είχε η ίδρυση του Πανεπιστημίου υπήρξαν ήδη ευεργετικές για πολλές κυπριακές οικογένειες με μέσο και χαμηλό κυρίως εισόδημα· επίσης για τη γερασμένη πόλη της Λευκωσίας. Έδωσε ακόμα ώθηση στον κύκλο ζήτησης και προσφοράς μορφωτικών και πολιτιστικών αγαθών, νέας τεχνολογίας, χώρων αναψυχής και ψυχαγωγίας. Αρκετοί θα θυμούνται ότι το 1992 ο μόνος σύγχρονος χώρος για να προσφέρουμε ένα καφέ σε κάποιον επισκέπτη ήταν οι χώροι υποδοχής δυο-τριων ξενοδοχείων· ή πόσο δύσκολο ήταν να βρει κάποιος ανταλλακτικά για έναν υπολογιστή, πριν έρθει η ώρα να τον αλλάξει...

Με τον νόμο 234 του 2002 ιδρύθηκε ως δεύτερο χρονικά ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Καλείται να συντελέσει με το δικό του τρόπο στη μόρφωση και την επιμόρφωση, την ατομική πρόοδο και την επαγγελματική κατάρτιση του λαού μας, στην ευρεία διάχυση και αξιοποίηση της ολοένα πολλαπλασιαζόμενης γνώσης. Οι αρχές και οι μέθοδοι που διέπουν τη λειτουργία ενός Ανοικτού Πανεπιστημίου λειτουργούν παραπληρωματικά ως προς εκείνες ενός συμβατικού Πανεπιστημίου. Τα ποικιλόμορφα Ανοικτά Πανεπιστήμια έχουν τη δική του θέση δίπλα στα ιδρύματα εκείνα που ακολουθούν μακροίωνες ακαδημαϊκές παραδόσεις. Ικανοποιώντας ιδεώδη του πολιτισμού μας που προσαρμόζει τους επίσημους θεσμούς του στις ανάγκες της κοινωνίας των πολιτών, ένα Ανοικτό Πανεπιστήμιο προσφέρει δεύτερη ευκαιρία μόρφωσης σε ανθρώπους που για οποιονδήποτε λόγο δεν έκαναν ολοκληρωμένες σπουδές ανωτάτου επιπέδου μεταξύ της εξόδου τους από την δευτεροβάθμια εκπαί-

Η γνώση, η τεχνολογία, αλλά και ο κριτικός τρόπος του σκέπτεσθαι, η δεκτικότητα απέναντι στο καινούργιο και το διαφορετικό, συνδυασμένη με ικανότητα για διορθωτικές παρεμβάσεις αλλά και αυτοέλεγχο είναι τα στοιχεία εκείνα που θα επιτρέψουν σε άτομα και ομάδες να διακριθούν στον κόσμο που έρχεται.

και ουσιαστική ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της. Ο κόσμος μας δεν είναι στατικός αλλά ραγδαία εξελισσόμενος. Η γνώση, η τεχνολογία, αλλά και ο κριτικός τρόπος του σκέπτεσθαι, η δεκτικότητα απέναντι στο καινούργιο και το διαφορετικό, συνδυασμένη με ικανότητα για διορθωτικές παρεμβάσεις αλλά και αυτοέλεγχο είναι τα στοιχεία εκείνα που θα επιτρέψουν σε άτομα και ομάδες να διακριθούν στον κόσμο που έρχεται. Στην πορεία αυτή προς το αύριο, ο ρόλος της παιδείας δεν μπορεί παρά να είναι καταλυτικός. Είναι κοινό μυστικό ότι θα απαιτηθούν γενναίες αποφάσεις και ριζικές τομές σε όλα τα επίπεδα της Κυπριακής εκπαίδευσης. Ιδιαίτερα όμως η ανάπτυξη

δευση και την απορρόφησή τους από κάποια επαγγελματική δραστηριότητα· παρέχει δυνατότητα σπουδών σε όσες και όσους, από έλλειψη χρόνου ή λόγω του μεγάλου διαστήματος που τυχόν παρήλθε από την αποφοίτησή τους από το σχολείο, δεν έχουν την ευχέρεια να υποβληθούν στην δοκιμασία εισαγωγικών εξετάσεων· συνδυάζει το αίτημα της δια βίου εκπαίδευσης, με το ιδανικό της μόρφωσης για την ικανοποίηση προσωπικών κλίσεων και αναζητήσεων πέρα από προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης· διευκολύνει την ταυτόχρονη ενασχόληση με σπουδές και εργασία, ενώ αποσυνδέει τη φοίτηση από τη διαρκή φυσική παρουσία του φοιτητή σε συγκεκριμένο χώρο. Και όμως, η επικοινωνία διδάσκοντος και διδασκόμενου, τόσο σημαντική σε κάθε στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δεν υποβαθμίζεται. Αντίθετα δίδεται ξεχωριστή έμφαση στην εξατομικευμένη καθοδήγηση των διδασκόμενων αλλά και στην προαγωγή της ενεργητικής και δημιουργικής μάθησης. Παράλληλα, η αξιοποίηση ηλεκτρονικών μέσων προσφέρει σήμερα απεριόριστες δυνατότητες για αναπλήρωση των εγγενών περιορισμών της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι η διδασκαλία στηρίζεται σε ειδικά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό υλικό, έντυπο και μη, ενώ προϋποθέτει την κατάρτιση των διδασκόντων στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές μεθόδους που προσιδιάζουν στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Είναι προφανές ότι ο θεσμός αυτός κάθε άλλο παρά πολυτέλεια θα αποτελέσει για την Κύπρο. Η γεωγραφική απομόνωση από τον ελλαδικό ή τον ευρωπαϊκό χώρο, η έλλειψη Πανεπιστημίου ως το 1992 και το περιορισμένο, σχετικά, φάσμα γνωστικών αντικειμένων που αυτό προσφέρει, αποτελούν συνθήκες που αναμένεται να αναδείξουν το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου σε ουσιαστικό σκέλος του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Τα πληθυσμιακά δεδομένα παρουσιάζονται από άποψη ποιοτική ιδανικά, παρά την καταφανή ποσοτική υστέρηση. Έτσι, αν και οι Κύπριοι είναι ένας λαός μικρός, το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού είναι υψηλό, καθώς τα ποσοστά αναλφαβητισμού είναι αμελητέα, και ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό διαθέτει απολυτήριο Λυκείου. Παράλληλα, ο Κύπριος τρέφει ιδιαίτερη εκτίμησή προς το αγαθό της μόρφωσης και είναι σχετικά εξοικειωμένος με τις αρχές της δια βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Όλα λοιπόν δικαιολογούν μεγάλη αισιοδοξία ως προς την υποδοχή του νέου θεσμού από την κοινωνία αλλά και ως προς τα ευεργετικά αποτελέσματα της λειτουργίας του. Άλλωστε, στόχος του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου

είναι να καλύψει εκπαιδευτικές ανάγκες και των αποδήμων Κυπρίων, και, στο μέλλον, να απευθυνθεί με τρόπο αποφασιστικό σε ολόκληρο το ελληνόφωνο κοινό, προσφέροντας προγράμματα που δεν προσφέρει το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, με το οποίο ήδη έχει εγκαθιδρυθεί στενή και παραγωγική συνεργασία. Η σχεδιαζόμενη διάθεση και παραχώρηση των δικαιωμάτων χρήσης του εκπαιδευτικού υλικού που παρήγαγε το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο προς το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου αποτελεί ανεκτίμητης αξίας προσφορά.

Επιδίωξη της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής που συστάθηκε με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου 57.374 της 13.2.2003 είναι η έναρξη λειτουργίας του Πανεπιστημίου εντός του 2004 με τρία προγράμματα, τα οποία στη σύνοδό της του Οκτωβρίου 2003 αποφασίσθηκε να είναι: το προπτυχιακό πρόγραμμα στον Ελληνικό Πολιτισμό, το μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα εξειδίκευσης στα Παιδαγωγικά, στο οποίο θα περιλαμβάνεται η Θεματική Ενότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η προσφορά των προγραμμάτων αυτών βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία και με την βούληση της Πολιτείας, καθώς συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο Προγραμμάτων Σπουδών που ρητά προνοεί ο Νόμος του Ανοικτού Πανεπιστημίου ότι θα προσφερθούν κατά τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του ιδρύματος. Η επιλογή των υπολοίπων προγραμμάτων θα αποφασισθεί μελλοντικά, αφού προηγηθεί ειδική μελέτη, έτσι ώστε να διαπιστωθούν ακριβέστερα οι προσδοκίες των ενδιαφερομένων και οι ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας.

Είναι βέβαια αυτονόητο ότι τα πρώτα βήματα ενός Πανεπιστημίου είναι καθοριστικά για τη μετέπειτα πορεία του. Τα λάθη στοιχίζουν και οι βιαστικές αποφάσεις συχνά δημιουργούν περισσότερα προβλήματα από όσα λύνουν. Η δημιουργία της απαιτούμενης τεχνολογικής υποδομής, η εξεύρεση και η εκπαίδευση του κατάλληλου ακαδημαϊκού προσωπικού και η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, όπου αυτό απαιτείται για την προσφορά νέων προγραμμάτων, απαιτούν χρόνο και δαπάνες που θα επωμισθεί, με το υπάρχον νομικό πλαίσιο, κατά κύριο λόγο ο κρατικός προϋπολογισμός. Έτσι, η ανάπτυξη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου θα πρέπει να γίνει με κινήσεις μελετημένες και σίγουρες, έστω κι αν στο πρώτο στάδιο δεν θα είναι αρκούτως θεαματικές. Γνωρίζουμε ότι έτσι μακροπρόθεσμα το νέο Πανεπιστήμιο θα κατακτήσει την εμπιστοσύνη όλων.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

του Βαγγέλη Κουφουδάκη
Πρύτανη του Intercollege

Τον Ιανουάριο του 1998 η Κυπριακή Κυβέρνηση έλαβε την σημαντική απόφαση να γίνει η Κύπρος ένα περιφερειακό διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο. Για περισσότερο από 20 χρόνια το Intercollege συμβάλλει στη διαμόρφωση αυτού του οράματος που συμβαδίζει με τις ανάγκες των καιρών, για την ανάδειξη της κοινωνίας της γνώσης, της επικοινωνίας και της πληροφορίας. Με βάση τις ιδιαιτερότητες της Κυπριακής Δημοκρατίας, τις διακρίξεις διεθνών διασκέψεων για την ανωτάτη εκπαίδευση, και ιδιαίτερα της Μπολόνια (1998 Magna Carta και 1999) και της Πράγας (2001), και την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καταθέσαμε στο νέο υπουργικό συμβούλιο προτάσεις για να συμβάλουμε στο δημόσιο διάλογο γύρω από αυτό το θέμα.

Πιστεύω απόλυτα ότι δεν πρέπει να καθυστερήσει η διαδικασία της πανεπιστημιοποίησης. Πρέπει να έχου-

Παραμένω αισιόδοξος για το μέλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κυπριακή Δημοκρατία. Υπάρχει όμως ανάγκη για μια εθνική επιτροπή που θ' αντιμετωπίσει το θέμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπερκομματικά, πάνω σε βάση ενός συντονισμένου σχεδίου πανεπιστημιακής ανάπτυξης.

με αποφάσεις για τα νέα πανεπιστήμια πριν το τέλος του ακαδημαϊκού έτους και την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Κύπρος ήδη δεσμεύεται συμβατικά προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα τοπικά τριτοβάθμια ιδρύματα θα βρεθούν σε μειονεκτική θέση λόγω του άνισου ανταγωνισμού από ποιοτικά παρόμοια, καθώς και καλύτερα, Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Αυτά τα ιδρύματα έχουν μακροαίωνη παράδοση, πλουσιότερους πόρους και κατάλληλη υποδομή, φθινό-

τερα διδάκτρα καθώς και την αίγλη της «πανεπιστημιακής» ονομασίας. Η ονομασία «πανεπιστήμιο» αντικατοπτρίζει πιο σωστά την ποικιλία των προγραμμάτων και των πτυχίων που προσφέρονται από αυτά τα ιδρύματα και ικανοποιεί τις απαιτήσεις των φοιτητών.

Η πρόκληση για μας γίνεται ακόμα σοβαρότερη με την παρουσία πέντε πανεπιστημίων στα κατεχόμενα των οποίων τα προγράμματα έχουν αξιολογηθεί και αναγνωρισθεί από την Τουρκία καθώς και από Αμερικανικά και Ευρωπαϊκά ιδρύματα. Τα πρόσφατα κυβερνητικά μέτρα στήριξης των Τουρκοκυπρίων περιλαμβάνουν και την αποδοχή τίτλων σπουδών από αυτά τα πανεπιστήμια. Στο σύνολό τους, αυτά τα πανεπιστήμια εξυπηρετούν τις ανάγκες περίπου 30,000 φοιτητών από 70 χώρες. Αυτός ο αριθμός αντιστοιχεί γύρω στο 18% του πληθυσμού στα κατεχόμενα.

Η συμβολή του Intercollege στην ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο είναι σημαντική. Εξυπηρετούμε τις ανάγκες 4,500 φοιτητών, 1/4 των οποίων προέρχεται από το εξωτερικό. Προσφέρουμε απαιτούμενες εκπαιδευτικές υπηρεσίες και προσφέρουμε επιλογές σ' αυτούς που έχουν προσόντα χωρίς διάκριση σε φύλο ή ηλικία.

Η Κύπρος δεν μπορεί να γίνει διεθνές κέντρο εκπαιδευτικών υπηρεσιών χωρίς την συμβολή του ιδιωτικού τομέα στον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρότι στην Δυτικοευρωπαϊκή παράδοση τα ιδιωτικά πανεπιστήμια αποτελούν εξαίρεση, το αντίθετο συμβαίνει στις ΗΠΑ. Τονίζω ότι το νομικό καθεστώς ενός πανεπιστημίου δεν αποτελεί εγγύηση για την ποιότητα του έργου του. Η ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση συμπληρώνει την εκπαίδευση που προσφέρει ο δημόσιος τομέας. Η σχέση των δύο δεν είναι ανταγωνιστική. Αντίθετα, συνεργία μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα εξυπηρετεί την παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών με υψηλά ακαδημαϊκά κριτήρια. Μόνον ένα πλουραλιστικό σύστημα ανωτάτης εκπαίδευσης ικανοποιεί τις διάφορες κοινωνικές ανάγκες.

Στα δύο χρόνια της πρυτανείας μου το Intercollege

έχει κάνει σημαντικά βήματα, μεταξύ των οποίων την αναδιάρθρωση της οργανωτικής – διοικητικής του δομής, την δημιουργία Συγκλήτου με ευθύνη για τα ακαδημαϊκά θέματα, και Συμβουλίου με ευθύνη για διοικητικά θέματα. Η στελέχωση με προσωπικό που έχει διαπρέψει σε γνωστά πανεπιστήμια του εξωτερικού συνεχίζεται. Έχουμε πρόσφατα δημιουργήσει μία νέα θέση Κοσμήτορα για τον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, ενώ άρχισε η λειτουργία του εκκολαπτηρίου επιχειρήσεων (incubator) που συνδέεται με το Κέντρο Εφαρμοσμένης Έρευνας. Έχουμε αυξημένη συμμετοχή σ'ερευνητικά προγράμματα της Ε.Ε., του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας, και του Κυπριακού κράτους. Η πρόσφατη διάκριση "Premier Plus" από το Association of Certified Accountants είναι σημαντική. Μόνο οκτώ ιδρύματα παγκοσμίως εξασφάλισαν αυτή την διάκριση. Αυτό είναι μία ακόμα ένδειξη της ποιότητας των προγραμμάτων μας.

Παραμένω αισιόδοξος για το μέλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κυπριακή Δημοκρατία. Υπάρχει όμως ανάγκη για μία εθνική επιτροπή που θ'αντιμετωπίσει το θέμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπερκομματικά, πάνω σε βάση ενός συντονισμένου σχεδίου πανεπιστημιακής ανάπτυξης. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος ν'αποφύγουμε ad-hoc απο-

φάσεις για την δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση (ανοιχτό πανεπιστήμιο, MBA, κλπ.) και για τον ρόλο των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων. Αυτή η ενιαία εθνική πολιτική πρέπει να ενθαρρύνει την ποιοτική αναπύξηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την κατάλληλη υποδομή (βιβλιοθήκες, υποστήριξη έρευνας, φορολογικά κίνητρα για τη συνδρομή του ιδιωτικού τομέα, κλπ.), και την εφαρμογή των ιδίων ποιοτικών κριτηρίων στην ιδιωτική αλλά και στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η Κύπρος βρίσκεται στο σταυροδρόμι λαών και πολιτισμών. Ο Επίτροπος Ευρωπαϊκής Έρευνας Philippe Busquin υπογράμμισε πρόσφατα ότι «για να γίνουμε ηγετικός παράγων στην παγκόσμια κοινωνία της γνώσης, η Ευρώπη πρέπει να γαλουχήσει τα πανεπιστήμια της». Τον Φεβρουάριο του 2003 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό τόνισε ότι «αν δεν σκεφθούμε τώρα πώς να υποστηρίξουμε μελλοντικά τα πανεπιστήμια μας, αύριο θα είναι πολύ αργά...». Η Διοίκηση του Intercollege συμφωνεί απόλυτα με τους Ευρωπαίους Επιτρόπους. Είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε στον δημόσιο διάλογο για μια εθνική πολιτική στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και είμαστε έτοιμοι ν'αντιμετωπίσουμε την πρόκληση της πανεπιστημιοποίησης του Intercollege.

Τμητική διάκριση

Ο καθηγητής του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής και πρώην Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου Ανδρέας Δημητρίου εξελέγη μέλος της Διεθνούς Ακαδημίας Εκπαίδευσης (International Academy of Education), διάκριση με εξαιρετική σημασία, καθώς τα μέλη της Ακαδημίας δεν ξεπερνούν τα 60 παγκοσμίως.

Η Ακαδημία λειτουργεί από το 1986 και η έδρα της βρίσκεται στη Βασιλική Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών των Βρυξελλών. Τα νέα μέλη της εκλέγονται από την ολομέλεια με πρόταση των μελών της. Για να εκλεγεί κάποιος ως μέλος της Ακαδημίας πρέπει να έχει διακριθεί διεθνώς για τη συμβολή του στην έρευνα σε κάθε κοινωνική επιστήμη ή επιστήμη της αγωγής, εφόσον προάγει τη γνώση που μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της παιδείας και της εκπαίδευσης. Αμεσότερος σκοπός της Ακαδημίας είναι να συμβάλει στην ενίσχυση της παιδαγωγικής σχετικής έρευνας, στη διάδοσή της, στη λύση κρίσιμων εκπαιδευτικών προβλημάτων σε όλο τον κόσμο, και στη διεύρυνση της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας μεταξύ των ερευνητών, των μαχόμενων εκπαιδευτικών και εκείνων που διαμορφώνουν την εκπαιδευτική πολιτική.

Ο κ. Δημητρίου εξελέγη μέλος της Ακαδημίας για την έρευνά του στη γνωστική ανάπτυξη, που διευρύνει την κατανόσή μας για τη μάθηση καθόλη τη διάρκεια της ζωής.

Μήνας Υπολογιστικού Πλέγματος στη Λευκωσία

Τον Ιανουάριο 2004 θα διοργανωθεί στη Λευκωσία σειρά εκδηλώσεων αφιερωμένων στο Υπολογιστικό Πλέγμα (Grid) και στα συστήματα Ενδιάμεσου Δικτυακού Λογισμικού (Middleware). Πιο συγκεκριμένα, στις 28-30 Ιανουαρίου 2004 θα πραγματοποιηθεί το 2ο Πανερωπαϊκό Συνέδριο για το Υπολογιστικό Πλέγμα, με επωνυμία 2nd European Across Grids Conference (AxGrids 2004). Το Συνέδριο συνδιοργανώνεται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα CrossGrid και τον φορέα συντονισμού των ευρωπαϊκών ερευνητικών δράσεων σε θέματα Υπολογιστικών Πλεγμάτων GridStart, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στην Επιτροπή Προγράμματος του Συνεδρίου συμμετέχουν καθηγητές Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και στελέχη Ερευνητικών Κέντρων της Ευρώπης, των ΗΠΑ και της Ασίας: μεταξύ αυτών και ο επικεφαλής του κυριότερου αμερικανικού προγράμματος ανάπτυξης Τεχνολογιών Πλέγματος, καθηγητής του Πανεπιστημίου του Σικάγου και ερευνητής του Argonne National Lab, Ian Foster. Σε συνδυασμό με το AxGrids 2004, θα λάβουν χώρα μια σειρά από εκδηλώσεις σχετικές με το Υπολογιστικό Πλέγμα:

- Η Δεύτερη Συνδιάσκεψη για την Έρευνα στο Πλέγμα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Έρευνας για την Πληροφορική (Second IST Concertation Meeting on Grid Research). Στο πλαίσιο της συνδιάσκεψης θα πραγματοποιηθούν συναντήσεις Ομάδων Εργασίας ευρωπαίων ερευνητών σε θέματα Πλέγματος (28-30 Ιανουαρίου).

- Το Ετήσιο Συνέδριο του Ευρωπαϊκού Ερευνητικού Προγράμματος CrossGrid (2004 Annual CrossGrid Conference). Το πρόγραμμα CrossGrid εκπονείται με συμμετοχή 21 εταιρών και αφορά σε έρευνα σε θέματα Πλέγματος και στην επέκταση των υποδομών Πλέγματος σε 11 ευρωπαϊκές χώρες. Στο πρόγραμμα συμμετέχει και το Πανεπιστήμιο Κύπρου (26-28 Ιανουαρίου).

- Εργαστήριο Συναρμολόγησης Λογισμικού του Προγράμματος CrossGrid (CrossGrid Integration Workshop). Στη διάρκεια του εργαστηρίου θα γίνει η συναρμολόγηση της επόμενης έκδοσης του Ενδιάμεσου Δικτυακού Λογισμικού του προγράμματος CrossGrid (25-26 Ιανουαρίου).

- Χειμερινό πανευρωπαϊκό σχολείο για μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα Middleware και Λογισμικού για Δίκτυα Υπολογιστών. Το σχολείο διοργανώνεται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος Anwire (Academic

Network for Wireless Internet Research). Θα διδάξουν καθηγητές από ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και το Πανεπιστήμιο Κύπρου, και θα συμμετάσχουν μεταπτυχιακοί φοιτητές από όλη την Ευρώπη (19-23 Ιανουαρίου). Το 2ο Ευρωπαϊκό Across-Grids Συνέδριο στοχεύει να εξετάσει τις τελευταίες εξελίξεις στην έρευνα και στην τεχνολογική πρόοδο στον τομέα του Υπολογισμού Πλέγματος και να αποτελέσει ένα φόρουμ για την παρουσίαση και την ανταλλαγή απόψεων για τα πρόσφατα ερευνητικά αποτελέσματα σε θέματα πλέγματος. Το Συνέδριο φιλοδοξεί να προσελκύσει ερευνητές, υπεύθυνους για την ανάπτυξη, επαγγελματίες και πιθανούς χρήστες της Τεχνολογίας Πλέγματος από τον Ευρωπαϊκό και το διεθνή χώρο.

Το Πλέγμα (Grid) είναι μια αναδυόμενη διεθνής υποδομή η οποία ενσωματώνει υπολογιστικούς πόρους στο Διαδίκτυο και επιτρέπει την δημιουργία εικονικών οργανισμών (Virtual Organizations). Επίσης, θεωρείται σημείο σύγκλισης μεταξύ eScience και eBusiness, προσφέροντας υπηρεσίες και υποδομές για την επίλυση πολύπλοκων προβλημάτων της επιστήμης, του εμπορίου, τις βιομηχανίας και της κοινωνίας. Το Πλέγμα αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα του 6ου Ευρωπαϊκού Πλαισίου Εργασίας για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη για το διάστημα 2002-2006 κι έχει ήδη προσελκύσει σημαντικό ενδιαφέρον από τη βιομηχανία.

Στην Κύπρο λειτουργεί ήδη ο κόμβος CyGrid της πανευρωπαϊκής υποδομής πλέγματος (DataGrid-CrossGrid), η οποία εκτείνεται σε 20 ευρωπαϊκές χώρες. Ο κόμβος έχει σχεδιασθεί και υλοποιηθεί από το ερευνητικό Εργαστήριο Υπολογιστών Υψηλών Επιδόσεων του Τμήματος Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Κύπρου. Το εργαστήριο λειτουργεί επίσης την Πιστοποιητική Αρχή CyCA (Certification Authority) για την παροχή ασφαλούς πρόσβασης στο Πλέγμα σε Κύπριους ερευνητές. Η Πιστοποιητική Αρχή CyCA έχει συνάψει συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης με τις Πιστοποιητικές Αρχές των υπόλοιπων Ευρωπαϊκών χωρών, των ΗΠΑ και της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Περισσότερες πληροφορίες για το συνέδριο και το Πλέγμα μπορούν να αναζητηθούν από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Προγράμματος του συνεδρίου, Επικουρο Καθηγητή Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Κύπρου Μάριο Δικαϊάκο στην ηλεκτρονική διεύθυνση grid@ucy.ac.cy, ή από την ιστοσελίδα του συνεδρίου <http://grid.ucy.ac.cy/axgrids04/>.

Δίκτυο Ιατρικής ΤΗλεΣυνεργασίας (ΔΙΤΗΣ)

Η Πανευρωπαϊκή Υπουργική διάσκεψη eHealth 2003 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 22-23 Μαΐου και περιέ-

λαβε έκθεση τριάντα ιατρικών συστημάτων που είχαν επιλεγεί μεταξύ 180 υποψήφιων προτάσεων από όλη την Ευρώπη, όπως επίσης και την πρώτη απονομή βραβείων eEurope: τα βραβεία eEurope για eHealth. Το Δίκτυο Ιατρικής ΤΗλεΣυνεργασίας (ΔΙΤΗΣ) ήταν ένα από τα ερευνητικά προγράμματα που παρουσιάστηκαν στην eHealth 2003, γεγονός που αποτελεί μεγάλη επιτυχία για την ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου Κύπρου, τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Καρκινοπαθών και Φίλων (ΠΑΣΥΚΑΦ), τους φορείς που υποστήριξαν την υλοποίηση του ΔΙΤΗΣ, και τη Κύπρο γενικότερα.

Το ΔΙΤΗΣ αντιπροσώπευσε η εξειδικευμένη νοσηλεύτρια Βαρβάρα Πιτσιλιδου (ΠΑΣΥΚΑΦ), οι καθηγητές Ανδρέας Πιτσιλιδης και Γιώργος Σαμάρας (Πανεπιστήμιο Κύπρου) και άλλα μέλη της ερευνητικής ομάδας. Έπειτα από μια σύντομη διάρκεια παρουσίαση του συστήματος σε υπουργούς της Ε.Ε. ακολούθησε εκτενέστερη παρουσίαση για το ερευνητικό πρόγραμμα, τα αποδειγμένα οφέλη, και τα μελλοντικά σχέδια σαν μέρος της θεματικής μερίδας για συστήματα τηλεϊατρικής και κατ'οίκον φροντίδας (Telemedicine and Homecare eHealth Applications). Το ΔΙΤΗΣ έχει αποσπάσει ενδιαφέρον και πολύ καλά σχόλια. Μεταξύ των ανώτερων αξιωματούχων που επισκέφθηκαν την έκθεση του ΔΙΤΗΣ ήταν και ο Erkki Liikanen, Επίτροπος για την κοινωνία της γνώσης και την επιχείρηση (Commissioner for Information Society and Enterprise).

Το ΔΙΤΗΣ δίνει νέες δυνατότητες συνεχούς παρακολούθησης και περίθαλψης ανθρώπων που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες από ιατρική ομάδα αποτελούμενη από γενικούς και εξειδικευμένους ιατρούς, νοσηλευτές, φυσιοθεραπευτές, διαιτολόγους, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς ανά πάσα ώρα και τοποθεσία. Πολλαπλά αναμένεται να είναι τα οφέλη από το πρόγραμμα, όπως η βελτίωση της περίθαλψης ασθενών με χρόνιες παθήσεις, η εξοικονόμηση πόρων για το δημόσιο Σύστημα Υπηρεσιών Υγείας και η ανάπτυξη εγχώριας τεχνολογίας σε τομείς υψη-

λής τεχνολογίας Πληροφορικής.

Το ερευνητικό πρόγραμμα ΔΙΤΗΣ άρχισε το 1999 και σήμερα υποστηρίζει τις δραστηριότητες του ΠΑΣΥΚΑΦ που προσφέρει κατ'οίκον υπηρεσίες για τους ασθενείς με καρκίνο στην Κύπρο. Το πρόγραμμα, αφού εξασφάλισε τη πρώτη θέση στο τομέα της πληροφορικής, χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) για περίοδο δυο χρόνων και υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, τον ΠΑΣΥΚΑΦ, την NetU Consultants Ltd και την WinMob Technologies Ltd. Υποστηρίχθηκε επίσης από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (ΑΤΗΚ), την Ericsson (μέσω της S.A. Petrides Ltd), Microsoft και την Τράπεζα Αναπτύξεως (CDB).

Το ΔΙΤΗΣ έχει επιτυχώς περάσει το πρώτο στάδιο της μετεξέλιξης του και νέοι στόχοι έχουν τεθεί και βρίσκονται σε εξέλιξη. Η δεύτερη φάση του προγράμματος σκοπεύει μεταξύ άλλων στην παγκύπρια υλοποίηση από τον ΠΑΣΥΚΑΦ με έμφαση στην τηλεσυνεργασία και στη μελέτη για εμπορική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων του ΔΙΤΗΣ. Το πρόγραμμα εξασφάλισε ήδη την ανανεωμένη υποστήριξη υποδομής από την ΑΤΗΚ, καθώς επίσης και επιχορήγηση από το ερευνητικό κέντρο της Microsoft στο Καίμπριτζ, UK. Η ομάδα επιδιώκει ενεργά την πρόσθετη υποστήριξη από άλλους φορείς. Για περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα μπορείτε να αποταθείτε στην ιστοσελίδα www.ditis.ucy.ac.cy.

Λεόντιος Κωστρίκης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Βιολογικών Επιστημών

Σπούδασε Βιοχημεία στο πανεπιστήμιο New York University των Ηνωμένων Πολιτειών ως υπότροφος Fulbright (Πτυχίο B.S. στην Βιοχημεία, 1987). Ακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές στο

Πανεπιστήμιο New York University και πήρε M.S (1989), M.Ph (1990) και Ph.D. (1993) στην Μοριακή Βολογία και Γενετική. Εργάστηκε ως μεταδιδακτορικός Ερευνητής (1993-1998) και Επίκουρος Καθηγητής (1998-2001) στο Aaron Diamond AIDS Research Center του πανεπιστημίου Rockefeller των Ηνωμένων Πολιτειών και Επισκέπτης Καθηγητής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (2001-2003). Πολλές από

τις έρευνες του παρείχαν πρωταρχικές ανακαλύψεις για τη μετάδοση του ιού της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας (Human Immunodeficiency Virus, HIV) και τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες (Elizabeth Glazer Pediatric AIDS και Aaron Diamond Fellowships) και Ελλάδα (Υποτροφία Αθανασίου Ναντέκου). Το μακροχρόνιο ερευνητικό ενδιαφέρον του έγκειται στο μηχανικό σχεδιασμό και την παραγωγή μορίων και τεχνολογιών για διαγνωστικές ή θεραπευτικές εφαρμογές με κλινική σημασία. Τόσο η παρούσα, όσο και η μελλοντική ερευνητική του δραστηριότητα επικεντρώνεται σε επιστημονικές μελέτες που στοχεύουν στην ανάπτυξη και την παραγωγή βιο-ιατρικών εφαρμογών, συμπεριλαμβανομένων διαγνωστικών δοκιμασιών οι οποίες βασίζονται στα νουκλεϊνικά οξέα (RNA και DNA), καθώς και βελτιωμένων μεθόδων σχεδιασμού και παραγωγής νέων ανοσογόνων για εμβόλια.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΓΟΝΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΝΟΣΩΝ

Η επιστημονική έρευνα του Λ. Κωστρίκη έχει συμβάλλει στη διαμόρφωση της ιδέας ότι οι διαφορές στα γονίδια προκαθορίζουν σημαντικά την μετάδοση και εξέλιξη πολλών νόσων, μία εκ των οποίων είναι το AIDS. Μάλιστα, αντίστοιχα στοιχεία εντοπίστηκαν πρόσφατα και στην περίπτωση της άτυπης πνευμονίας (SARS). Ο κ. Κωστρίκης είχε προσπαθήσει να καταρρίψει τον μύθο που επικρατούσε στις αρχές τις δεκαετίες του 90 ότι αποκλειστικός υπεύθυνος για την νόσο του HIV ήταν ο ιός και προχώρησε στην έρευνα των ανθρώπινων γονιδίων, ώστε να τα συσχετίσει με την εξέλιξη της νόσου. Αφορμή για την έρευνα υπήρξε η διαφορά της κλινικής εξέλιξης του AIDS από ασθενή σε ασθενή, το γεγονός δηλαδή ότι κάποιοι πέθαιναν γρήγορα, ενώ άλλοι ζούσαν περισσότερο χρόνια. Το 1996 ανακαλύφθηκε ο δεύτερος συνυποδοχέας του ιού. Για να μπει ο ιός στο ανθρώπινο κύτταρο αναγνωρίζεται από δύο πρωτεΐνες-υποδοχείς. Αν το κύτταρο παρομοιαστεί με ένα φρούριο, οι πρωτεΐνες αυτές είναι οι πύλες που αναγνωρίζει ο ιός για να εισέλθει στον οργανισμό. Μόλις ο ιός ανοίξει την πρώτη πύλη, μπορεί να ανοίξει και την δεύτερη και να εισέλθει στον οργανισμό. Με τις έρευνες της μοριακής βιολογίας εντοπίζεται και η δεύτερη πύλη, *η ιδιαιτερότητα της οποίας κατά την ομάδα του καθηγητή, ίσως να απέτρεπε την είσοδο του ιού στον οργανισμό ατόμων που είχαν επαφή με τον ιό, αλλά δεν μολύνονταν.* Μετά από πολλές μελέτες ανακαλύφθηκε ότι το συγκεκριμένο γονίδιο των ανθρώπων που δεν μολύνονται με τον ιό HIV-1 ήταν ελλιπές. Κατά συνέπεια απουσίαζε η δεύτερη πύλη. Με την ανακάλυψη αυτή, για πρώτη φορά αποδείχτηκε ότι τα ανθρώπινα γονίδια είχαν άμεση σχέση με την μετάδοση του ιού του AIDS. Εμβαθύνοντας στην έρευνα, ο κ. Κωστρίκης προχώρησε στη δημιουργία εργαλείων που θα διευκόλυναν το ερευνητικό έργο και το 1998 ανακοίνωσε στο περιοδικό Science την ανακάλυ-

ψη της τεχνικής της «φωτομετρικής γονοτύπισης» (spectral genotyping) με την βοήθεια των «μοριακών φάρων» (molecular beacons). Πρόκειται για μικρά συνθετικά μόρια DNA τα οποία εντοπίζουν τις παραμικρές αλλαγές στα γονίδια. Με τον εντοπισμό των αλλαγών, οι μοριακοί φάροι ενεργοποιούνται ανάβοντας ένα συγκεκριμένο, αναγνωρίσιμο φως, καθορίζοντας το είδος της αλλαγής. Σήμερα οι μοριακοί φάροι χρησιμοποιούνται ευρέως στην έρευνα και τη διαγνωστική ιατρική και έχουν συντομεύσει την ερευνητική διαδικασία από εβδομάδες και μήνες σε λίγες ώρες. Με την βοήθεια των μοριακών φάρων ανακαλύφθηκε ότι το μη λειτουργικό γονίδιο που προστατεύει από τον ιό, απαντάται συχνότερα στους πληθυσμούς της βορείου Ευρώπης, ενώ στην Αφρική δεν υπάρχει. Με την ίδια τεχνική ανιχνεύθηκαν και άλλες ιδιαιτερότητες του γονιδίου σχετικές με την μετάδοση του ιού. Στο ίδιο γονίδιο εντοπίστηκε ακόμη μία αλλαγή. Αυτή συναντάται μόνο σε πληθυσμούς της Αφρικής και έχει το αντίθετο αποτέλεσμα: όσοι την έχουν μολύνονται πιο εύκολα. Αυτό εξηγεί εν μέρει, γιατί τα ποσοστά των λοιμώξεων στην Αφρική είναι πολύ μεγαλύτερα αυτών της Ευρώπης. Τα πορίσματα του κ. Κωστρίκη είναι άμεσα συνδεδεμένα με το HIV αλλά έχουν εφαρμογή και στη μετάδοση και εξέλιξη και άλλων νόσων. Ο ιός της άτυπης πνευμονίας (SARS) είναι μια από αυτές, αφού σύμφωνα με την έκθεση της Ταϊβάν (2003), μια ομάδα επιστημόνων ανακάλυψε ότι γονιδιακές διαφορές προκαθορίζουν σημαντικά την μετάδοση και εξέλιξη της νόσου SARS που προκαλείται από την μετάδοση παθογόνων στελεχών του ιού coronavirus. Η έκθεση αυτή την οποία χαρακτήρισε με δήλωσή του στην Wall Street Journal ο κ. Κωστρίκης, ως επιστημονικά λογική, επαναβεβαίωσε τη σημασία που έχει η γενετική πολυμορφία στον άνθρωπο σε σχέση με την μετάδοση παθογόνων που μπορούν να προσβάλουν τον άνθρωπο.

Ηλεκτρονικό Πανεπιστήμιο (e-University): Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ, ΤΟ ΕΡΓΟ

του Χρίστου Ν. Σχιζα
Αντιπρύτανη Διεθνών Σχέσεων, Οικονομικών και Διοίκησης

Η Κοινωνία της Πληροφορίας δεν διαμορφώνεται από την μια μέρα στην άλλη. Δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς να λαμβάνονται υπόψη κοινωνικές ευαισθησίες, η νοοτροπία και η κουλτούρα των πολιτών. Επιπλέον, απαιτεί τη δημιουργία μιας σχετικά δαπανηρής τεχνικής υποδομής. Η σύγκλιση όμως της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών τα τελευταία δέκα χρόνια έχει δημιουργήσει την κατάλληλη υποδομή για πρόσβαση σε πληροφορίες μέσω του Παγκόσμιου Πλέγματος Πληροφοριών (www). Παράλληλα έχουν αναπτυχθεί πολύ ραγδαία οι δυνατότητες των υπολογιστών, ενώ συνάμα το κόστος τους έχει μειωθεί δραματικά. Οι τηλεπικοινωνίες, μέσω της ενσύρματης και ασύρματης πρόσβασης στο δίκτυο, έχουν πετύχει ταχύτητες και χωρητικότητα σήματος σε επίπεδα που αναιρεί κάθε τεχνικό εμπόδιο. Η κοινωνία αναμένει πρωτίστως από τον πανεπιστημιακό χώρο να δημιουργήσει και να θέσει σε εφαρμογή καινοτόμες ιδέες. Μια σημαντική πρωτοβουλία στρατηγικής που υιοθέτησαν οι νέες Πρυτανικές Αρχές του Πανεπιστημίου είναι το ηλεκτρονικό πανεπιστήμιο (η-πανεπιστήμιο). Η πρωτοβουλία αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν 'ομπρέλα' κάτω από την οποία θα μπορούσαν να δημιουργηθούν και να λειτουργήσουν κάποια βασικά έργα που ήδη το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει σχεδιάσει και τα οποία είναι στα αρχικά στάδια της υλοποίησης τους. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι η πρωτοβουλία αυτή θα δημιουργήσει μια πλατφόρμα και φιλοσοφία σκέψης μέσα από την οποία θα σχεδιάζονται και θα υλοποιούνται έργα που θα καλύπτουν πρωτοποριακούς τομείς και νέες τεχνολογίες συναφείς με το αντικείμενο του Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου. Στο αρχικό στάδιο διαφαίνεται η ανάγκη για περαιτέρω σχεδίαση, δημιουργία

και υλοποίηση των πιο κάτω έργων:

Διαδικτυακή Πύλη Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου (e-University Portal)

Ο κύριος στόχος του έργου αυτού είναι η δημιουργία μιας διαδικτυακής πύλης πληροφοριών (Internet portal) μέσα από την οποία θα διατίθενται με ηλεκτρονικό τρόπο υπηρεσίες του Πανεπιστημίου προς τους φοιτητές, το ακαδημαϊκό και το διοικητικό προσωπικό. Οι υπηρεσίες αυτές θα διακρίνονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

1. Διοικητικές Υπηρεσίες (e-Administration): Η κατηγορία αυτή θα περιλαμβάνει όλο το φάσμα εργασιών των διοικητικών υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Κύπρου που αφορούν είτε στην ακαδημαϊκή είτε στη φοιτητική κοινότητα. Παραδείγματα τέτοιων υπηρεσιών θα είναι οι εγγραφές φοιτητών, οι δηλώσεις μαθημάτων, η ανάθεση διπλωματικών εργασιών σε φοιτητές, η αποστολή βαθμών εκ μέρους των ακαδημαϊκών, η έκδοση καρτέλας βαθμολογίας, η λογιστική διεκπεραίωση εργασιών σε ερευνητικά προγράμματα, κλπ.

2. Βιβλιοθήκη (e-Library): Η κατηγορία αυτή θα ενσωματώνει τον κύκλο εργασιών της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου σε επίπεδο στελεχών και σε επίπεδο χρηστών της βιβλιοθήκης. Τυπικά παραδείγματα θα είναι η έκδοση καρτας δανεισμού, η αναζήτηση συγγράμματος τόσο στην τοπική βιβλιοθήκη όσο και σε βιβλιοθήκες του εξωτερικού - σε φυσικά ή ηλεκτρονικά μέσα (digital libraries)-, ο δανεισμός, η ανανέωση δανεισμού, κλπ.

3. Ηλεκτρονική Εκπαίδευση (e-Learning): Η κατηγορία αυτή θα περιλαμβάνει υπηρεσίες που θα διατίθενται σε ακαδημαϊκό προσωπικό και φοιτητές με σκοπό την υποστήριξη της διδασκαλίας μαθημάτων μέσα από προσωπικούς υπολογιστές με διαδραστικό και πολυμεσικό τρόπο.

Βασικός σκοπός υλοποίησης του έργου είναι η εγκατάσταση και λειτουργία ενός συστήματος που να βοηθά τις εσωτερικές διαδικασίες του Πανεπιστημίου αλλά και να παρέχει σωστή, έγκαιρη και ολοκληρωμένη πληροφόρηση και πρόσβαση σε πληροφορίες από το φοιτητή, το ακαδημαϊκό και διοικητικό προσωπικό. Όπως φαίνεται και στο σχεδιάγραμμα, η λύση καλύπτει και αγγίζει την αυτοματοποίηση των τριών βασικών ενοτήτων στην πρώτη φάση του έργου. Σε μεταγενέστερη φάση θα καλυφθούν οι διαδικασίες και ανάγκες που αφορούν στις υπηρεσίες που παρέχονται από τις διοικητικές υπηρεσίες προς το ακαδημαϊκό προσωπικό και μεταξυ φοιτητικής κοινότητας και ακαδημαϊκού προσωπικού.

...Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι η πρωτοβουλία αυτή θα δημιουργήσει μια πλατφόρμα και φιλοσοφία σκέψης μέσα από την οποία θα σχεδιάζονται και θα υλοποιούνται έργα που θα καλύπτουν πρωτοποριακούς τομείς και νέες τεχνολογίες συναφείς με το αντικείμενο του Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου...

Το εσωτερικό δίκτυο επικοινωνίας (intranet) και το εξωτερικό δίκτυο επικοινωνίας (extranet) του Πανεπιστημίου θα είναι προσβάσιμο με ενσύρματη αλλά και ασύρματη σύνδεση. Οι τρεις κατηγορίες χρηστών (ακαδημαϊκοί, φοιτητές, διοικητικό προσωπικό) θα έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες της πύλης είτε μέσω ενσύρματου είτε μέσω ασύρματου τοπικού δικτύου υπολογιστών αναλόγως των δικαιωμάτων πρόσβασης που θα τους παραχωρηθούν.

Η προσπάθεια αυτή αρχίζει με την αναγνώριση της ανάγκης ενός τέτοιου συστήματος, με την αρχική αντίληψη του υπάρχοντος συστήματος, και των συστημάτων και λύσεων που χρησιμοποιούνται από ανάλογα ακαδημαϊκά ιδρύματα και οργανισμούς του εξωτερικού. Τα βήματα προς υλοποίηση περιλαμβάνουν την πλήρη ανάλυση του υπάρχοντος συστήματος, την καταγραφή των αναγκών των χρηστών, και τον εντοπισμό των δυνατοτήτων της νέας τεχνολογίας. Θα ακολουθήσει η υιοθέτηση μίας συνολικού συστήματος λύσης που θα αυτοματοποιεί τις βασικές διαδικασίες που αφορούν στις διοικητικές υπηρεσίες, τη φοιτητική κοινότητα και το ακαδημαϊκό και ερευνητικό περιβάλλον.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει κάνει τα τελευταία χρόνια συστηματικές προσπάθειες και μεγάλες δαπάνες σε εξοπλισμό και λογισμικά, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μία αρκετά δυνατή υλικοτεχνική υποδομή πάνω στην οποία να μπορούν να χτιστούν ολοκληρωμένα πληροφορικά συστήματα που να ικανοποιούν τις ανάγκες του, λειτουργικές και αναπτυξιακές.

Πρόγραμμα απόκτησης από τον φοιτητή Φορητού Ηλεκτρονικού Υπολογιστή με ευχέρεια ασύρματης πρόσβασης

Η Επιτροπή Πληροφορικών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Κύπρου έχει θέσει τα τελευταία τρία τουλάχιστον χρόνια, ως ένα από τους στρατηγικούς της στόχους, την πλήρη δικτύωση για πρόσβαση στο πανεπιστημιακό δίκτυο και ακολούθως στο διαδίκτυο απ' όλη την πανεπιστημιακή κοινότητα. Εδώ και δύο χρόνια έχει αρχίσει μελέτη για εγκατάσταση ασύρματης πρόσβασης στο δίκτυο του Πανεπιστημίου. Το πιλοτικό έργο λειτουργεί για ένα χρόνο τώρα στις εγκαταστάσεις του Τμήματος Πληροφορικής. Παράλληλα έχουν εξασφαλιστεί 30 φορητοί υπολογιστές μέσω

των οποίων θα μπορεί να παρέχεται ασύρματη ή και ενσύρματη πρόσβαση στο δίκτυο. Τους υπολογιστές αυτούς έχει δανείσει η Επιτροπή για ένα εξάμηνο σε δύο ομάδες φοιτητών, μία πτυχιακή και μία μεταπτυχιακή, οι οποίες συμμετείχαν στο πιλοτικό σχέδιο «ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning)» που αρχίσε το περασμένο εαρινό εξάμηνο. Οι εμπειρίες των τάξεων αυτών έχουν μεταφερθεί στην ομάδα (e-learning) που συστάθηκε ειδικά από το Πανεπιστήμιο για να μελετήσει το θέμα και τους τρόπους εφαρμογής της ηλεκτρονικής μάθησης σε ολόκληρο το Πανεπιστήμιο. Η Επιτροπή Πληροφορικών Συστημάτων έχει αναθέσει στο Κέντρο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών την εγκατάσταση συσκευών για πλήρη κάλυψη ασύρματης σύνδεσης με το δίκτυο του Πανεπιστημίου σε ολόκληρη τη γεωγραφική του περιοχή. Με μια τέτοια δυνατότητα εύκολα θα μπορούσε κάποιος να δει πλήθος εφαρμογές μέσα σε μια πανεπιστημιακή κοινότητα. Επιπλέον θα μπορεί για παράδειγμα να μετατρέψει δυναμικά μια αίθουσα διδασκαλίας σε εργαστήριο πληροφορικής.

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει κάνει τα τελευταία χρόνια αρκετή προσπάθεια και αρκετές δαπάνες σε εξοπλισμό και λογισμικά, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μία αρκετά δυνατή υλικοτεχνική υποδομή. Πέραν πολλών άλλων, η υφιστάμενη υποδομή δίνει τη δυνατότητα ασύρματης πρόσβασης στο δίκτυο, πάντα με την προϋπόθεση ότι ο φορητός υπολογιστής έχει εγκατεστημένο το ανάλογο λογισμικό και ο χρήστης βρίσκεται στο γεωγραφικό χώρο που παρέχει ασύρματη πρόσβαση.

Από πλευράς εξοπλισμού, το Κέντρο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι σε θέση να εγκαταστήσει εξοπλισμό που να δίνει ασύρματη πρόσβαση σε περισσότερους χρήστες και σε μεγαλύτερες αποστάσεις, όπου αυτό κριθεί αναγκαίο. Εδώ είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου αντιλαμβάνεται πλήρως την ανάγκη για ασφαλή και ελεγχόμενη πρόσβαση στο σύστημα για λόγους ασφάλειας και εμπιστευτικότητας.

Πρόθεση του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι να επεκτείνει την υφιστάμενη υποδομή και να εγκαταστήσει τα ανάλογα συστήματα έτσι ώστε, όταν το συγκεκριμένο έργο περατωθεί και το σύστημα εγκατασταθεί, ο κάθε φοιτητής να έχει την ανάλογη ασύρματη πρόσβαση στο σύστημα αυτό, τόσο στα

υποσυστήματα των διοικητικών υπηρεσιών και τη βιβλιοθήκη όσο και στο υποσύστημα της ηλεκτρονικής μάθησης. Ο τομέας αυτός μπορεί να θεωρηθεί και ο πρωταρχικός, γιατί σχετίζεται με τους βασικούς λόγους ύπαρξης του Πανεπιστημίου. Μέσα από το υποσύστημα της ηλεκτρονικής μάθησης ο καθηγητής θα μπορεί να προσφέρει διάφορα κομμάτια ή ολόκληρο το μάθημα σε ηλεκτρονική μορφή αλλά και με διάφορα οπτικοακουστικά και πιο διαδραστικά κανάλια επικοινωνίας και σύγχρονες μεθόδους μάθησης. Μέσω του υποσυστήματος αυτού θα δίνεται και η ευχέρεια άμεσης επικοινωνίας και συζήτησης μεταξύ των φοιτητών αλλά και μεταξύ των φοιτητών και ακαδημαϊκών.

Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, η βασική δομή και ο βασικός αρχικός εξοπλισμός για την ασύρματη πρόσβαση στο σύστημα του Πανεπιστημίου Κύπρου, είναι ήδη εγκατεστημένα και λειτουργούν με επιτυχία σε ένα πιλοτικό σύστημα. Αυτό που χρειάζεται είναι ο εμπλουτισμός και η επέκταση του ασύρματου δικτύου, ώστε να παρέχεται δυνατότητα πρόσβασης σε μεγαλύτερο αριθμό χρηστών χωρίς να επιβραδύνεται το σύστημα. Τα κονδύλια για αυτή την επέκταση είτε είναι ήδη διαθέσιμα ή είναι εύκολο να εξασφαλιστούν. Αυτά τα κονδύλια είναι αιτιολογημένα με βάση τις οικονομικές μελέτες του Πανεπιστημίου. Όμως, για να έχει αξία αυτή η προτεινόμενη υποδομή θα πρέπει με κάποιο τρόπο να βρεθούν τα κονδύλια και να δημιουργηθούν οι συνθήκες, ώστε ο κάθε φοιτητής να έχει το δικό του φορητό υπολογιστή με ευχέρεια ασύρματης πρόσβασης στο σύστημα. Τα υπάρχοντα κονδύλια του Πανεπιστημίου αλλά και το υπάρχον νομοθετικό και οικονομικό πλαίσιο δεν προϋπο-

θέτουν την χρηματοδότηση ή τη μερική υποστήριξη του ποσού για την αγορά τέτοιου υπολογιστή από το φοιτητή. Μελετούνται εναλλακτικές λύσεις που θα επιτρέψουν την προμήθεια φορητού υπολογιστή από κάθε φοιτητή, με στόχο την ελάχιστη οικονομική επιβάρυνση από πλευράς φοιτητή.

Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου σκοπεύει να δημιουργήσει και να λειτουργήσει το Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου. Το εργαστήριο αυτό θα λειτουργήσει σαν ερευνητικός χώρος για την διεξαγωγή βασικής, αλλά περισσότερο εφαρμοσμένης έρευνας στα θέματα που αφορούν την πρωτοβουλία του Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου αλλά και για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών, υπηρεσιών, ολοκληρωμένων λύσεων και προϊόντων. Οι λύσεις, οι υπηρεσίες και τα προϊόντα αυτά σε πρώτη φάση θα καλύψουν τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες του Πανεπιστημίου Κύπρου. Με βάση όμως τις εμπειρίες και τα αποτελέσματα των έργων Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου που θα εκπονούνται, οι συνολικές λύσεις και τα προϊόντα θα ωφελήσουν τα ακαδημαϊκά και εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κύπρου στο σύνολο τους αλλά και θα επιδράσουν και θα επηρεάσουν θετικά την αντίληψη της κοινωνίας προς τον θεσμό της Κοινωνία της Πληροφορίας. Είναι αυτονόητο ότι σε μεταγενέστερη φάση τα αποτελέσματα των πιο πάνω θα καλύψουν συναφείς οικονομικούς τομείς και δραστηριότητες τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ ΥΠΕΓΡΑΨΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΧΑΡΤΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

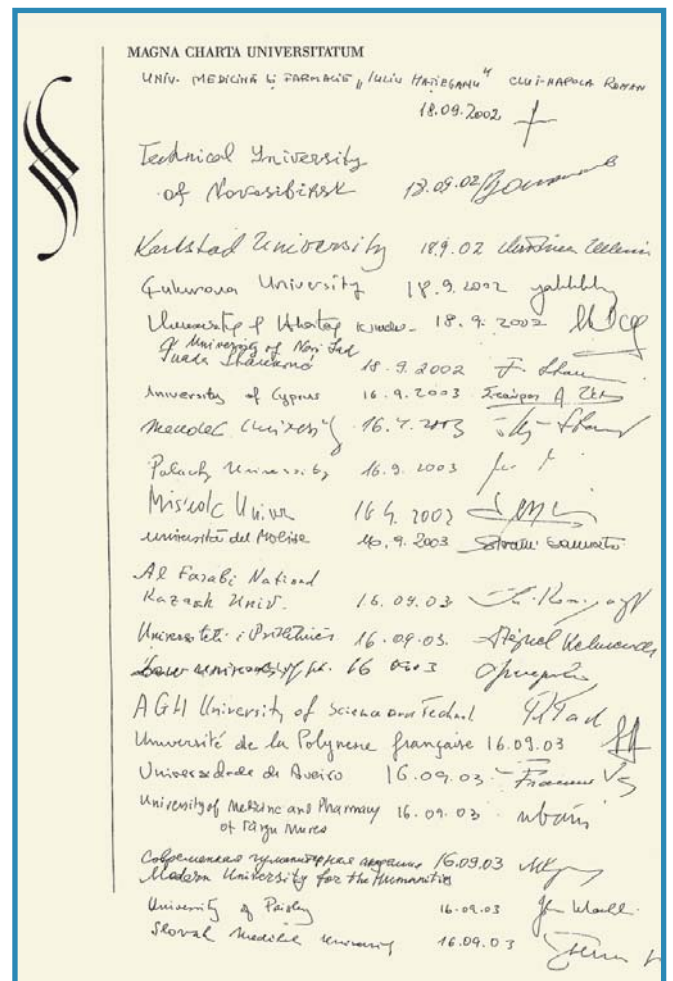
Τη Μεγάλη Χάρτα των Πανεπιστημίων υπέγραψε στις 16 Σεπτεμβρίου στη Μπολόνια εκ μέρους του Πανεπιστημίου Κύπρου ο Πρύτανης Σταύρος Α. Ζένιος. Η Μεγάλη Χάρτα των Πανεπιστημίων (Magna Charta Universitatum) υπεγράφη αρχικά το 1988 από 388 Πανεπιστήμια, ενώ ο αριθμός τους σήμερα φθάνει τα 470 από όλον τον κόσμο.

Με την υπογραφή της Μεγάλης Χάρτας το Πανεπιστήμιο Κύπρου κατέστη μέλος και του Παρατηρητηρίου για την προστασία των θεμελιωδών αξιών και δικαιωμάτων των Πανεπιστημίων (Observatory for Fundamental University Values and Rights).

Οι Πρυτάνεις των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων που υπέγραψαν τη Χάρτα αναγνωρίζουν τον σημαντικό ρόλο που θα πρέπει να διαδραματίζουν τα Πανεπιστήμια στη συνεχώς μεταβαλλόμενη κοινωνία και ανέλαβαν μέσω αυτής της Χάρτας τη δέσμευση να δράσουν με στόχο την πολιτιστική, επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη, όπως αυτή μπορεί να οικοδομηθεί μέσα σε κέντρα πολιτισμού, γνώσεως και έρευνας, όπως είναι τα Πανεπιστήμια.

Η προσυπογραφή της Μεγάλης Χάρτας των Πανεπιστημίων από το Πανεπιστήμιο Κύπρου υπογραμμίζει την ευθύνη του Πανεπιστημίου Κύπρου ως φορέα σύνδεσης της Κυπριακής κοινωνίας με τους θεσμούς που λειτουργούν στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου προσυπογράφει τη Μεγάλη Χάρτα των Πανεπιστημίων.

ΓΙΑΤΙ ECTS;

του Ανδρέα Μαλλούπα
Σύμβουλου ECTS/DS

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί τη διαπανεπιστημιακή συνεργασία έχοντας ως όραμα τη διάδοση της Ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση. Κύριος άξονας υλοποίησης του στόχου αυτού είναι η κινητικότητα των σπουδαστών, κυρίως μέσα από το Πρόγραμμα ERASMUS. Όλο και περισσότερο οι ανταλλαγές σπουδαστών αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο στην εξέλιξη της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας τους. Στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η αναγνώριση των σπουδών και των διπλωμάτων, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός ανοικτού ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Διδακτικών Μονάδων (ECTS: European Credit Transfer and Accumulation System) δημιουργήθηκε και προωθείται για να συμβάλει στο στόχο αυτό. Είναι ένα εργαλείο που προσδίδει διαφάνεια, ώστε να κτιστούν γέφυρες επικοινωνίας μεταξύ των ιδρυμάτων και, παράλληλα, να διευρευνηθούν οι επιλογές των σπουδαστών.

Με τη Διακήρυξη της Bologna το σύστημα ECTS προσλαμβάνει μεγαλύτερη σημασία σε συνδυασμό με το ECTS Quality Label που θα απονέμεται από το 2004 στα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια τα οποία θα πληρούν τις προδιαγραφές διοικητικής ποιότητας του ECTS. Στόχος της Ε.Ε. είναι να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία του ECTS για να προωθήσει την ιδέα της δημιουργίας ενός Ενιαίου Ευρωπαϊκού Εκπαιδευτικού Χώρου. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου πήρε πρόσφατα την απόφαση να υποβάλει τον Νοέμβριο 2004 αίτηση για απονομή του ECTS Quality Label. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου από την ίδρυση του αποφάσισε να υιοθετήσει σύστημα διδακτικών μονάδων σε όλα τα Τμήματά του, κι έτσι εκείνο που απομένει με βάση τις προδιαγραφές του ECTS είναι να μετατραπούν οι διδακτικές μονάδες του Πανεπι-

στημίου Κύπρου σε μονάδες ECTS. Οι μονάδες αυτές αντιστοιχούν στον πλήρη φόρτο εργασίας που απαιτείται, προκειμένου ένας φοιτητής να συμπληρώσει τις απαιτήσεις ενός προγράμματος (μαθήματος). Αυτοί θα πρέπει να καθορίζονται σαφώς σε σχέση με τη γνώση που θα αποκτηθεί (learning outcomes), σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες δεξιότητες (competencies). Το ECTS εφαρμόστηκε το 1989 ως ένα πιλοτικό μέρος του προγράμματος ERASMUS. Σήμερα είναι το μόνο σύστημα πιστωτικών μονάδων που εφαρμόστηκε με επιτυχία σε όλη την Ευρώπη και γίνονται σκέψεις υιοθέτησής του και σε άλλες Ηπείρους (Ασία, Αυστραλία, Αφρική). Αρχικά το ECTS ήταν ένα σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων, αλλά με τη Διακήρυξη της Bologna (1999) και μετά τη συνάντηση της Πράγας (2000) έχει εξελιχθεί και σε σύστημα συσσώρευσης (accumulation) πιστωτικών μονάδων, ιδιαίτερα λόγω της υιοθέτησης της πολιτικής για Δια Βίου Εκπαίδευση.

Γιατί λοιπόν να υιοθετηθεί το ECTS; Για να έχουμε στην Ευρώπη ένα ομοιόμορφο σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων, οι οποίες θα αντιστοιχούν σε κάθε μάθημα (πρόγραμμα) με βάση τις ίδιες προδιαγραφές. Αυτό θα σημαίνει ότι τα διάφορα προγράμματα στα Πανεπιστήμια της Ευρώπης θα τυγχάνουν πιο εύκολης σύγκρισης και ανάγνωσης (readability) από όλους του πολίτες της Ε.Ε. Για να προωθήσει το θεσμό του ECTS/DS η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε ένα δίκτυο Συμβούλων ECTS/DS, οι οποίοι έχουν την ευθύνη να αξιολογούν εκ μέρους της το βαθμό εφαρμογής του ECTS/DS σε διάφορα ιδρύματα. Παράλληλα με αυτή τη προσπάθεια αριθμός ECTS/DS Συμβούλων έχουν ορισθεί και ως Εθνικοί Σύμβουλοι, ώστε να αξιοποιούνται ως άτομα αναφοράς από ιδρύματα της χώρας τους.

Ο ρόλος των Πανεπιστημίων στην Ευρώπη της Γνώσης

της Έλενας Ζωμενή-Ασιώτη
Λειτουργού Πανεπιστημίου / Γραφείο Εξεύρεσης Οικονομικών Πόρων

Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπα με μείζονες προκλήσεις που οφείλονται στην οικοδόμηση της κοινωνίας της γνώσης, την ανάγκη να αυξηθεί το επίπεδο ανώτατης εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα κράτη μέλη και την ώθηση για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας.

Τα πανεπιστήμια αποτελούν κέντρα προηγμένης κατάρτισης, έρευνας και τοπικής ανάπτυξης, και η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται ένα υγιές πανεπιστημιακό σύστημα, όπως επεσήμανε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Βαρκελώνη το Μάρτιο του 2002. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα να αποτελέσουν «σημείο αναφοράς παγκοσμίως» έως το 2010.

Η ανακοίνωση για τον ρόλο των πανεπιστημίων στην Ευρώπη της γνώσης εκπονήθηκε με πρωτοβουλία των επιτρόπων έρευνας Philippe Busquin και εκπαιδευσης Viviane Reding και καλεί τους ενδιαφερόμενους φορείς να συμμετάσχουν σε συζήτηση βασικών θεμάτων που αφορούν στην ανώτατη εκπαίδευση, όπως είναι η χρηματοδότηση, η αυτονομία, τα επαγγελματικά πρότυπα, ο τρόπος με τον οποίο θα μπορέσει να επιτευχθεί και να διατηρηθεί η αριστεία των πανεπιστημίων, η συμβολή στην τοπική και την περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς και τα μέσα δράσης για να υλοποιηθούν ο ευρωπαϊκός χώρος ανώτατης εκπαίδευσης και ο ευρωπαϊκός χώρος έρευνας.

Η Επίτροπος κ. Viviane Reding αρμόδια για θέματα εκπαίδευσης και πολιτισμού δήλωσε: «Πρέπει να διατηρήσουμε την αριστεία στα πανεπιστήμιά μας, και να αποτρέψουμε τον υποβιβασμό μας στη δεύτερη κατηγορία. Εάν δεν προβληματιστούμε τώρα για το πώς μπορούμε να στηρίξουμε την πανεπιστημιακή μας κοινότητα για το μέλλον, αύριο θα είναι πολύ αργά.»

«Εάν επιθυμούμε να παίξουμε ενεργό ρόλο στην παγκόσμια κοινωνία που βασίζεται στη γνώση, η Ευρώπη πρέπει να μεριμνήσει για τα πανεπιστήμιά της», δήλωσε ο επίτροπος Philippe Busquin, αρμόδιος για θέματα έρευνας. «Τα πανεπιστήμια αποτελούν κέντρα έρευνας και εκπαίδευσης αλλά παράλληλα και πόλους περιφερειακής και οικονομικής ανάπτυξης. Οι επενδύσεις σε αυτά είναι από τις καλύτερες δυνατές επενδύσεις που μπορούμε να κάνουμε για το μέλλον μας.»

Η ανακοίνωση έχει σκοπό να εγκαινιάσει τη συζήτηση για τη λειτουργία των πανεπιστημίων - ή καλύτερα όλων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης όπως είναι τα "Fachhochschulen", τα «polytechnics» και τα «Grandes Ecoles» - στην κοινωνία και την οικονομία που βασίζεται στη γνώση στην Ευρώπη. Η συζήτηση θα επικεντρωθεί στον τρόπο με τον οποίο θα μπορέσουν να διαδραματίσουν με αποτελεσματικότητα το ρόλο τους.

Σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν περίπου 3300 ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και στο σύνολο της Ευρώπης περίπου 4000, εάν συνυπολογισθούν και τα ιδρύματα στις υπόλοιπες δυτικοευρωπαϊκές χώρες καθώς και στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες. Στα ιδρύματα αυτά σπουδάζουν όλο και περισσότεροι φοιτητές: το 2000 ήταν πάνω από 12,5 εκατομμύρια, ενώ πριν από μια δεκαετία ήταν λιγότεροι από 9 εκατομμύρια.

Το τοπίο των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων διαρθρώνεται βασικά σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Διακρίνεται από έντονη ετερογένεια που αντανακλάται στην οργάνωση, τη διοίκηση και τη λειτουργία των πανεπιστημίων. Ωστόσο, τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια αντιμετωπίζουν κοινές δυσκολίες και την παράλληλη επιταγή να προσαρμοστούν στο εξελισσόμενο περιβάλλον γύρω τους. Με αφετηρία τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν, η οικοδόμηση της Ευρώπης που βασίζεται στη γνώση αποτελεί για αυτά πηγή ευκαιριών, αλλά τα φέρνει και αντιμέτωπα με μείζονες προκλήσεις.

Είναι γεγονός ότι τα πανεπιστήμια διεξάγουν τις δραστηριότητές τους σε ένα συνεχώς εξελισσόμενο και όλο και περισσότερο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον. Στο περιβάλλον αυτό ο ανταγωνισμός για να προσελκυθούν και να διατηρηθούν τα πιο προικισμένα στελέχη είναι έντονος, ενώ παράλληλα προκύπτουν νέες απαιτήσεις στις οποίες τα πανεπιστήμια καλούνται να ανταποκριθούν. Ωστόσο τα ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα διαθέτουν λιγότερους οικονομικούς πόρους από ότι οι ανταγωνιστές τους σε άλλες χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ.

Στο πλαίσιο αυτό οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, που ακολούθησαν τη διαδικασία που εγκαινίασε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Μπολόνια το 1999, έχουν σκοπό

να εντάξουν την πολυμορφία αυτή σε ένα συνεκτικότερο και αρμονικότερο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Το έργο αυτό αποτελεί προϋπόθεση για να αυξηθεί η πρόσβαση και ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων τόσο στην ευρωπαϊκή ήπειρο όσο και σε όλο τον κόσμο.

Η οικονομία και η κοινωνία της γνώσης λειτουργούν με βάση τέσσερα αλληλοεξαρτώμενα στοιχεία:

- την παραγωγή της γνώσης, κυρίως μέσω της επιστημονικής έρευνας,
- τη μετάδοσή της μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης,
- τη διάδοσή της μέσω των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών,
- τη χρήση της στις τεχνολογικές καινοτομίες.

Τα πανεπιστήμια διαδραματίζουν ένα μοναδικό ρόλο διότι συμμετέχουν σε όλες τις παραπάνω διαδικασίες χάρη στην αναντικατάστατη λειτουργία τους στους τομείς της έρευνας και στην εφαρμογή των πορισμάτων της. Το γεγονός αυτό οφείλεται εν μέρει στις βιομηχανικές εφαρμογές και στα παράγωγα αποτελέσματα (spin-offs), που απορρέουν από τις πανεπιστημιακές δραστηριότητες με επίκεντρο την αγορά, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, ιδίως την κατάρτιση ερευνητών, και την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, στην οποία μπορούν να συμβάλουν σε σημαντικό βαθμό.

Στην ανακοίνωση της Ε.Ε. εντοπίζονται μια σειρά από τομείς που χρήζουν προβληματισμού και απαιτούν τη λήψη μέτρων, ενώ παράλληλα διατυπώνονται μια σειρά από ερωτήματα όπως:

- πώς μπορούν να εξασφαλιστούν κατάλληλοι και σταθεροί πόροι για τα πανεπιστήμια και να κατοχυρωθεί η αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων τους;
- πώς μπορεί να διαφυλαχτεί η αυτονομία και ο επαγγελματισμός τόσο όσον αφορά την ακαδημαϊκή δραστηριότητα όσο και τη διοίκηση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων;
- πώς μπορούν να διατεθούν επαρκείς πόροι για την επίτευξη της αριστείας και να δημιουργηθούν οι συνθήκες υπό τις οποίες τα πανεπιστήμια θα μπορούσαν να επιτύχουν και να αναπτύξουν την αριστεία;
- πώς μπορούν τα πανεπιστήμια να συμβάλλουν περισσότερο στις τοπικές και περιφερειακές ανάγκες και στρατηγικές;
- πώς μπορεί να προαχθεί, μέσα από όλους αυτούς τους τομείς ο συνεκτικός, αρμονικός και ανταγωνιστικός χώρος ανώτατης εκπαίδευσης, που έθεσε ως στόχο η Δήλωση της Μπολόνια; Τέλος, πώς μπορεί να προαχθεί ο ευρωπαϊκός χώρος έρευνας που έθεσε ως στόχο της Ένωσης το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισαβόνα το Μάρτιο του 2000.

Η Επιτροπή θα επανεξετάσει την πρόοδο της συζήτησης με στόχο να προσδιοριστούν και να μελετηθούν οι

κατάλληλες πρωτοβουλίες από τους υπουργούς αρμόδιους για θέματα εκπαίδευσης και έρευνας.

Κατά μέσο όρο τα κράτη μέλη της Ε.Ε. διαθέτουν το 5% του ΑΕΠ τους στις κρατικές δαπάνες συνολικά για την εκπαίδευση. Το ποσοστό αυτό μπορεί να συγκριθεί με το αντίστοιχο ποσοστό των ΗΠΑ και υπερβαίνει τις αντίστοιχες δαπάνες της Ιαπωνίας (3,5%). Τα τελευταία χρόνια όμως στην Ευρώπη οι κρατικές δαπάνες για την εκπαίδευση δεν παρουσίασαν παράλληλη αύξηση με το ΑΕΠ. Οι συνολικές δαπάνες για την ανώτατη εκπαίδευση δεν αυξήθηκαν σε κανένα κράτος μέλος, παρά τον αυξανόμενο αριθμό φοιτητών. Έτσι δημιουργήθηκε ένα σημαντικό χάσμα με τις ΗΠΑ. Στην Ε.Ε. οι δαπάνες ανήλθαν στο 1,1% του ΑΕΠ εν συγκρίσει με το διπλάσιο ποσοστό ύψους 2,3% των ΗΠΑ. Η διαφορά αυτή οφείλεται κυρίως στο περιορισμένο μέγεθος της ιδιωτικής χρηματοδότησης της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Η χρηματοδότηση από ιδιώτες αποτελεί μόνο το ισχνό ποσοστό του 0,2% του ΑΕΠ στην Ευρώπη εν συγκρίσει με 0,6% στην Ιαπωνία και 1,2% στις ΗΠΑ.

Τα αμερικανικά πανεπιστήμια διαθέτουν πολύ περισσότερους πόρους από ότι τα ευρωπαϊκά, κατά μέσο όρο δύο με πέντε φορές περισσότερες δαπάνες ανά φοιτητή. Τα χρήματα που πληρώνουν οι ίδιοι οι φοιτητές, συμπεριλαμβανομένων των πολυαριθμών ξένων φοιτητών, εξηγούν εν μέρει το χάσμα αυτό. Τα αμερικανικά πανεπιστήμια όμως λαμβάνουν τόσο υψηλή κρατική χρηματοδότηση, στην οποία περιλαμβάνονται τα κονδύλια για την έρευνα, όσο και σημαντικά κονδύλια από ιδιώτες, κυρίως για τη διεξαγωγή βασικής έρευνας καθώς και από την επιχειρηματική κοινότητα και τα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Τα μεγάλα ιδιωτικά ερευνητικά πανεπιστήμια συχνά διαθέτουν και μη αμελητέα περιουσιακά αγαθά τα οποία έχουν συσσωρεύσει με το πέρασμα του χρόνου χάρη σε ιδιωτικές δωρεές, ιδίως από ενώσεις αποφοίτων.

Η αυξανόμενη έλλειψη πόρων των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων θέτει σε κίνδυνο την ικανότητά τους να προσελκύσουν και να διατηρούν τους πιο προικισμένους φοιτητές και να ενισχύουν την αριστεία των δραστηριοτήτων τους, έρευνας και διδασκαλίας. Με δεδομένο ότι την ιδιαίτερα απίθανη προοπτική η πρόσθετη κρατική χρηματοδότηση να αναπληρώσει μόνη της τις αυξανόμενες ελλείψεις, πρέπει να εξευρεθούν νέοι τρόποι για να αυξηθούν και να διαφοροποιηθούν οι πόροι των πανεπιστημίων. Η Επιτροπή προτίθεται να εκπονήσει μελέτη για τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων με σκοπό να εξεταστούν οι κύριες τάσεις στον τομέα αυτό και να εντοπιστούν παραδείγματα ορθής πρακτικής.

Κώστας Μελακοπίδης
Υπάρχει Ηθική στη Διεθνή Πολιτική;
 Εισαγωγή στη Θεωρία και στην Πράξη
 Ι. Σιδέρης, Αθήνα 2003

Στο σταυροδρόμι Φιλοσοφίας και Διεθνών Σχέσεων, το δοκίμιο πρωτο-εμφανίζει στην ελληνόφωνη βιβλιογραφία, αφενός τη διερεύνηση των διεθνών και διακρατικών μορφών ανηθικότητας, αδικίας και παραλογισμού και, αφετέρου, το πλούσιο - αλλά συνήθως παραμελημένο - διεθνές «ηθικό κεκτημένο». Ετσι, ενώ η ύπαρξη διεθνούς ανηθικότητας είναι προφανής και αναντίρρητη, ο συγγραφέας δεν την θεωρεί ούτε αναπόδραστη ούτε αποκλειστικά υπάρχουσα στη διεθνή σκηνή. Υπονομεύοντας τα επιχειρήματα του κινισμού, του εγωισμού, του σχετικισμού και του «πολιτικού ρεαλισμού», το βιβλίο αναδεικνύει τις ποικίλες μορφές διεθνούς και διακρατικής αλληλεγγύης, συνεργασίας, φροντίδας και ανθρωπιάς.

Αναρίθμητοι ηθικοί δρώντες -κράτη, ομάδες κρατών, διεθνείς οργανισμοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις, άτομα, και ομάδες πολιτών- διαρκώς συναινούν αποφασιστικά και συμμαχούν ενεργητικά για ν' αντιμετωπίσουν τα πλανητικά προβλήματα και τα βάσανα του κόσμου. Με συνεχώς επιταχυνόμενους ρυθμούς, δρουν σε τομείς όπως η εξωτερική βοήθεια, η αποκατάσταση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η βελτίωση του παγκόσμιου περιβάλλοντος, οι ειρνευτικές και ανθρωπιστικές αποστολές, η προστασία του διεθνούς νομικού πολιτισμού, και η καταδίκη των παράνομων συγκρούσεων και πολέμων.

Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου
Σκιάποδες, Στερνόφθαλμοι, Κυνοκέφαλοι
 Αρχαιοελληνικά Τέρατα στη Βυζαντινή Τέχνη
 Ιερά Μονή Κύκκου, Λευκωσία 2003

Μια περιήγηση στον κόσμο τριών αρχαιοελληνικών τεράτων προσφέρει το βιβλίο που μόλις κυκλοφόρησε ως έκδοση της Ιεράς Μονής Κύκκου και της Ερευνητικής Μονάδας Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου. Πρόκειται για τους Κυνοκέφαλους, ανθρώπους με κεφαλή σκύλου, τους Στερνόφθαλμους, ακέφαλα πλάσματα που είχαν τα μάτια τους στο στέρνο και τους Σκιάποδες, μορφές οι οποίες είχαν ένα τεράστιο πόδι και το ύψωναν πάνω από το κεφάλι τους για να κάνουν σκιά και να προστατευθούν από τις ακτίνες του ηλίου.

Ο συγγραφέας παρουσιάζει τις φιλολογικές αναφορές της ελληνικής αρχαιότητας, οι οποίες πηγάζουν από τις εκστρατείες των αρχαίων Ελλήνων σε άγνωστους και ανεξερεύνητους τόπους ξεκινώντας από τον Περσέα και τον Ηρακλή μέχρι τον Μ. Αλέξανδρο και αναφέρουν τα τέρατα της παρούσας μελέτης μεταξύ πολλών άλλων, όπως οι Γοργόνες, οι Μονόκεροι κ.ά. Τη διάδοσή τους στη Δυτική Ευρώπη όχι μόνον δεν ανέκοψε η επικράτηση του Χριστιανισμού, αλλά αντιθέτως τη διέδωσε ευρύτερα, όπως φαίνεται από τις σχετικές αναφορές σε εκκλησιαστικούς συγγραφείς και από τη διάχυτη πίστη του μεσαιωνικού ανθρώπου στην ύπαρξη τέτοιων τεράτων.

Ο συγγραφέας παραθέτοντας πλούσιο έγχρωμο φωτογραφικό υλικό μελετά την απεικόνιση των τεράτων αυτών στην τέχνη της Δύσης (γλυπτική, χειρόγραφα, τοιχογραφίες, ξυλόγλυπτα κλπ.) και εξετάζει την πρόσληψή τους στον βυζαντινό κόσμο.

Ο Άγιος Χριστόφορος, ο Άγιος Μερκούριος, αλλά και αυτός ακόμη ο απόστολος Ανδρέας συνδέθηκαν με τον εκχριστιανισμό των Κυνοκεφάλων, οι οποίοι απεικονίσθηκαν σε εικόνες, χειρόγραφα και σε δεκάδες μεταβυζαντινές τοιχογραφίες. Η προτίμηση της απεικόνισης των τεράτων αυτών στη μεταβυζαντινή ζωγραφική συνδέθηκε με το γνωστό εργαστήρι της «σχολής των Θηβών».

ASSESSING YOUNG LEARNERS

των Σόφης Ιωάννου-Γεωργίου και Παύλου Παύλου

OXFORD UNIVERSITY PRESS 2003

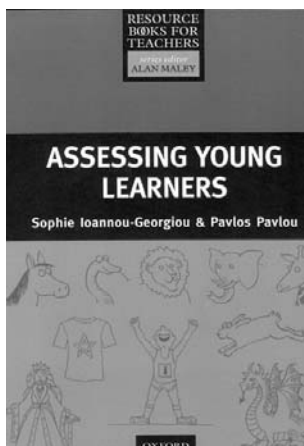
Η διδασκαλία ξένων γλωσσών (και ιδιαίτερα της αγγλικής γλώσσας) σε παιδιά αποτελεί έναν από τους πιο ραγδαία αναπτυσσόμενους κλάδους της επιστήμης της γλωσσικής διδασκαλίας. Η ακαδημαϊκή έρευνα γύρω από αυτό το θέμα έχει συντελέσει στην εκπόνηση και εφαρμογή νέων μεθοδολογιών και πιο αποτελεσματικών και καρποφόρων διδακτικών πρακτικών για την συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Αντίθετα με την ανάπτυξη και εξέλιξη της μεθοδολογίας για τη διδακτική ξένων γλωσσών σε παιδιά, οι θεωρίες και πρακτικές στο τομέα της μέτρησης και αξιολόγησης σε σχέση με αυτή τη ομάδα μαθητών δεν έχει καταφέρει να συμβαδίσει με τις εξελίξεις στο τομέα της μεθοδολογίας της διδασκαλίας. Το βιβλίο φιλοδοξεί να συνεισφέρει στην κάλυψη του βιβλιογραφικού κενού στο χώρο, προτείνοντας μια νέα προσέγγιση στην αξιολόγηση της εκμάθησης ξένων γλωσσών από παιδιά.

Το βιβλίο απευθύνεται σε όσους διδάσκουν ξένες γλώσσες, και ιδιαίτερα την αγγλική, σε όλο τον κόσμο. Από θεωρητική σκοπιά, το βιβλίο προτείνει ένα σφαιρικό τρόπο αξιολόγησης με βάση το σύνολο των αρχών που διέπουν τη διδασκαλία νεαρών μαθητών σε όλα τα θέματα και πιο συγκεκριμένα στη διδακτική των ξένων γλωσσών. Κατ' αρχάς οι προτεινόμενες τεχνικές αξιολόγησης έχουν ως αντικείμενο αξιολόγησης όχι μόνο τις τέσσερις ικανότητες (παραγωγή και κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου), αλλά και τις στάσεις των μαθητών απέναντι στην υπό εκμάθηση γλώσσα και πολιτισμό, τις διάφορες στρατηγικές εκμάθησης ξένων γλωσσών, καθώς και την κοινωνικοποίηση και τις διαπροσωπικές σχέσεις των μαθητών στο πλαίσιο της διδασκαλίας ξένων γλωσσών.

Οι συγγραφείς, κατορθώνοντας να συγκεράσουν τις επιστημονικές τους καταρτίσεις και επαγγελματικές εμπειρίες (Σόφη

Ιωάννου-Γεωργίου: Δημοτική Εκπαίδευση και Διδασκαλία της Αγγλικής ως Ξένης Γλώσσας, Παύλος Παύλου: Μέτρηση/Αξιολόγηση και Διδασκαλία της Αγγλικής ως Ξένης Γλώσσας), προσεγγίζουν το θέμα ακολουθώντας τις ακόλουθες βασικές αρχές μέτρησης και αξιολόγησης: Η αξιολόγηση θεωρείται προέκταση της διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης και τα αποτελέσματα που εξάγονται από την διαδικασία αξιολόγησης χρησιμοποιούνται ως πληροφορίες για τη βελτίωση της διδασκαλίας. Επίσης, αξιολογούνται τόσο οι διαδικασίες μάθησης όσο και οι καρποί μάθησης, καθώς και η ενεργός συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία αξιολόγησής του.

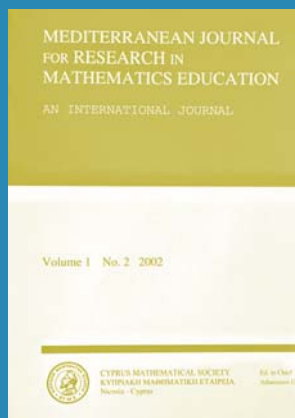
Το βιβλίο ασπάζεται μια πιο διευρυμένη προσέγγιση του όρου μέτρηση/αξιολόγηση και συνεπώς προτείνει ένα πολύ ευρύ φάσμα τεχνικών μέτρησης και αξιολόγησης. Σε αυτές συγκαταλέγονται ο φάκελος επιτευγμάτων (portfolio), η αυτοαξιολόγηση (self-assessment), η αλληλο-αξιολόγηση (peer assessment), οι ατομικές και ομαδικές εργασίες (projects), τα παραδοσιακά εξεταστικά δοκίμια (traditional tests), τα δοκίμια που εκπονούνται από τους ίδιους τους μαθητές (learner-developed tests), η εξέταση εκτός σχολείου και χωρίς επιτήρηση (take home exams), η συστηματική παρακολούθηση στη τάξη (classroom observation) και τέλος η συμβουλευτική συνεδρίαση (conferencing). Επίσης, ένα ολόκληρο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στο πώς πρέπει να δίνεται ανατροφοδότηση με τρόπο ο οποίος να είναι κατανοητός, εποικοδομητικός, ωφέλιμος, χρήσιμος και εύχρηστος όχι μόνο στο μαθητή αλλά και σε άλλους που ενδιαφέρονται για την πρόοδο ενός μαθητή όπως οι γονείς, η διοίκηση του σχολείου και οι μελλοντικοί δασκάλοι.

MEDITERRANEAN JOURNAL FOR RESEARCH IN MATHEMATICS EDUCATION

Ένα διεθνές περιοδικό Διδακτικής των Μαθηματικών

Το περιοδικό αυτό εκδίδεται στην αγγλική γλώσσα από την Κυπριακή Μαθηματική Εταιρεία με εκδότη τον κ. Αθανάσιο Γαγάτση, Καθηγητή του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής και Αντιπρόεδρο της Κυπριακής Μαθηματικής Εταιρείας. Στην εκδοτική ομάδα συμμετέχουν οι Bruno D'Amore από το Τμήμα Μαθηματικών της Βολογνα της Ιταλίας, Κωνσταντίνος Χρίστου και Δήμητρα Πίττα - Πανταζή από το Τμήμα Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου και Γρηγόρης Μακρίδης, Πρόεδρος της Κυπριακής Μαθηματικής Εταιρείας. Στα τρία τεύχη που έχουν

κυκλοφορήσει μέχρι σήμερα έχει δημοσιευτεί ένας σημαντικός αριθμός άρθρων από τη διεθνή κοινότητα. Έτσι ο βασικός στόχος της Κυπριακής Μαθηματικής Εταιρείας, δηλαδή η δημιουργία ενός έγκυρου περιοδικού έρευνας της Μαθηματικής Παιδείας στην Κύπρο και η ανάπτυξη μιας επικοινωνίας με διεθνή κέντρα έρευνας στον τομέα αυτό φαίνεται να επιτυγχάνεται. Σημαντική είναι εξάλλου η συμβολή καθηγητών του Πανεπιστημίου Κύπρου, όπως φαίνεται από τη σύνθεση της εκδοτικής επιτροπής.

Πανεπιστήμιο Κύπρου 2010: Διάκριση στην Ευρώπη

Στις 21 Οκτωβρίου 2003 το Πανεπιστήμιο Κύπρου ξεκίνησε επίσημα την εκστρατεία εξεύρεσης οικονομικών πόρων "Πανεπιστήμιο Κύπρου 2010: Διάκριση στην Ευρώπη". Η εκστρατεία στοχεύει να ενισχύσει τα υφιστάμενα και να δημιουργήσει νέα προγράμματα σπουδών, να δώσει περαιτέρω ώθηση στην έρευνα, να αναπτύξει στενές σχέσεις με την οικονομία, τη βιομηχανία και την κοινωνία, να εμπλουτίσει την πολιτιστική ζωή του τόπου, να συμβάλει στην ευμερσία των φοιτητών και να προωθήσει μέσω του Σχολείου Ελληνικής Γλώσσας την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε άτομα και ομάδες όπως οι απόδημοι και οι ομογενείς.

Το έργο του Πανεπιστημίου ενισχύει σημαντικά η Εθνική Επιτροπή Υποστήριξης η οποία είχε την πρώτη της συνεδρία στις 21 Οκτωβρίου 2003. Η Επιτροπή αποτελεί επίτιμο σώμα το οποίο θα εργαστεί με γνώμονα την εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής χρηματοδότησης προς όφελος του Πανεπιστημίου Κύπρου. Η

Εθνική Επιτροπή Υποστήριξης του Πανεπιστημίου Κύπρου, έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα, λειτουργεί ως "δεξαμενή σκέψης" και θα συνεδριάζει δύο τουλάχιστον φορές το χρόνο. Πρόεδρος της είναι ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, κ. Ι. Κουτσάκος, Αντιπρόεδρος ο Πρύτανης κ. Σταύρος Α. Ζένιος, ενώ Επίτιμος Πρόεδρος είναι ο Πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιώργος Βασιλείου. Στα μέλη της συγκαταλέγονται ευεργέτες, σημαντικοί δωρητές και φίλοι του Πανεπιστημίου όπως η οικογένεια Στέλιου Ιωάννου, το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη, η Τράπεζα Κύπρου και η κυρία Φωτεινή Παπαδοπούλου.

Κατά την έναρξη της εκστρατείας πραγματοποιήθηκε διάσκεψη τύπου στην οποία ανακοινώθηκαν δωρεές οι οποίες έγιναν πρόσφατα προς το Πανεπιστήμιο.

Συγκεκριμένα:

- Η ΣΠΕ Αγλαντζιάς δώρισε το ποσό των ΛΚ 120.000 για την ανέγερση βρεφονηπιακού σταθμού στην Πανεπιστημιούπολη.
- Το Ίδρυμα Λητώ Παπαχριστοφόρου ανακοίνωσε δωρεά ύψους 120.000- 145.000 Λ.Κ. για την ανέγερση βρεφοκομικού σταθμού στην Πανεπιστημιούπολη.
- Το Κοινωφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Ωνάσης προσέφερε ποσό ύψους 71.000 Λ.Κ., το οποίο θα διατεθεί για την παραχώρηση 70 Επώνυμων υποτροφιών του εντατικού θερινού προγράμματος του Σχολείου Ελληνικής

Γλώσσας το έτος 2004 καθώς και για την ίδρυση Βιβλιοθήκης του Σχολείου Ελληνικής Γλώσσας.

- Η ΑΤΗΚ χορήγησε ποσό 66.000 Λ.Κ. για την ίδρυση εργαστηρίου τηλεκατεύσεως στην Πανεπιστημιούπολη.

- Η Εταιρεία IBM Spa Italia (Cyprus) δώρισε εξοπλισμό αξίας 30.000 Λ.Κ. για την ίδρυση ενός εργαστηρίου

πληροφορικής στην Πανεπιστημιούπολη.

Στη δεξίωση που ακολούθησε την πρώτη Συνεδρία της Εθνικής Επιτροπής Στήριξης, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Τάσος Παπαδόπουλος υποστήριξε με την παρουσία του την προσπάθεια του Πανεπιστημίου για εξεύρεση οικονομικών πόρων πέραν της κρατικής χορηγίας και απηύθυνε έκκληση στην ομιλία του προς τους Κυπρίους επιχειρηματίες που πέτυχαν να διακριθούν, να προσφέρουν στην πατρίδα τους μέσω δωρεών προς το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας.

Για περισσότερες πληροφορίες:

http://www.pr.ucy.ac.cy/fund_raising/index/html

ή στο Γραφείο Διαχείρισης της Εκστρατείας που λειτουργεί στην Πρυτανεία.

ΔΩΡΕΑ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στο πλαίσιο της συνεργασίας που έχει αναπτύξει το Πανεπιστήμιο Κύπρου με την Ισπανική Πρεσβεία παραχωρήθηκε στις 8 Μαΐου ως δωρεά προς την Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη, σημαντικός αριθμός Ισπανικών βιβλίων. Πρόκειται για δωρεά της Ισπανικής Πρεσβείας στην Κύπρο και κατά την παράδοση των βιβλίων ήταν παρών ο Ignacio Garc3a-Valdecasas, Πρέσβης της Ισπανίας. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου εκπροσωπήθηκε από τον Πρύτανη καθ. Σταύρο Α. Ζένιο, τον καθ. Στέφανο Στεφανίδη του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, και τον κ. Φίλιππο Τσιμπόγλου, Διευθυντή της Πανεπιστημια-

κής Βιβλιοθήκης. Η δωρεά περιλαμβάνει λογοτεχνικά έργα του 20ου αιώνα και βιβλία Ισπανικής γραμματικής. Μετά την παράδοση των βιβλίων ο Πρέσβης της Ισπανίας, απένειμε σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Κύπρου, διπλώματα των επίσημων εξετάσεων D.E.L.E. (Diploma de Espa3ol como Lengua Extranjera). Οι εξετάσεις που διεξάχθηκαν τον περασμένο Νοέμβριο στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, οργανώνονται από το Πανεπιστήμιο της Salamanca και από τα Ινστιτούτα Cervantes της Ισπανίας, και είναι οι επίσημες εξετάσεις για απόκτηση πτυχίου Ισπανικής γλώσσας.

ΔΩΡΕΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Στο πλαίσιο της συνεργασίας που έχει αναπτύξει το Πανεπιστήμιο Κύπρου με τη Γερμανική Πρεσβεία, παραδόθηκαν στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου 300 γερμανικά βιβλία. Πρόκειται για μία δωρεά του οργανισμού της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας Inter Nationes Goethe Institut. Κατά την παράδοση των βιβλίων ήταν παρόντες ο Καθηγητής Klaus-Peter Wegera από το Πανεπιστήμιο του Bochum, ο οποίος βρίσκεται εδώ ως επισκέπτης καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου εκπροσωπήθηκε από τον Πρύτανη Καθηγητή Σταύρο Α. Ζένιο, και τον κ. Φίλιππο Τσιμπόγλου, διευθυντή της Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης.

Η δωρεά περιλαμβάνει κυρίως έργα της Γερμανικής λογοτεχνίας από τον 18ο μέχρι και τον 20ο αιώνα. Ανάμεσά τους βρίσκονται τα σημαντικότερα έργα συγγραφέων, όπως ο Χάινριχ Μπελ, ο Μπέρτολτ Μπρεχτ, ο Γκύντερ Γκρας, ο Τόμας Μαν και ο Γκαίτε, αλλά και άλλων γνωστών γερμανών λογοτεχνών, των οποίων η Βιβλιοθήκη δεν είχε μέχρι τώρα παρά μόνο λίγα έργα ή μόνο μεταφράσεις στα ελληνικά ή αγγλικά. Όλα τα βιβλία έχουν ήδη καταλογογραφηθεί από τους συνεργάτες της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου, μπορούν να εντοπιστούν μέσω του ηλεκτρονικού καταλόγου της Βιβλιοθήκης και σε λίγο θα διατίθενται για δανεισμό. Μία δεύτερη δωρεά από έναν Γερμανικό οργανισμό αναμένεται να γίνει κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Στις επόμενες εβδομάδες θα καταλογογραφηθούν και εκείνα τα βιβλία που έχει δωρήσει στο Πανεπιστήμιο Κύπρου το Institut fuer Interdisziplinaere Zypern-Studien του Πανεπιστημίου του Μύνστερ (Γερμανία). Το Ινστιτούτο αυτό, που σήμερα διευθύνεται από την Δρ. Sabine Rogge, ιδρύθηκε το 1996 από την Καθηγήτρια Νέλλη Τσουγιπούλου, που υπήρξε και Πρόεδρος της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής κατά την ίδρυση του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Εγκαίνια εργαστηρίου πληροφορικής IBM στην πανεπιστημιούπολη

Πραγματοποιήθηκε στις 12 Νοεμβρίου τελετή στην Πανεπιστημιούπολη για να τιμηθεί η εταιρεία IBM η οποία δώρισε στο Πανεπιστήμιο εξοπλισμό για τη δημιουργία Εργαστηρίου Μεταπτυχιακών Σπουδών. Το εργαστήριο βρίσκεται στο κτίριο των Θετικών και Εφαρμο-

σμένων Επιστημών στο Τμήμα Πληροφορικής. Κατά την τελετή τοποθετήθηκε πλακέτα στην είσοδο του εργαστηρίου και απονεμήθηκε τιμητικό μετάλλιο στο Γενικό Διευθυντή της εταιρείας κ. Κ. Κόκκινο. Εκ μέρους του Πανεπιστημίου μίλησαν ο Αντιπρύτανης Διεθνών Σχέσεων, Οικονομικών και Διοίκησης Χρίστος Ν. Σχίζας και ο Πρόεδρος του Τμήματος Πληροφορικής Σκεύος Ευριπίδου.

Εκδήλωση για τα δέκα χρόνια ζωής του Πανεπιστημίου Κύπρου στην Αθήνα

Πραγματοποιήθηκε στις 15 Οκτωβρίου στην κατάμεστη αίθουσα του Ιδρύματος Γουλανδρή Χόρν επετειακή εκδήλωση για τα δέκα χρόνια ζωής του Πανεπιστημίου Κύπρου. Η εκδήλωση διοργανώθηκε σε συνεργασία με την Κυπριακή Πρεσβεία – Σπίτι της Κύπρου.

Η Εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλου και την παρακολούθησαν σημαίνουσες προσωπικότητες από τον ακαδημαϊκό και πνευματικό κόσμο.

Την αντιπροσωπεία του Πανεπιστημίου καλοσώρισε η Μορφωτική Ακόλουθος κ. Νάσα Παταπίου, ενώ στη συνέχεια προσφώνησε την εκδήλωση ο Πρέσβης της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Λεωνίδας Παντελίδης. Εκ μέρους του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου ο κ. Αλκης Πιερίδης, αφού ευχαρίστησε τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας για το ενδιαφέρον του να θέσει την εκδήλωση υπό την αιγίδα του, τόνισε ότι η εκδήλωση αποσκοπεί στη σύσφιξη των πνευματικών δεσμών με τον Ελλαδικό χώρο και τη συνεργασία με τα Πανεπιστήμια της Ελλάδας. Χαιρετισμό απηύθυνε και

ο Πρόεδρος της Φοιτητικής Ένωσης του Πανεπιστημίου κ. Κ. Κωνσταντίνου. Κύριος ομιλητής της βραδιάς ήταν ο Πρύτανης Καθηγητής Σταύρος Α. Ζένιος ο οποίος ανέπτυξε τον ρόλο των Πανεπιστημίων του 21ου αιώνα. Πρέπει, όπως είπε, τα Πανεπιστήμια να συμβάλουν στην αυτοκατανόηση και την εμπέδωση των ανθρωπιστικών αξιών αλλά και στην οικονομική ευημερία και την κοινωνική συνοχή. Αναφέρθηκε επίσης στη λειτουργία και την προσφορά του Πανεπιστημίου στα 10 χρόνια ζωής του και στους στόχους και τις προοπτικές του προκειμένου να καταστεί ένα καινοτόμο, πρωτοποριακό και αποτελεσματικό ίδρυμα με

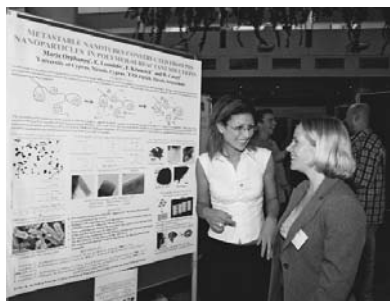
ευρωπαϊκό προσανατολισμό και στρατηγικό τρόπο σκέψης. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την προβολή ταινίας για το χρονικό της ίδρυσης, τη λειτουργία, τα προγράμματα και τους στόχους του ιδρύματος, και με καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τραγούδια του συνθέτη Μιχάλη Χριστοδουλίδη.

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΑΦΙΣΑΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ ΧΗΜΕΙΑΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Στο 3ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νέων Χημικών, που έγινε στη Grenoble της Γαλλίας στις 27-29 Αυγούστου, το πόστερ (αφίσα) της μεταπτυχιακής φοιτήτριας του Τμήματος Χημείας Μαρίας Ορφανού βραβεύτηκε με Ευρωπαϊκό έπαινο, καταλαμβάνοντας μία από τις θέσεις 3 έως 5 μεταξύ 140 περίπου συμμετοχών από όλη την Ευρώπη.

Τα Συνέδρια των Νέων Χημικών διοργανώνονται υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στοχεύουν στο να φέρουν σε επαφή νέους χημικούς (ηλικίας μέχρι 35 ετών) από όλη την Ευρώπη σε σχετικά πρώιμα στάδια της καριέρας τους. Τα συνέδρια αυτά φιλοδοξούν να γίνουν χώροι ανταλλαγής αποτελεσμάτων, ιδεών και νέων θεωριών και να προετοιμάσουν το έδαφος για τις μελλοντικές Ευρωπαϊκές συνεργασίες στον τομέα της Χημείας.

Οι συμμετέχοντες παρουσιάζουν τις ερευνητικές τους εργασίες είτε προφορικά είτε σε αφίσες. Επιτρο-

πή από πέντε καθηγητές Χημείας ευρωπαϊκών πανεπιστημίων μελετά προσεκτικά όλες τις εργασίες σε αφίσες, καθορίζει τις υποψήφιες για βράβευση εργασίες και εξετάζει διεξοδικά τους νέους επιστήμονες που παρουσιάζουν τις εργασίες αυτές.

Στη Grenoble το Πανεπιστήμιο Κύπρου εκπροσωπήθηκε στη σειρά αυτή των Ευρωπαϊκών συνεδρίων για πρώτη φορά και μάλιστα με τρεις μεταπτυχιακούς φοιτητές. Ο Δρ Κώστας Κώστα (που πήρε το Διδακτορικό του από το Τμήμα Χημείας τον Ιανουάριο 2003) παρουσίασε την εργασία του προφορικά και οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες Άντρεα Αρότη και Μαρία Ορφανού σε αφίσες. Η οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου σχολίασε ιδιαίτερα θετικά την παρουσία της Κύπρου με τρεις τόσο αξιόλογες εργασίες σε ένα τέτοιο forum. Η επιτυχία της φοιτήτριας Μαρίας Ορφανού είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των συμμετεχόντων και της πολύ αυστηρής διαδικασίας κρίσης. Της αξίζουν ιδιαίτερα συγχαρητήρια, ενώ πρέπει να εκφραστούν θερμές ευχαριστίες στο Πρυτανικό Συμβούλιο για τη χρηματοδότηση της συμμετοχής των δύο μεταπτυχιακών φοιτητριών στο Συνέδριο.

Διαγωνισμός επιχειρηματικότητας 2003

Διαγωνισμός επιχειρηματικότητας διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου με χορηγούς το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, την Τράπεζα Αναπτύξεως Κύπρου και με χορηγό τεχνολογίας την εταιρεία e-biz Ltd. Ο στόχος του Διαγωνισμού είναι να βοηθήσει φοιτητές και ερευνητές, τόσο στην Κύπρο, όσο και στην Ελλάδα, να υλοποιήσουν τις ιδέες τους και να δημιουργήσουν τις πρωτοπόρες επιχειρήσεις του αύριο. Ο Διαγωνισμός CyEC έχει σχεδιαστεί με πρότυπο το μοντέλο του MIT (Massachusetts Institute of Technology) \$50K Entrepreneurship Competition, που διεξάγεται επιτυχώς τα τελευταία 14 χρόνια. Ο Διαγωνισμός αυτός έχει βοηθήσει τη γέννηση περισσότερων από 60 εταιρειών με συνολική αξία μερικών δισεκατομμυρίων δολαρίων, δημιουργώντας ταυτόχρονα περισσότερες από 1800 θέσεις εργασίας και λαμβάνοντας περισσότερα από 175εκ δολάρια από τα Κεφάλαια Υψηλού Κινδύνου (venture capital funding).

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου προσβλέπει μέσω του διαγωνισμού στη μεταφορά αυτής της εμπειρίας του MIT στην Κύπρο, με στόχο να βοηθήσει στην εξέλιξη και ανέλιξη του τοπικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ώστε να μπορεί να ανταγωνιστεί με άλλα εξελισσόμενα τεχνολογικά κέντρα στον κόσμο. Ένας από τους στόχους του Διαγωνισμού είναι να βοηθήσει τους εκκολλητόμενους επιχειρηματίες στην ετοιμασία ενός Επιχειρηματικού Σχεδίου (Business Plan) σε τρία στάδια προσφέροντας καθοδήγηση και κριτική.

Κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού διοργανώθηκαν συνέδρια και σεμινάρια με σκοπό να βοηθήσουν τους διαγωνιζόμενους στην προετοιμασία της πρότασής τους. Οι ολοκληρωμένες προτάσεις παραδόθηκαν την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου, ενώ τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν το Νοέμβριο, αφού οι πρώτοι επιτυχόντες παρουσιάσουν τις προτάσεις τους στους κριτές. Η Οργανωτική Επιτροπή του Διαγωνισμού συμπροεδρεύεται από τον Αναπληρωτή Καθηγητή του Πανεπιστημίου Κύπρου, Σκευό Ευριπίδου και τον κ. Γιώργος Ζαχαρία, που είναι ιδρυτής της εταιρείας Open Ratings που εδρεύει στη Βοστώνη των ΗΠΑ και αποτελεί μια από τις επιτυχημένες εταιρίες που ξεκίνησαν από το διαγωνισμό του MIT. Μιλώντας για την εμπειρία του από το διαγωνισμό του MIT, εξήρε τη σημασία των διαγωνισμών τέτοιου είδους κυρίως λόγω της προβολής των νέων επιχειρηματιών στους πιθανούς επενδυτές. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου μπορεί κατά τον κ. Ζαχαρία να βοηθήσει στη μεταφορά της επιχειρηματικής κουλτούρας στην Κύπρο με την ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών μαθημάτων που συνδέονται με την επιχειρηματικότητα και γενικότερα με την ενθάρρυνση των νέων να ενασχοληθούν με την υλοποίηση των ιδεών τους.

Αναγόρευση του Καθηγητή του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Princeton Δημητρίου Χριστοδούλου σε Επίτιμο Διδάκτορα της Σχολής Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών

Ο Καθηγητής του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Princeton των Η.Π.Α. Δημήτριος Χριστοδούλου αναγορεύτηκε Επίτιμος Διδάκτορας της Σχολής Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου στις 31 Μαΐου 2003. Ο Δημήτριος Χριστοδούλου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1951. Κατά τη διάρκεια του γυμνασίου μελετά Πολυτεχνικά συγγράμματα, και μετά την πέμπτη τάξη εντάσσεται στο μεταπτυχιακό του Princeton, ενώ σε ηλικία 19 ετών έχει ήδη ολοκληρώσει Master και Διδακτορικό. Η πρόταση για την αναγόρευση του Καθηγητή Χριστοδούλου στηριχθηκε στην αναγνώριση της εξέχουσας συνεισφοράς του στους τομείς της Διαφορικής Γεωμετρίας και της Γενικής Θεωρίας της Σχετικότητας. Στην τελετή που τίμησαν με την παρουσία τους ο Έντιμος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Πεύκιος Γεωργιάδης, Πρώην Υπουργοί, Πρώην Βουλευτές, ο Πρώην Πρύτανης Καθηγητής Νικόλας Παπαμιχαήλ, ο Πρώην Αντιπρύτανης Καθηγητής Ανδρέας Δημητρίου, και άλλοι επίσημοι, συγγενείς και φίλοι του τιμωμένου, παρουσίασε την προσωπικότητα και το έργο του τιμωμένου ο Γιώργος Σμυρλής, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Μαθηματικών και Στατιστικής του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Αναγόρευση του πρώην Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργου Βασιλείου σε Επίτιμο Διδάκτορα της Σχολής Οικονομικών και Διοίκησης

Ο πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου αναγορεύτηκε Επίτιμος Διδάκτορας της Σχολής Οικονομικών και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Κύπρου την Τετάρτη 7 Μαΐου 2003. Ο κοσμήτορας της σχολής Λεωνίδας Λεωνίδου παρουσίασε την προσωπικότητα, το έργο και την συμβολή του Γ. Βασιλείου στην ίδρυση του Πανεπιστημίου Κύπρου και στην ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην ομιλία του ο κ. Βασιλείου αναφέρθηκε με συγκίνηση στην συμμετοχή του στην ίδρυση του Πανεπιστημίου Κύπρου. Τόνισε την σημασία της ένταξης της Κύπρου στην

Ευρωπαϊκή Ένωση για τον εκσυγχρονισμό της Κυπριακής Κοινωνίας και Οικονομίας και εξέφρασε την ελπίδα ότι θα αποδειχθεί καταλύτης για την λύση του Κυπριακού. Κατέληξε με την πρόβλεψη ότι η Ευρωπαϊκή πρόκληση σημαίνει πολλά για την Κύπρο και αναφέρθηκε συγκεκριμένα στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας, την αποκέντρωση της νομικής υπηρεσίας, την ανάπτυξη της παραγωγικότητας, της εκπαίδευσης και της έρευνας, την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών, και την πολιτιστική ανάπτυξη.

Σειρά διαλέξεων για την ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου στο Λονδίνο

Η φετινή σειρά επιστημονικών διαλέξεων που διοργανώνει το Ελληνικό Ινστιτούτο (Hellenic Institute) του Κολεγίου Royal Holloway του Πανεπιστημίου του Λονδίνου είναι αφιερωμένη στην Κύπρο. Το Ελληνικό Ινστιτούτο ιδρύθηκε το 1993 ως ερευνητικό κέντρο συνδεδεμένο με το Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Ιστορίας του Κολεγίου. Στόχος της δραστηριότητάς του είναι η μελέτη της ελληνικής γλώσσας, της λογοτεχνίας, της ιστορίας και του πολιτισμού από την αρχαιότητα ως τη μεταβυζαντινή εποχή, μέσα από ερευνητικά προγράμματα, μαθήματα, σεμινάρια, επίβλεψη διατριβών, θερινά τμήματα και συνέδρια. Μέρος των εκδηλώσεων που διοργανώνει απευθύνονται σε ένα ευρύτερο κοινό με στόχο την προβολή του Ελληνικού πολιτισμού και πέραν της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η σειρά των διαλέξεων για την Κύπρο (Public Lectures on the History and Culture of Cyprus) αποκτά ιδιαίτερη επικαιρότητα λόγω της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι διαλέξεις δίνονται στο κτίριο του Ελληνικού Κέντρου (The Hellenic Center, 16-18 Paddington Street, Marylebone) που είναι συνδιοργανωτής της σειράς, ενώ χορηγός είναι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου.

Οι διαλέξεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων από την προϊστορία ως τις μέρες μας. Έχουν προσκληθεί εννέα ομιλητές από Πανεπιστήμια στην Κύπρο, την Ελλά-

δα και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η εναρκτήρια ομιλία έγινε στις 16 Οκτωβρίου από τον Αναπληρωτή Καθηγητή του Πανεπιστημίου Κύπρου Αντώνη Τσακμάκη με θέμα "Through the looking-glass. Reflexions on the image of the Cypriot".

Ο ομιλητής με τη διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου κ. J. Chrysostomides και μέλη του Κολεγίου

Από το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχουν συμμετάσχει ή προγραμματίζεται να συμμετάσχουν επίσης οι Μ. Ιακώβου, Α. Παναγιώτου-Τριανταφυλλοπούλου, Χ. Χοτζακόγλου, Γ. Χριστοδούλου και Chr. Schabel.

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ \$50, 000 ΑΠΟ ΤΗΝ MICROSOFT RESEARCH, CAMBRIDGE UK, ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Η Microsoft Corporation ανακοίνωσε την έγκριση πρότασης για χρηματική υποστήριξη, ύψους 50000 δολαρίων για το πρόγραμμα «Δίκτυο Ιατρικής ΤΗλεΣυνεργασίας (ΔΙΤΗΣ)» του Πανεπιστημίου Κύπρου. Η ανακοίνωση έγινε κατά τη δημοσιογραφική διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου παρουσία του Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου, Καθηγητή Χρίστο Ν. Σχίζα, του Επίκουρου Καθηγητή και Προέδρου του Κυπριακού Ερευνητικού και Ακαδημαϊκού Δικτύου (ΚΕΑΔ) Δρα Αντρέα Πιτσιλλίδη, και του κυρίου Jonathan Murray, Αντιπροέδρου της Microsoft (Global Accounts).

Το ΔΙΤΗΣ αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών με χρόνιες παθήσεις. "Μέσω του ΔΙΤΗΣ

αναμένουμε να βοηθήσουμε στην παροχή καλύτερης κατ'οίκον φροντίδας, προσφέροντας στην ιατρική ομάδα υπηρεσίες που αποσκοπούν στην ύπαρξη αρίστης ποιότητας υπηρεσιών που σχετίζονται με την Υγεία, παρά τα δομικά προβλήματα της παροχής κατ'οίκον περίθαλψης, αν τη συγκρίνουμε με τη νοσοκομειακή περίθαλψη, όπως τη γεωγραφική εγγύτητα και τον διαχωρισμό μεταξύ των μελών μιας ιατρικής ομάδας και του ασθενή", επεσήμανε ο κ. Πιτσιλλίδης.

Πρόκειται για την πρώτη επιχορήγηση του είδους που χορηγεί η Microsoft Research Cambridge (UK) για σκοπούς έρευνας σε οργανισμό της Κύπρου αλλά και της ευρύτερης περιοχής

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Έπειτα από πρόσκληση των Πρυτανικών Αρχών του Πανεπιστημίου Κύπρου, ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Δημήτρης Χριστόφιας επισκέφθηκε το Πανεπιστήμιο.

Ο Πρόεδρος της Βουλής είχε συνάντηση με τις Πρυτανικές Αρχές και τους Κοσμήτορες των Σχολών του Πανεπιστημίου και ενημερώθηκε για θέματα όπως η πρόταση του Πανεπιστημίου για την έγκριση του προϋπολογισμού, η δυνατότητά του να εκδίδει εσωτερικούς κανόνες, η επέκτασή του με την ίδρυση νέων Τμημάτων και Σχολών καθώς και η σχέση του με την κοινωνία. Συγκεκριμένα για το θέμα της έγκρισης του προϋπολογισμού συζητήθηκε η πρόταση του Πανεπιστημίου για υπογραφή από μέρος του Πανεπιστημίου και της πολιτείας ενός «Κοινωνικού Συμβολαίου», το οποίο θα οριοθετεί το έργο που το Πανεπιστήμιο επιτελεί για την κοινωνία και θα προσδιορίζει το συνολικό κόστος αυτού του έργου. Το πώς το Πανεπιστήμιο θα χρησιμοποιήσει πιο αποτελεσματικά τους εγκεκριμένους πόρους για να πετύχει τους στόχους θα επαφίεται στην δικαιοδοσία του ιδρύματος.

Όσον αφορά στην περαιτέρω ανάπτυξη του Πανεπιστημίου, συζητήθηκε ιδιαίτερα η ίδρυση της Ιατρικής Σχολής, εγχείρημα το οποίο έχει μελετηθεί σε όλες του τις προεκτάσεις από το Πανεπιστήμιο και έχει κατατεθεί στην κυβέρνηση προς έγκριση. Συγκεκριμένα ο κ. Χριστόφιας ανέφερε ότι «εκτός από εκπαιδευτικό κέντρο, η Κύπρος πρέπει να καταστεί και κέντρο ιατρικής φροντίδας», οπότε είναι υπέρμαχος της ίδρυσης της Ιατρικής Σχολής στη χώρα. Ένα άλλο θέμα το οποίο έχει κατατεθεί προς έγκριση είναι και η αναδόμηση της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών. Η λειτουργία προγραμμάτων σε μια διεθνή

γλώσσα, αποτέλεσε επίσης αντικείμενο συζήτησης κατά την οποία ο κ. Χριστόφιας δήλωσε ότι υποστηρίζει την προσπάθεια δημιουργίας διαπανεπιστημιακών Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και του προγράμματος MBA σε μια διεθνή γλώσσα, «πράξη η οποία σε καμία περίπτωση δεν καταργεί την επίσημη χρήση της Ελληνικής».

Το Πανεπιστήμιο εξέφρασε τη βούλησή του να συνεισφέρει ουσιαστικά σε θέματα που αφορούν στην ευρύτερη κυπριακή κοινωνία, εφόσον μετά από δέκα χρόνια λειτουργίας διαθέτει και την δυναμική αλλά και την εμπειρογνωμοσύνη για την επίτευξη του στόχου αυτού. Με τη σειρά του ο κ. Χριστόφιας σημείωσε ότι «οι ακαδημαϊκοί ανοίγουν δρόμους και πρέπει να έχουν υπομονή και να διεκδικούν, ώστε να αποκτήσουν με τον καιρό την απαιτούμενη αυτονομία». Τόνισε επίσης ότι σε περιπτώσεις ανάγκης εμπειρογνωμοσύνης «πρέπει να στρεφόμεστε στους εγχώριους επιστήμονες χωρίς την πρώτη μας επιλογή να αποτελούν οι ξένοι». Μετά το τέλος της συνάντησης ο κ.Χριστόφιας, συνοδευόμενος από τον Πρύτανη επισκέφθηκε τους χώρους της υπό ανέγερση Πανεπιστημιούπολης.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Οι ερευνητικές δραστηριότητες και στρατηγικές πρωτοβουλίες του Πανεπιστημίου Κύπρου

Οι ερευνητικές δραστηριότητες και στρατηγικές πρωτοβουλίες του Πανεπιστημίου Κύπρου σε σχέση με τις νέες τεχνολογίες ήταν το θέμα διάλεξης που έδωσε στις 16 Οκτωβρίου στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ιδρύματος Γουλιέλμου Χόρν ο Αντιπρύτανης Διεθνών Σχέσεων, Οικονομικών και Διοίκησης

Καθηγητής Χρίστος Ν. Σιφζας. Ο ομιλητής τόνισε ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου στοχεύει να γίνει ανταγωνιστικό στην «Κοινωνία της Γνώσης» της μεγάλης ευρωπαϊκής οικογένειας. Για το σκοπό αυτό δημιουργεί την κατάλληλη υποδομή, η οποία

θα το καταστήσει ένα ερευνητικά προσανατολισμένο Ακαδημαϊκό Κέντρο που θα συνδυάζει τους πυλώνες της Έρευνας, Διδασκαλίας και Κοινωνικής Προσφοράς. Αναφέρθηκε επίσης στις νέες πρωτοβουλίες του Πανεπιστημίου Κύπρου, όπως είναι η λειτουργία του ηλεκτρονικού πανεπιστημίου (e-university) και το εκκολαπτήριο ιδεών Διογένους, που δραστηριοποιείται στο πλαίσιο προγράμματος της Κυπριακής Δημοκρατίας και στοχεύει να αναδείξει την Κύπρο σε αξιόλογο κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου στον τομέα της ανάπτυξης νέων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας. Τη διάλεξη παρακολούθησαν εκπρόσωποι του ερευνητικού και ακαδημαϊκού κόσμου. Παρών ήταν και ο Διευθυντής του Εκκολαπτηρίου Διογένους κ. Φοίβος Ιωαννίδης.

Η πρώτη παρουσίαση του αρχιτεκτονικού σχεδίου της **Βιβλιοθήκης Στέλιου Ιωάννου** του Πανεπιστημίου Κύπρου έγινε στις 27 Μαΐου 2003, στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου από τον Γάλλο αρχιτέκτονα Jean Nouvel.

Ο **Jean Nouvel** είναι από το 1991 αντιπρόεδρος του Γαλλικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής (Institut Français d'Architecture) και είναι Επίτιμο Μέλος του Αμερικάνικου Ινστιτούτου Αρχιτεκτόνων (American Institute of Architects) από το 1993. Έλα-

βε μια σειρά από διακρίσεις για την δουλειά του, συμπεριλαμβανομένου του Equerre d'Argent για το καλύτερο Γαλλικό κτίριο για το Ινστιτούτο του Αραβικού Κόσμου (Institut de Monde Arabe, 1987) και το κτίριο Όπερας της Λυών (Lyon Opera House, 1993), το μετάλλιο του Chevalier dans l'Ordre des Arts et Lettres (1983), όπως επίσης και το ασημένιο μετάλλιο της Ακαδημίας Αρχιτεκτονικής (Academie d'Architecture, 1983), το Grand Prix d'Architecture (1987) και Ειδική μνεία για το Βραβείο Αγά Χαν (Aga Khan Prize, 1987).

Στην Κύπρο βρέθηκε για λίγες μόνο μέρες ο διαπρεπής χημικός κυπριακής καταγωγής Καθηγητής Κυριάκος Νικολάου και έδωσε διάλεξη στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου με θέμα «Biology, Chemistry and Medicine of Nature's most intriguing molecules and impact on society». Ο κ. Νικολάου είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας και Πρόεδρος του Scripps Research Institute όπου κατέχει την έδρα Darlene Shiley στη Χημεία. Έχει τιμηθεί ως Επίτιμος Διδάκτορας από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθώς και από άλλα Πανεπιστήμια του Εξωτερικού. Κατέχει πολυάριθμα βραβεία και διακρίσεις σε διεθνές επίπεδο, ενώ είναι συγγραφέας δύο βιβλίων, 550 άρθρων και κάτοχος 56 διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Έχει εκπαιδεύσει πέραν των 350 μεταπτυχιακών και μεταδιδακτορικών ερευνητών.

Ο κ. Νικολάου έδωσε έμφαση στην ανάγκη της διεξαγωγής έρευνας και στην υποχρέωση της Πολιτείας να ανταποκριθεί άμεσα στις ανάγκες της κοινωνίας χρηματοδοτώντας και ενισχύοντας τις ερευνητικές προσπάθειες, τόσο σε εφαρμοσμένο όσο και σε θεωρητικό επίπεδο. Όπως επισήμανε στον χαιρετισμό του, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, καθ. Σταύρος Α. Ζένιος οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής επενδύουν περίπου 3% του ΑΕΠ σε ερευνητικές δραστηριότητες, σε αντίθεση με την Κύπρο που επενδύει μόλις το 0.26% του ΑΕΠ.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει τιμήσει τον καθ. Νικολάου με την ύψιστη τιμή το 1997 και τον έχει αναγορεύσει σε Επίτιμο Διδάκτορα της Σχολής Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Χημείας.

Επεκτείνεται ο θεσμός του Ελεύθερου Πανεπιστημίου στην Κύπρο και το Εξωτερικό ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ ΑΓΚΑΛΙΑΖΕΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου και η Ελληνική Κυπριακή Αδελφότητα Μεγάλης Βρετανίας (υπό την αιγίδα της Εθνικής Κυπριακής Ομοσπονδίας Ηνωμένου Βασιλείου) με χορηγία της Ελληνικής Κυπριακής Αδελφότητας και του ξενοδοχείου ΝΙΚΙ, διοργανώνουν από κοινού σειρά εκλαϊκευμένων διαλέξεων ανοικτών για το κοινό με την ονομασία «Λαϊκό Πανεπιστήμιο στην Ομογένεια του Λονδίνου». Στις 23 Οκτωβρίου 2003 πραγματοποιήθηκε η εναρκτήρια διάλεξη του Ελεύθερου Πανεπιστημίου στην Ομογένεια του Λονδίνου με ομιλητή τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου Καθηγητή Σταύρο Α. Ζένιο, ο οποίος μίλησε με θέμα «Η Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση στην εποχή της αβεβαιότητας». Στόχος του προγράμματος είναι να προσφέρει την ευκαιρία στο ευρύ κοινό της παροικίας του Λονδίνου να ενημερωθεί μέσα από εκλαϊκευμένες διαλέξεις για διάφορα επιστημονικά θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος. Παρέχει επίσης την ευκαιρία για γνωριμία και ανάπτυξη διαλόγου μεταξύ των μελών της παροικίας και του Πανεπιστημίου Κύπρου, το οποίο επεκτείνει την κοινωνική προσφορά του και προς τους αποδήμους Κυπρίους του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι διαλέξεις θα γίνονται μία κάθε μήνα από τον Οκτώβριο 2003 μέχρι τον Μάιο 2004 στο Οίκημα της Ελληνικής Κυπριακής Αδελφότητας Μεγάλης Βρετανίας (Britannia Road, North Finchley, London N12 9RU), και θα είναι ανοικτές για το κοινό, ενώ θα μεταδίδονται από τον ελληνικό ραδιοσταθμό LGR και τον τηλεοπτικό σταθμό "Hellenic TV" του Λονδίνου. Στην προβολή της σειράς θα συμβάλουν επίσης ως χορηγοί επικοινωνίας που είναι οι εφημερίδες «Ελευθερία» και «Παροικιακή».

Εξάλλου την Τρίτη 7 Οκτωβρίου έγινε η τελετή έναρξης

του πρώτου χρόνου διαλέξεων του Ελεύθερου Πανεπιστημίου στην Λεμεσό, με συνδιοργανωτές τον Δήμο Αμμοχώστου, το Πανεπιστήμιο Κύπρου και τον όμιλο Inner Wheel Αμμοχώστου και χορηγό την Τράπεζα Κύπρου (Λεμεσού). Οι διαλέξεις θα διεξάγονται την τελευταία Τρίτη κάθε μήνα μεταξύ 7:30 μ.μ. και 9:00 μ.μ. στην αίθουσα εκδηλώσεων της Τράπεζας Κύπρου στη Λεμεσό, και θα μεταδίδονται ζωντανά από το Ράδιο «Capital» και οπτικογραφημένα από το «Capital TV» της Λεμεσού. Εισηγητής της εναρκτήριας διάλεξης με θέμα «Οι Οικονομικές Επιπτώσεις του Σχεδίου Ανάν» ήταν ο πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιώργος Βασιλείου.

Επίσης την Τετάρτη 8 Οκτωβρίου έγινε η εναρκτήρια διάλεξη του πέμπτου χρόνου διαλέξεων του Ζηνώγειου Ελεύθερου Πανεπιστημίου στη Λάρνακα, που συνδιοργανώνουν ο Δήμος Λάρνακας, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, και η Προοδευτική Κίνηση Λάρνακας, με την στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του Ιερού Ναού Αγίου Λαζάρου Λάρνακας. Εισηγητής της διάλεξης με θέμα «Τηλεματική και Ορθοπεδική» ήταν ο Χρίστος Σχίζας, Καθηγητής Πληροφορικής και Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου. Στην εκδήλωση επιδείχθηκε το πιλοτικό σύστημα Τηλεματικής που έχει στηριχθεί από την ΑΤΗΚ και έχει εφαρμοστεί στο τμήμα ορθοπεδικής του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας από τους Δρ. Άκη Σχίζα, Ορθοπεδικό Χειρουργό, Βοηθό Διευθυντή της Ορθοπεδικής Κλινικής του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και Σώτο Βοσκαρίδη, Λέκτορα Ηλεκτρονικής στο Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΔΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η πρώτη επώνυμη έδρα ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Χρηματοοικονομική) από προσφορά της Τράπεζας Κύπρου σε συμφωνία που υπογράφηκε τον Μάιο του έτους 2000 από τον πρόεδρο της τράπεζας Σόλωνα Τριανταφυλλίδη και τον τότε πρύτανη του Πανεπιστημίου Νικόλα Παπαμιχαήλ. Στην έδρα εξελέγη το 2003 ο Καθηγητής Λένος Τριγιώργης για την διεθνώς αναγνωρισμένη συνεισφορά του και τις πρωτοποριακές μελέτες του στην Χρηματοοικονομική. Με την ευκαιρία αυτή, ο Καθηγητής Τριγιώργης έδωσε στις 19 Μαρτίου 2003 ομιλία στην αίθουσα εκδηλώσεων της Τράπεζας με θέμα: "Κεφαλαιαγορές – Χρηματιστήρια: θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη".

Μιλώντας για το θετικό τους ρόλο, υπενθύμισε ότι οι κεφαλαιαγορές και τα χρηματιστήρια είναι απαραίτητοι θεσμοί για την οικονομία και την ανάπτυξή της λόγω της διοχέτευσης των επιπλέον οικονομικών πόρων (κυρίως των αποταμιεύσεων του κοινού) στη χρηματοδότηση των πιο παραγωγικών επενδυτικών ευκαιριών, αυξάνοντας έτσι τον εθνικό πλούτο και το βιοτικό μας επίπεδο. Τόνισε όμως ότι για να διαδραματίσουν τον ρόλο τους σωστά πρέπει να λειτουργούν ορθολογικά και αποτελεσματικά. Αυτό προαπαιτεί την ύπαρξη συναγωνισμού ανάμεσα στους χρηματιστές και αναλυτές επενδύσεων καθώς και ορθολογική συμπεριφορά εκ μέρους των επενδυτών.

Κατά καιρούς οι κεφαλαιαγορές και τα χρηματιστήρια παρουσιάζουν συμπτώματα εκτροπής από την εύρυθμη λειτουργία τους, όπως για παράδειγμα με την εμφάνιση του φαινομένου των χρηματιστηριακών φουσκών

(bubbles), και χάνουν την εκτίμηση και εμπιστοσύνη του κοινού. Τέτοια φαινόμενα οφείλονται εν μέρει στην επιθυμία για γρήγορο και εύκολο πλουτισμό και στην αγελαία συμπεριφορά του κοινού. Οδηγούν σε παράλογη ευφορία κατά την άνοδο της αγοράς και συνοδεύονται από παραπληροφόρηση και αμέλεια από την πλευρά των υπεύθυνων για τη λειτουργία των θεσμών. Ο κ. Τριγιώργης τόνισε ότι αυτά είναι επαναλαμβανόμενα και καθολικά φαινόμενα που συμβαίνουν τόσο σε αναπτυσσόμενες όσο και σε αναδυόμενες αγορές, σε όλων των ειδών τα αγαθά και αγορές, και έχουν απρόβλεπτη διάρκεια. Η καλύτερη άμυνα, υποστήριξε, δεν είναι στην περίπτωση της Κύπρου η περαιτέρω νομική ρύθμιση (δεδομένου ότι υπάρχει ένα σωστό θεσμικό πλαίσιο), αλλά η κατανόηση των κοινών χαρακτηριστικών αυτών των κερδοσκοπικών φαινομένων που έχουν τη ρίζα τους στην ανθρώπινη φύση και σε αδυναμίες των θεσμών. Φυσικά χρειάζονται μέτρα για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της αγοράς και η διαφάνεια, επίσης απαιτείται καλύτερη εφαρμογή και επιτήρηση του θεσμικού πλαισίου για αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των (μικρών κυρίως) επενδυτών, και μείωση της παραπληροφόρησης και κατάχρησης που κατά καιρούς αναπόφευκτα συνοδεύουν αυτήν την κερδοσκοπική συμπεριφορά της αγοράς.

Ο κ. Τριγιώργης κατέληξε με την πεποίθηση ότι οι κεφαλαιαγορές και το χρηματιστήριο, παρά τις πιο πάνω αδυναμίες, θα παραμείνουν απαραίτητοι θεσμοί που τελικά θα ανακάμψουν και θα αναπτυχθούν, όπως ήταν και οι εμπειρία πολλών άλλων χωρών.

Το τριήμερο 10-12 Ιουλίου το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης Επιχειρήσεων συνδιοργάνωσε στο Πανεπιστήμιο Georgetown στην Ουάσινγκτον Διεθνές συνέδριο με θέμα Λήψη Επενδυτικών και Στρατηγικών Αποφάσεων σε Συνθήκες Αβεβαιότητας. Το συνέδριο συνδιοργανώθηκε από την έδρα Χρηματοοικονομικής του ΔΔΕ, το Πανεπιστήμιο Georgetown, την διεθνή εταιρεία συμβούλων Real Options Group, την έδρα Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Erasmus, το Northwestern University, το Πανεπιστήμιο του Maryland, και το UCLA. Της οργανωτικής επιτροπής ηγήθηκε όπως και τα προηγούμενα χρόνια ο Καθηγητής Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Κύπρου Λένος Τριγυρίδης. Στο συνέδριο έγιναν 80 επιστημονικές ανακοινώσεις από διαπρεπείς ομιλητές από όλο τον κόσμο και ακαδημαϊκούς από κορυφαία πανεπιστήμια. Το επαγγελματικό

μέρος του συνεδρίου απευθύνεται σε Διευθυντικά στελέχη και Συμβούλους, σε τομείς όπως: Corporate Finance, Strategic Planning, Market Valuation/Security Analysis, R&D και συμμετείχαν εκπρόσωποι επιχειρήσεων όπως Stern Stewart & Co., Schlumberger-Doll Research, BP Oil, Shell International, Deloitte Consulting, Boston Consulting Group, Monitor Group, Real Options Group. Παρουσιάστηκαν εφαρμογές σε τομείς όπως high tech industries, ενέργεια, έργα υποδομής, μεταφορές, φυσικοί πόροι, βιομηχανία, τηλεπικοινωνίες, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, R&D, κ.λ.π. Επίτιμος ομιλητής του συνεδρίου ήταν ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Maryland Αλέξανδρος Τριάντης ο οποίος μίλησε με θέμα την αβεβαιότητα στην λήψη επενδυτικών αποφάσεων στην αεροπορική βιομηχανία.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΟΞΙΝΩΣΗΣ ΑΠΟΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Η Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Κύπρου διεξήγαγε οδικό έρανο την Πέμπτη 2 Οκτωβρίου για τη συλλογή χρηματικού ποσού προς ενίσχυση του Κέντρου Σωματικής Αποτοξίνωσης από τα Ναρκωτικά. Ο Κοσμήτορας της Σχολής Καθηγητής Λεωνίδας Κ. Λεωνίδου παρέδωσε στον Διευθυντή των Ψυχιατρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας κ. Ευάγγελο Αναστασίου επιταγή ύψους €5.000 την Τρίτη 7 Οκτωβρίου 2003. Κατά την παράδοση της επιταγής ήταν παρόντες ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου Καθηγητής Σταύρος Α. Ζένιος, καθώς επίσης φοιτητές αλλά και μέλη του προσωπικού της Σχολής, των οποίων η συμβολή στη διεξαγωγή του εράνου υπήρξε σημαντική.

Ο Κοσμήτορας της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης καθ. Λεωνίδας Λεωνίδου, παραδίδει την επιταγή στον Διευθυντή του Νοσοκομείου Αθαλάσσης κ. Ευάγγελο Αναστασίου

Γυναίκα και καριέρα

Στις 5 Μαρτίου 2003 πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου συζήτηση με τίτλο «Γυναίκα και Καριέρα. Εφικτός Συνδυασμός;».

Η συζήτηση ήταν πρωτοβουλία του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης Επιχειρήσεων. Σκοπός της συζήτησης ήταν να αναπτυχθούν οι διάφορες επιλογές των φοιτητριών του Πανεπιστημίου Κύπρου σε σχέση με το θέμα της καριέρας και τα αποτελέσματα αυτών των επιλογών μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής πραγματικότητας του Κυπριακού εργασιακού χώρου και των οικογενειακών απαιτήσεων απέναντι στη Κύπρια γυναίκα. Συζητήθηκε επίσης η σημασία του ρόλου των ανδρών, είτε σε προσωπικό είτε σε επαγγελματικό επίπεδο, στη στήριξη των επιλογών αυτών.

Οι ομιλήτριες της βραδιάς ήταν η κυρία Ανδρούλλα Βασι-

λείου, Βουλευτής, η κυρία Ρέα Γεωργίου, Βοηθός Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας και Πρόεδρος του Συνδέσμου Εγκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ), η κυρία Λένια Ιακωβίδου Ιδρυτής και Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας interFRONTIERS Services Ltd, η κυρία Χριστία Ρωσσίδου, Συνέταιρος της Ernst & Young και η κυρία Αλεξία Παναγιώτου, Λέκτορας, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Ο Geert Hofstede στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Η Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Κύπρου σε συνεργασία με τον Κυπριακό Σύνδεσμο Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού και το Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου οργάνωσε τη πρώτη ετήσια διάλεξη με το διακεκριμένο Ομότιμο Καθηγητή Geert Hofstede από

το Πανεπιστήμιο Maastricht της Ολλανδίας με θέμα τις Προκλήσεις και τις Προοπτικές στη Διοίκηση των Κυπριακών Οργανισμών στο Διαπολιτισμικό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 28 Μαΐου 2003 στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Ο ομιλητής είναι γνωστός για το πρωτοποριακό έργο του στην ανάλυση της κουλτούρας και ειδικά της πολιτισμικής διοίκησης στον οργανωσιακό χώρο. Έχει προσφέρει τις συμβουλευτικές του υπηρεσίες σε ποικίλους οργανισμούς παγκοσμίως, βοηθώντας τους να γίνουν πιο βιώσιμοι και ανταγωνιστικοί στο διεθνές προσκήνιο. Ο Geert Hofstede είναι ο πρώτος που ασχολήθηκε με τις επιπτώσεις τη κουλτούρας στις επιχειρήσεις. Εντόπισε και περιέγραψε αρχικά τις τέσσερις διαστάσεις της κουλτούρας για τις οποίες και ανέπτυξε εμπειρικούς ποσοτικούς δείκτες για περισ-

σότερες από 50 χώρες. Οι διαστάσεις αυτές σχετίζονται με τα τέσσερα βασικά προβλήματα που όλες οι κοινωνίες αντιμετωπίζουν, η καθεμιά με το δικό της τρόπο: το πρόβλημα των ανισοτήτων, της αβεβαιότητας, τη διάσταση μεταξύ ατομικισμού και ομαδικότητας, τη διαφορά στις αξίες και τους κοινωνικούς ρόλους που καλούνται να παίξουν οι άνδρες και οι γυναίκες στην κάθε κοινωνία. Το 1989, ύστερα από επέκταση της έρευνάς του στις Ασιατικές χώρες, προστίθεται μία 5η διάσταση, ο προσανατολισμός στο μέλλον. Γενικό συμπέρασμα του Hofstede είναι πως η εθνική κουλτούρα λειτουργεί στο συναισθηματικό και όχι στο διανοητικό επίπεδο. Ο Hofstede πιστεύει ότι η Οργανωσιακή Κουλτούρα θα πρέπει να διαχωρίζεται από την Εθνική. Οι μελέτες του έδειξαν ότι οι οργανωσιακές κουλτούρες διαμορφώνονται με την κατάλληλη υιοθέτηση πρακτικών και μπορούν να αλλάξουν, ενώ οι Εθνικές Κουλτούρες διαφέρουν κυρίως στο βαθύτερο επίπεδο, των αξιών, που πολύ δύσκολα αλλάζουν.

Οι τομείς της Διεθνούς Διοίκησης και της Στρατηγικής έχουν εξίσου επωφεληθεί από το έργο του Hofstede και την σε βάθος μελέτη του για το πώς ένα στέλεχος μπορεί να αντιμετωπίσει τη διαφορετικότητα που παρουσιάζεται μέσα στην ίδια την επιχείρηση, σε ένα έθνος ή σε παγκόσμιο επίπεδο. Η κατανόηση των πολιτισμικών διαφορών μπορεί να αποτελέσει μία πρόκληση ακόμη και ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στο σχεδιασμό της επιχειρησιακής στρατηγικής, με την προϋπόθεση ότι ερευνάται και διεκπεραιώνεται αποτελεσματικά. Ο Hofstede πιστεύει ότι η διαπολιτισμική έρευνα μπορεί να βοηθήσει στην εναρμόνιση των διαφορών και του τρόπου αντιμετώπισής των, καθώς και στην αξιοποίηση των ομοιοτήτων και των διαφορών ως βασικών πηγών για πρόσθετη δημιουργικότητα και καινοτομία στο Διεθνές Management.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου μέσω του ΚΕΠΕΑΑ διοργανώνει για την Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) επιμορφωτικά σεμινάρια που θα περιλαμβάνουν θέματα από όλο το φάσμα των Οικονομικών και της Διοίκησης Επιχειρήσεων και θα διδάσκονται από μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού της Σχολής Οικονομικών και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Κύπρου. Συντονιστής του προγράμματος έχει αναλάβει ο Αν. Καθηγητής Οικονομικών Μιχάλης Χαλιάσος. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 90 ώρες, κατανεμμένες σε τρία βράδια που θα διδάσκονται κάθε Τετάρτη από τις 5 μμ ως τις 8 μμ στο αμφιθέατρο του κεντρικού κτιρίου της

ΕΤΥΚ στο κέντρο της Λευκωσίας. Το πρώτο τμήμα με 30 σπουδαστές έχει αρχίσει το πρόγραμμά του από την Τετάρτη 7 Μαΐου 2003 και αναμένεται να το ολοκληρώσει την Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου 2004.

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος και έγκριση της εργασίας του, ο σπουδαστής θα λαμβάνει σχετικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο που θα πιστοποιεί την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος. (Σημειώνεται ότι αυτό το δίπλωμα δεν επέχει θέση πτυχίου ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.)

